

تو فریب خوار باش و جان و لفظ و دار را کوی تو مکان

مندان جانم از تو مال آیدم بدین مسکن کجا نماند با من و از این دنیا و این دنیا و این دنیا

حاشیه الامام

تالیف لطیف حسن بهرمان ماه فرزند آفت مآلار و گارین تفسیر حسین مستان صاحب آله عثمانی بکر

درین کتاب منقوشه فوکل کشور طبرستان بهر دست ما نوشت
مطبع بی بی منشی نوکل کشور طبرستان بهر دست ما نوشت

اطلاع

اسی طرح میں علم و فن کی کتب موجود ہیں شاہنشاہین کو فرست مطلوب سے جو ملحدہ موجود ہے وہ درخواست کرنے سے مل سکتی ہے اور معلوم ہو سکتا ہے کہ کتب کس سال میں نہایت اہم زبان میں مقرر ہوئی ہے۔ ہر مکتب تاریخ زبان فارسی و کتب تاریخ زبان لہندہ و مجموعت علم و فن و کتب نایاب زبانہ و مشروبات قصص انکم و غیر فارسی و غیرہ کی کچھ کتب تاجن ذیل میں درج کرتے ہیں۔

کتب تاریخ زبان فارسی

اکبر نامہ ہر سہ دفتر و مجلد ہر سہ جلد مصنف اسکے شیخ ابو الفضل بن۔

آئین اکبری۔ ہر سہ دفتر ہر سہ جلد با تصویب وقت شہادت سرخ و سنہ و سیاہ بقا بلکہ چند نسخوں کے مجموعہ طبع ہوئی۔

تاریخ فرشتہ دو جلد مصنف ملا حیدر قاسم ہندو اشتر آبادی حالات راجستان و سلاطین ہند نامہ اکبر شاہ اس میں مذکور ہے۔

طبقات اکبری۔ تصنیف خواجہ غلام الدین ابن محمد مقیم ہروی یہ کتاب تاریخ شاہان ہند کے زمانہ سلطنت سے عصر حلال الدین محمد اکبر شاہک نہایت سبوت و مفصل ہے۔

عماد السعادت تصنیف سید غلام علی خان بریلوی ہے اس کتاب میں خاندان شاہان ہند کا بیان ہے۔

مفتاح التواریخ۔ تالیف تاس و نیم جلد مناجا بہاوردان مصنف صاحب کو نہایت لائق فارسی زبان کا لکھنے والا ہے اس کتاب میں اول حالات ہراک شہ کے سن ابتدا اور آخرت سے تا زمان فتح پنجاب درج ہیں اور ہراک شہ کے صحیح روایات کے ساتھ منظوم مادہ تاریخ لکھے ہیں خصوصاً اگر وہ وہلی وغیرہ کی عمارت کے کتبہ اور مقابر کی تاریخیں نہایت عمدہ اور عمدہ کتب مولفان قدیم سے منتخب کی ہیں۔

وہ کتاب ہے کہ آج تک مثل اس کی دیکھی نہ گئی ہے صحیفہ و الا قدری۔ خواجہ محمد شمس الدین صاحب مودود کی تصنیف ہے واقعات مصرع قدیم لکھنو شہر کے ہیں۔

عجائب القصص۔ قصص الانبیاء مشہور فارسی ذکر انبیاء حکام طہیم الصلوٰۃ والسلام۔

تاریخ شاہنامہ فردوسی طوسی مشہور کتاب ہے جسکی چھاپی ہوئی کتب چھاپی ہیں چند نسخوں سے مطابق کر کے خوش خط با تصویب کافہ نفس قلم کلاں چھاپی ایہ کام طبع ہوئی۔

شاہنامہ تاجیم نامہ بادی مولف اسکا بہت کامل ہے زبان شہور و محض ہے بہت شاہنامہ فردوسی زور طبع و کھایا ہے حالات جنگ شاہان ہند سے لکھی ہیں۔

وقائع نعمت خان عالی۔ حالات مالگیر سوانج لکھی ہیں۔

جنگ نامہ۔ تصنیف نعمت خان عالی سے ہے مشتمل جنگ شہزادگان مالگیر عبارت نہایت سلیس اور جو کہ مصنف میر تقی و دو جلد طبع مالگیر سے اور محرکہ آرا و نون حقیقی جہاںکی تھی تو حقیقت اور بلا مانع داری مانہین کے یہ وقائع لکھا گیا اور مصنف اوس جنگ میں ہر کام شہزادہ عظیم الشان تھا بہت قریب دھولپور متصل گڑھ واقع کہوئی اور اس خانہ جنگی میں سلطنت کے مدبر اور مستقر اقتدار مبالغہ ہوئی کہ بعد ازاں تیموریہ سلطنت کے زوال کا زمانہ ہوا۔

سیر المتاخرین۔ ہر سہ جلد حالات شاہان دہلی ابتدائے سلطنت راجاؤں سے ابتدا کے عمدہ شاہ عالم تک خوب شرح و بسط کے ساتھ عبارت سلیس لکھا ہے دو جلد۔

افغان نامہ جہاگیری۔ یہ تاریخ نہایت معتبر ہے جناب آصف زمان مفید خان عمدہ شاہجہان میں تصنیف ہوئی ہے عبارت بجا و رواہل زبان ہے۔

اول دفتر میں حالات اجداد محمد جہاںگیر شاہ از امیر تیمور تا ہمایون شاہ۔

دوسرے دفتر میں اگر نامہ کا انتخاب عبارت سلیس و بجا و رواہل زبان ہوگا ابو الفضل پراپیک طرز زبان خاص کا طبع بھی کیا ہے۔

تیسرے دفتر میں حالات تاریخی حضرت جہاگیر بادشاہ کے درج ہیں مع حالات فتح و ترک جہاگیر چونکہ یہ کتاب نایاب ہے دو نسخہ شہزادان سے بہر پہنچے آؤں دو نسخہ سے مقابلہ

مکتب کر کے طبع ہوئی۔

جامع التواریخ۔ بیحدہ یادگات تاریخ و احوال ابتدائے عالم سے احوال ہند ایشیا زمین و سما و عرش و کرسی و تختیں حد تک کلمات و احوال انبیاء علیہم السلام و خلفاء و ائمہ و طبقات ملوک و جوانین مع خبر انہی ہر دو بار بہت لطف کے ساتھ تالیف جناب عالم معلوم ہوئی مولوی فقیر محمد جتہ اللہ تعالیٰ والیہا جناب سلی خطاب جناب مولوی عبداللطیف خان بہادر ڈی لکھنؤ لکھتے۔

تاریخ خزانہ عامرہ۔ زبان فارسی کی تاریخ اور کچھ کچھ تذکرہ اور انتخاب اشعار و تقدیریں مجنون کے لکھے سخن عطا حاصل کئے ہیں۔

تاریخ گلزار کشمیر۔ عمدہ تاریخ ملک کشمیر کی موقوفہ مولانا کریم الرحمن صاحب کشمیر دہلی لکھی ہے۔

رسالہ جو اسیر العجائب۔ ذکر عورت شاہو کا اس میں ہے مصنف اشفاق خیزی بن ہری لکھی ہے۔

شہور انشا ہے عمدہ میں طہاسپ شاہ ایران کے تھاپہ رسالہ تصنیف فرما کر بقام سندھاکر شاہ غازی بادشاہ ہندوستان میں بطور ارتقا نذر کیا۔

خریۃ الاصفا و مجد میں بسوط تصنیف منقہ غلام سرور صاحب لاہوری در حالات علم انبیاء و اولیاء و ارباب۔

تاریخ طبری۔ یہ کتاب فن تاریخ میں شاہیر کتب تاریخ سے ہے مصنف ابو جعفر بن جریر الطبری اور اسکی چلہ جلدیں ہیں تاریخ جلد اول میں احوال ابتدائے آدمیش کل پوچھا سے تا احوال حضرت فرعون ہے۔

جلد دوم میں احوال حضرت موسیٰ تا مدیث صفان ربیع بادشاہ مصر ہے۔

جلد سوم میں ذکر دو نفر اصحاب کہین و یادگار بادشاہ مصر ہے۔

جلد چہارم میں احوال حضرت خاتم النبیین

تاریخ

فهرست کتاب حدیقه الاقالیم تبصریح هر قلم از اقالیم سبعه مع نوادر منقحه

شماره	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه
۲	دیباچه و نام مصنف و سبب تالیف	۶۱	ذکر شیخ فرید الدین شکر گنج	۱۳۵	ذکر لشکر کشی ابو المنصور خان	۱۳۵
۵	اقالیم اول منسوب بر محل	۶۲	ذکر بباک شدن تفتق شاه	۱۳۶	بر علی محمد خان روزه بیده	۱۳۶
۱۱	تجلیات سعادت طول و عرض اقلیم	۶۳	تجلیات ابدین	۱۳۷	ذکر آمدن احمد شاه ابدالی بسند	۱۳۷
۱۲	تبصریح بلاد و جبال و انهار و بحار	۶۴	ذکر شیر شاه	۱۳۸	ذکر وفات محمد شاه و تخت نشینی	۱۳۸
۱۳	موقوفه اقلیم اول	۶۵	بیان سلطان محمود عادل	۱۳۹	احمد شاه	۱۳۹
۱۴	ذکر اخبار اقلیم علیه السلام	۶۶	ذکر اخبار سلطان حسین گورگانی	۱۴۰	ذکر تخت نشینی محمد عزیز الدین	۱۴۰
۱۵	ذکر اخبار شیب و اداریس علیهما السلام	۶۷	ذکر استخراج حکم از علم جعفر در زمر	۱۴۱	ذکر تخت نشینی محمد عزیز الدین	۱۴۱
۲۰	ذکر اخبار نون علیه السلام	۶۸	باو شاه اکبر	۱۴۲	ذکر جلال سلج آورون شاه ابدالی	۱۴۲
۲۱	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۶۹	تاریخ وفات جهانگیر بادشاه	۱۴۳	ذکر وفات جهانگیر بادشاه	۱۴۳
۲۲	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۷۰	تاریخ جلوس شاه جهان بادشا	۱۴۴	ذکر وفات عزیز الدین بادشا	۱۴۴
۲۳	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۷۱	ذکر اوقات بنار و زمی شاه جهان	۱۴۵	ذکر تخت نشینی شاه عالم ثانی	۱۴۵
۲۴	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۷۲	پادشاه	۱۴۶	ذکر آمدن انگریزان در ملک	۱۴۶
۲۵	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۷۳	ذکر احوال عالمگیر بادشاه و رعنا	۱۴۷	ذکر عهد بنام الدوله و قسمت ملک	۱۴۷
۲۶	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۷۴	ذکر احوال عالمگیر بادشاه و رعنا	۱۴۸	ذکر حکایت عروج علی محمد خان	۱۴۸
۲۷	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۷۵	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۴۹	ذکر حقیقت روه بار که طلائع	۱۴۹
۲۸	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۷۶	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۵۰	برمی آید بیان لاهور و تعمیر قلعه	۱۵۰
۲۹	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۷۷	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۵۱	لاهور در میان پنج آب لاهور	۱۵۱
۳۰	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۷۸	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۵۲	بیان نامک شاه گرو	۱۵۲
۳۱	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۷۹	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۵۳	بیان کان نمک	۱۵۳
۳۲	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۸۰	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۵۴	ذکر دریای راوی	۱۵۴
۳۳	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۸۱	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۵۵	بیان اجود هیاه و رفیق با و ابلانکا	۱۵۵
۳۴	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۸۲	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۵۶	ذکر حقیقت روه بار که طلائع	۱۵۶
۳۵	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۸۳	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۵۷	برمی آید بیان لاهور و تعمیر قلعه	۱۵۷
۳۶	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۸۴	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۵۸	لاهور در میان پنج آب لاهور	۱۵۸
۳۷	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۸۵	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۵۹	بیان نامک شاه گرو	۱۵۹
۳۸	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۸۶	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۶۰	بیان کان نمک	۱۶۰
۳۹	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۸۷	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۶۱	ذکر دریای راوی	۱۶۱
۴۰	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۸۸	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۶۲	بیان اجود هیاه و رفیق با و ابلانکا	۱۶۲
۴۱	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۸۹	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۶۳	ذکر حقیقت روه بار که طلائع	۱۶۳
۴۲	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۹۰	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۶۴	برمی آید بیان لاهور و تعمیر قلعه	۱۶۴
۴۳	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۹۱	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۶۵	لاهور در میان پنج آب لاهور	۱۶۵
۴۴	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۹۲	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۶۶	بیان نامک شاه گرو	۱۶۶
۴۵	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۹۳	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۶۷	بیان کان نمک	۱۶۷
۴۶	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۹۴	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۶۸	ذکر دریای راوی	۱۶۸
۴۷	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۹۵	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۶۹	بیان اجود هیاه و رفیق با و ابلانکا	۱۶۹
۴۸	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۹۶	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۷۰	ذکر حقیقت روه بار که طلائع	۱۷۰
۴۹	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۹۷	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۷۱	برمی آید بیان لاهور و تعمیر قلعه	۱۷۱
۵۰	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۹۸	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۷۲	لاهور در میان پنج آب لاهور	۱۷۲
۵۱	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۹۹	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۷۳	بیان نامک شاه گرو	۱۷۳
۵۲	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۱۰۰	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۷۴	بیان کان نمک	۱۷۴
۵۳	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۱۰۱	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۷۵	ذکر دریای راوی	۱۷۵
۵۴	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۱۰۲	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۷۶	بیان اجود هیاه و رفیق با و ابلانکا	۱۷۶
۵۵	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۱۰۳	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۷۷	ذکر حقیقت روه بار که طلائع	۱۷۷
۵۶	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۱۰۴	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۷۸	برمی آید بیان لاهور و تعمیر قلعه	۱۷۸
۵۷	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۱۰۵	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۷۹	لاهور در میان پنج آب لاهور	۱۷۹
۵۸	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۱۰۶	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۸۰	بیان نامک شاه گرو	۱۸۰
۵۹	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۱۰۷	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۸۱	بیان کان نمک	۱۸۱
۶۰	ذکر بلوک شیدا و کیو مرث و پیک	۱۰۸	ذکر تاریخ وفات عالمگیر و تبار	۱۸۲	ذکر دریای راوی	۱۸۲

صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون
۲۲۳	ذکر منوچهر	۲۲۳	سهروردی	۲۲۳	ذکر ابوالنظر اسمعیل صفوی	۲۲۵	ذکر ولایت بخارا
۲۲۵	ذکر کرشناس کیکاوس کیکاویز	۲۲۳	ذکر سلطنت آروشیر و شاپور	۲۲۵	ذکر ابوالنظر طحاسب شاه	۲۲۵	ذکر نغزخان و ملک خان و
۲۲۶	ذکر لهراسب و کتاسب	۲۲۳	و بهرام و نیز و جرد	۲۵۰	ذکر شاه عباس صفوی و شاه	۲۲۸	طغاج خان و سلطان عثمان
۲۲۷	ذکر بن و واراب	۲۲۳	ذکر نو شیر و ان	۲۵۲	مسیح صفوی	۲۲۸	ذکر شیخ نجم الدین کبری و شیخ
۲۲۹	ذکر اسکندر رومی و یلقوس	۲۲۳	ذکر خسرو پرویز	۲۵۳	ذکر نادر شاه	۲۲۹	سعد الدین حموی
۲۳۰	ذکر برخی از احوال حکامی	۲۲۳	ذکر سلطنت شهریار و فرخ زاد	۲۵۴	ذکر اب اسلم	۲۲۹	ذکر خواجه قطب الدین بختیار
۲۳۱	آغا تادیون و صاحب سفلیوس	۲۲۳	و ذکر ملوک بن نجم از ملطیعان	۲۵۹	ذکر طغرل شاه	۲۳۰	کاکلی
۲۳۲	و لغمان	۲۲۳	ساسانیان	۲۶۲	ذکر ابوالفضل علی	۲۳۰	ذکر خواجه بلال الدین حسین مروت
۲۳۳	ذکر حکیم مسعود طیس و خیشا غورس	۲۲۳	ذکر عمر بن نعیم و حذیمه بن	۲۶۳	ذکر سلطان زین العابدین	۲۳۰	خواجه نقشبند
۲۳۴	ذکر حکیم کاتبین طیبی	۲۲۳	مالک بن ابراهیم و عمر بن عدی	۲۶۴	ذکر حمید الدین بنبر و ارغمانک	۲۳۳	احقلمیم ششم غنویب عطارد
۲۳۵	ذکر حکیم انکبانش طیبی و انکبانش	۲۲۳	و امر القیس و نعمان حارث	۲۸۹	ذکر ولایت نستان	۲۳۳	ذکر حدود اقلیم ششم
۲۳۶	طیبی و زبون اکبر و میر طیس	۲۲۳	ذکر جزیره خاوک	۲۹۵	ذکر ابوالسحاق ابراهیم ادهلم	۲۳۳	ذکر کتنگ و افرا سیاب
۲۳۷	ذکر اوسرین شاه یونان	۲۲۳	ذکر ملک شیراز	۲۹۵	اکابر مشایخ صوفیه	۲۵۵	ذکر زرا و امرای دیگران و اولاد
۲۳۸	ذکر حکیم فیاض و نسیمی حسن و	۲۲۳	ذکر ملک سیتان و کرمان	۲۹۶	ذکر ابویزید بسطامی و ابوزکریا	۲۵۵	احقلمیم هفتم غنویب بستر
۲۳۹	بسطاقوس	۲۲۳	ذکر رستم و اسلافش	۲۹۶	سجده	۲۵۵	بیان سرحد اقلیم هفتم
۲۴۰	ذکر حکیم اساطیر طیس سفلیوس	۲۲۳	ذکر احمد شاه ابدالی و حال شهر	۲۹۷	ذکر ابونصر سپهر جانی	۲۵۵	ذکر یاجوج و ماجوج
۲۴۱	و لغمان	۲۲۳	غزنین	۲۹۷	ذکر امام اعظم ابوحنیفه نعمان	۲۵۵	ذکر احوال ذوالفقین و سده نهم
۲۴۲	ذکر حکیم سقراط و فلاطون و ارسطو	۲۲۳	ذکر حال امیر ناصر الدین بکتکیان	۲۹۷	ذکر شیخ فرید الدین عطار	۲۵۵	ذکر برخی از مشایخ حکما و اولاد
۲۴۳	ذکر حکیم باسیوس و اقلیدس	۲۲۳	احقلمیم چهارم غنویب کتکاب	۲۹۸	ذکر شیخ شمس الدین تبریز	۲۵۵	فصل در حقوق بندگان طالبین
۲۴۴	ذکر حکیم بقراط و غیره	۲۲۳	ذکر بلا و حدود اقلیم چهارم	۲۹۹	ذکر امیر خسرو دهلوی	۲۵۵	فاندر حد فقهیه کتکاب
۲۴۵	ذکر زردشت	۲۲۳	ذکر ملک ابمنان	۳۰۰	ذکر شیخ عمر و غستانی و ذکر	۲۵۵	معرفت خط مشهور و تاریخ سال ۱۵۳۲
۲۴۶	ذکر حکیم جاسپ و طلیوس	۲۲۳	ذکر ملک فیروز و ارستان کاشان	۳۰۱	شاه و جبه الدین خلیل	۲۵۵	۱۵۳۲ تا ۱۵۳۳ که بعد بخت نبی علیه
۲۴۷	ذکر مانی نقاش	۲۲۳	و جبه بادجان و کتک	۳۰۲	احقلمیم پنجم غنویب بستر	۲۵۵	اسلام واضح شده و ذکر خلافت
۲۴۸	ذکر حکیم بابک حرم و بن سیتاد	۲۲۳	ذکر ملک خواشاه و فرمانان	۳۰۳	بلا و سرحد اقلیم چهارم	۲۵۵	امیر اطرا
۲۴۹	ذکر شیخ از حکما که اسلام آوردند	۲۲۳	و نقش و نم و جردان و ری	۳۰۳	ذکر ولایت شروران و آرشین طیبی	۲۵۵	ذکر صامت جنگ سراج الدوله
۲۵۰	ذکر حکیم ابو عثمان و شیخ ابونقیس	۲۲۳	ذکر ملک طبرانی	۳۰۳	ذکر شروران شاه	۲۵۵	ذکر صوبه ارکانم و صوبه خاندان
۲۵۱	ذکر حکیم ابوالفرج و یعقوب	۲۲۳	ذکر ملک عثمان و شهرانادو	۳۰۳	ذکر قطب الدین سلطان محمد	۲۵۵	ذکر و سرگذشت دکهنیان
۲۵۲	ذکر حکیم ابوالقیس و ابوقاسم	۲۲۳	طبرستان و جزیره پرسیان	۳۰۳	ذکر نجیاش الدین شاه و ذکر	۲۵۵	ذکر میرزا زین الدین
۲۵۳	ابوالمنصور	۲۲۳	ذکر امیر شمس الهادی قالیوس	۳۰۳	جلال الدین منگرمی	۲۵۵	ذکر تجارت و پیر و پیش
۲۵۴	بیان مابیت همت و ارادت	۲۲۳	و عنصر الهادی کیکاوس	۳۰۳	ذکر بخت از وزرای خوارزم	۲۵۵	ذکر سرکار سیوسان
۲۵۵	شوق و محبت	۲۲۳	ذکر ولایت ماژندران و باری	۳۰۳	شاهیمان	۲۵۵	ذکر سرکار اربل
۲۵۶	ذکر شیخ شهاب الدین معتزل	۲۲۳	ذکر ولایت ریگان و سهرورد	۳۰۳	ذکر ولایت ماژندران و ذکر	۲۵۵	ذکر حضرت خواجه معین الدین
		۲۲۳	ذکر صفی الدین ربوبلی	۳۰۳	ولایت سمرقند	۲۵۵	بخت قدس سره و شیخ بهاول الدین

تو فیض جان و جان و فصل و اراگون مکان

عزرا جان با نواع ماکا اهلیم برین مسکون کجا اهل انبیا و اولاد الارشاد حکما و عیال و اهل بیت و اهل بیت

حاشیه الاقلام

تالیف لطیف سخن پردازان ما بر فن آفت حال در کلام کهن تفسیر حسین صفا المصنف آذربایقی بکار

در سطح می نماند نشی فوکل کشورها سر به سر ما فوکل
در سطح می نماند نشی فوکل کشورها سر به سر ما فوکل

حمد بید و خدای غر و جبل را که لسان عالمیان در او ای شکرش شیرین بیانست و نعمت وافر و در دستکارش بران سر دفتر نهیای معنی محمد مصطفی
 و بر آل و اصحاب او علیه السلام و اهل بیت و اهلنا باد اما بعد محرر این و در اوق عاصی مرضی حسین ابنی طیب باد یا عثمانی بلگرامی بنظر صاحب پیشتر
 جلوه میدهد که از عروه سالکی مطابق کینزار و یکصد و چهل و دو و پجری نبوی صلی الله علیه و سلم ناسبین پنجاه و پنج موافق یک هزار
 و یکصد و هشتاد و هفت پجری از عهد و ارث تلخ و سخت صاحبقران امیر تیمور گورگان محمد شاه بابا شاه صاحبقران ثانی
 خدا یگان مغفور تا وسط سلطنت ایدرت عالی گهر باد شاه ابنی طیب شاه عالم ثانی خلد الله ملکه در خدمت بسیاری از امرای
 هند مثل امیر اعظم عظیم نشان مبارز الملک دلاور جنگ سید سر بلند خان بیادرتونی مرحوم که بواسطه اش منصب نوکری در جنگ
 رسیده و دیگر امیر کبیر قاطع الکفره و اتمردین برهان الملک سید سعادت خان بهادر پورسی و داناوش امیر با تیر سعید دروغفاد و دیگر
 صفدر جنگ ابو منصور خان بهادر و ولدش شجاع دوران وزیر الملک شجاع الدوله بهادر در شهر منجم و نائب وزیر الملک
 نزهتک و رای اجه نون رای ستر خند عیوب و امیر عالی جاه میر محمد قاسم خان بهادر ناظم بنگاله و عظیم آباد و عورت پشته و امیر بے نظیر خندان شیرین
 علی خان لادوالی عباسی شش گشتی و خستانی و شیر پیشه بها امیر الامرا بخشی الملک سعادت خان بهادر ابن محمد نزهتک محمد خان گش فرخ آباد
 نور الله محمد و غیره بصیغه نوکری و خدمات عمده حضور بی برده و چند سال از بزرگی زمانه خانه نشین گشته در سن پنجاه و هفت مطابق سن
 یک هزار و یکصد و نود و پجری در آخر ماه جمادی الاولی تقریب دوستی بی رویه و جنگ جب علی تکی ساکن با هر دو خدمت صاحب
 از صاحبان فرنگ سببی بتر و الاصفات مجمع حسانت کپتان جو ناتمان بکات انگریه ابنی طیب بیلان الدوله معاف جنگ زاد و اهل قبا
 که ترجمه نامش در پیشنگری از ناصیه شش پیدا و علم و وفار از لجه اش

ای

جوید اور میلن مردت بچوگان فتوت گوی از معاصران ر بوده مشرف شد و در زمره نشینان که این وقت در سرکار صاحبان انگریز امتیاز
 مردم نجبا ازین بالا تر نیست چه بید قدر شناسی و معرفت و دانش ایشان در صاحب و ندیم مجلس خویش می گردند مسلک کردید و
 صاحبان انگریز که از ده فصاحت و دانائی عالیه علم و هنر اند صاحب مادی نیاب فنی و کاوند اتی رسامی و از دو در مطال کتب و زمره
 عربی و فارسی شنیدن حکایات عجیب و غریب و سخنان حکمت و احوال اهل کت و دعوی تمام دارد و بنا بر نیافت طبع عالی در عهد وزارت
 وزیرین الوزیرین الوزیرین جابه وزیران کما کما تحت الدوله سخی خان بهادر این شیخ الدوله عالیه شد تعالی عمره و قبلا که ضیاسه
 حسافش چون نیر عظم محیط عالم و عالیه ان گشته سطر چند از کتب معتبره که نامهای آن در ضمن کتاب اکثر بیام قوم است شتمه احوال
 کتبه آرض و بیچ سکون و اوقالیوم سید و بندری از عجایب و غرائب هر دو پارچه از جناب نیای کبار و سلاطین و زنگار و برخی از احوال
 حکما و مشاییر معاصرو اکثر حالات انگریز و دیگر فرنگیان آنچه از کتب بدست آورده و از دستر جو ناهمان اسکا است
 و غیره استماع نموده و بهر است آن جماعه بشا به در آورده بضم ناقص اقتباس شالیته کرده و منقبه کرده
 سلاک تحریر شده و کدقیقه الاقالیوم موسوم گردانید و اندرین کتاب اقتباس از هر کتابی که کرده معری کثر همان عبارتین و آق شت
 نموده و در وقت عبارت و شدت اخلاق الفاظ خود را نماند نه با پیشینان اهل سخن بهتر و خوشتر از آن گفته اند که اکنون این کم مایه
 تفوق یا برابری با ایشان جوید و دیگر میل خاطر بر آن داشت که از فارسی و روزه متنوع چه از قدیم و جدید خوانندگان را معرفتی دست دهد
 و از تفاوت و تبدیل زبان در هر زبان و وقت شوند و بدینند که در عالم کون و فضا و هر چیز را انقلاب است ازینجا است کل من علیها قاف
 و بیغی و جبر ربک ذوالکبریا و الاکرام باجملا این نیکو خبر از عجایب و غرائب عالم و عالیه ان سوده و معافا که در نظر عالیه ان
 باغی است دلشاکه بهر هفت قلم چون گلهای زنگار زنگ بطرزهای گوناگون در نظر مطال کتبه ان جلوه پیر است اما مقبول انگاه شود
 که قبول نظر عالیه ان گردد و اگر دانایان و سخن سنجان نگریز بدقت و محنت مولف در پیرانه سالی بچشم بینش نظر فرمایند از سر نهافت در
 هر زمانه و اوقات بحال مولف و اولاد و ایتامش با در مراعات ازینس خود و سرکار کمین سلطنت اوقات تا ابد آلا با و که دور
 فلک بکام با و پر از ندم غیب بودنی فی افتخار حضرت و سب اعطای است فر و گر چه نیز از زمان به گزرد و از کمانند ابرینده اهل خرد
 و این اول به نیست بفر سیر که در بند و ستان بزبان فرس بیرون از الفاظ و خلاق در بد و دولت انگریز شتمه اکثر احوال آن کرده
 پیشکوه آنچه از کتب بدست آورده و در بدنی از دستر و الاصفاف کتبان جو ناهمان احکات استماع نموده و بهر اسی این جماعه بشا به در آورده
 درین نهم قوم ساخته و بعضی رفروشاره که در عین برود دولت کرده موصوف از عالم غیب بی قصد و خویش در معاملات مشاهد و قریه
 اظهار و ترقیم آن طولانی دارد و اصل و هویش این فقره است معبود من از بهر تیر و بدست تعقیبش سببه به تبریح و ریس پرده
 گوشها باشد و اکنون که عمر و شصت آمد و فی رود مراعات دستر و الاصفاف جو ناهمان احکات بحال میبندوست و آن موجب
 مزین شکر چند انگریز شام حالت تمثیل لکان لهره اول کلمات بی الی آخره و است فخلط نرو من نقش نیده درون دلها دوست
 اسما صل عنان قلم ابوادوی مدعا مطوف ساقمتی و لی است پوشیده نماند کتب کتاب بنوز مسوده تا دست بود که چند نقل از ان کما با
 رقتند از ان جمله پیش صاحب و الاکتان جو ناهمان احکات و کتیل پویکی بفرنگ رسید و دیگر در جو نوز و مولوی در شوش علی عبد از ان کلام
 کتاب را بطرثانی کم و کاست کرده به خط خویش مرقوم ساخت باشد ان توفیق بد آنکه حکمای و قیقه شناس فرد اقتباس اتفاق از

که کره ارض مرکز است و نسبت بکلانی سما چون شش است بر روی دریا و نصف از آن کره در بحر اعظم که بحر اوقیانوس و بحر محیط نیز شش
گویند ستور است و نصف دیگر که در علم نمایش فلوسه دارد و بصورت بیضه که آنرا در آب میگویند و این نصف که کثرتش نسبت به زمین از این
که در جانب جنوب افتاده و نیست و نهایت جانب شمال هم آب دارد پس از چهار بخش زمین یک بخش کمتر عمارت دارد و جمله کوها
و بیابانها ازین جمله است اگر از روی حقیقت و زنگه درونگی سموم نیست و طرفه آنکه بر روی زمین از جمله پیدایش خلقت باری تعالی
یکی است اسیات زمین و زبر این نبرخ مینا و خوشخاشی بود بر روی دریا به بین تا قورین خوشخاش چند می رسد و
گر برودت خوشخاش خندی به با جمله عادت چنین رفته که این قطع را ربع مسکون نامند و ربع مسکون در شمال خط استواء است و
خط استواء خطیست که مکه در فلک محاذی روی زمین از مشرق تا مغرب اعتبار کرده اند بخلاف خط معدل النهار که از جنوب بشمال
مقرن نموده چنانچه از خطین مرقومین تقاطع رو به در ارض و سما برابر چهار بخش گردد و هر دو افق و تمامی خط معدل النهار قطبین که
عبارت از قطب شمالی و جنوبی است و ارض اندر هر شهر و ناحیه که برین خط بود شب و روز در آنجا مساوی باشد و در سالی است
فصل در آنجا بار و قوع نماید و در آنجا دو فصل و در آنجا دو فصل و در آنجا دو فصل و در آنجا دو فصل و در آنجا دو فصل و در آنجا دو فصل
گویند که هر ربع مسکون صد ساله است چنانچه کسی همه وقت در سفر باشد بقدر طاقت و آن قدر طعام و شراب که قاعده است
بکار برد و استایش که سبب است بجا آوردن این جمله است و صد ساله راه برود و هر دو سلطنت طوقا نما خد باشد و آب گرفته نسبت سال
راه بماند پس چهار ده سال تهر از آن کم گیر چه در طرف شمال هفت ساله راه بسبب سردی و هوا و از طرف جنوب هفت ساله راه بسبب
گرمی هوا و نورنی تواند رفت پیشش ساله راه مانده و این قدر زمین به هفت بخش کرده اند و هر بخشی را اقلیمی خوانده اند و مجموع
اقالیم سبعة نامند و طول هر اقلیم از طرف مشرق است تا مغرب و هر اقلیمی که خط استوا نزدیک تر است در ارضی و پهنائی آن زیاده است
از اقلیمی که بعید است از خط استوا و طرف جنوب هر اقلیم در آنست از طرف شمالی آن اما طرف مشرقی و غربی برابر اند و از دریاها
اعظم آنچه که حکما آنرا از حساب ربع مسکون گرفته اند پنج است و از سحر نیز پنج اگر چه در بکار درین ربع است و در سحر و سحر این
جزای بسیار بزرگ و کوچک بسیار است و این پنج کوه رفیع و وسیع درین ربع واقعست و عدد مجموع جبال از دو سبب متجاور است و
قریب بدولت و جبل انهار و جوی بزرگ دارد که عبور از آن بجز کشتی عبور نشود و پوشیده ماند که آنچه حکمای سلف احوال کرده اند
و ربع مسکون تقسیم هفت اقلیم نموده اند بیان کرده شد اکنون احوال هفت اقلیم شرح و بسط بقلم می آرد و بعد از آن حکما و عدله
خصوص کو بر کوشش حکم که در تیار چهار بخش کرده و هر بخش را نام نهاده مثل پورب که عبارت از فرنگ است و بخشهای دیگر که ایشیا
افریقه که عبارت از هفت اقلیم مشهور است که حکمای سلف آنرا فراداده اند بخش چهارم مدینه که فرود نیامی تو کوشش گویند چه این
که عبارت از دنیا می نوبت اکنون اهل فرنگ آنرا بسی موفور در یافته و بدینجا رسیده است قامت گزیده اند چنانچه تفصیل این
بعد از بیان هفت اقلیم گفته اند فصلی که از کپتان جو نامان حکا است مرقوم قلم خواهد گشت باشد توفیق و استعانت

یچینل نسوب است و عامہ اہل این اقلیم اسود اللوکی باشند جدا اول این اقلیم نزدیک خط استوا است از جانبیکہ روز و از دوسرے
 و نصفی باشد بفرس او وسط این اقلیم پنجاست کہ روز و از ترین است سیزده ساعت است و عدد دوم پنجاست کہ ارتفاع قطبش از
 و بعد و نصفی نوبت باشند و ابتدای این اقلیم از جانب شرق شمال جزیرہ باقوت باشد بر جنوب بلاد چین و شمال سرانڈیپ و وسط و بار
 بہند و سند کردہ و بحر فارس و اقلیم کند پس در وسط بلاد حبشہ گذرد و آنجا رود نیل مصر اقلیم کند و بر بلاد نوبہ و وسط بحر اریونان و جنوب
 بلاد برطانیہ گذشتہ بہ بحر اوقیانوس منہی شود و مساحت سطح این اقلیم شش صد و شصت و دو تہزار و چہل و چہار فرسخ و نصف فرسخ است و ہزار
 بیارستہ فرسنگ نامند در مویہ افضل تحقیق فرسنگ نمودہ چہ یک فرسنگ شہ میل بود یک میل عبارت از ثلث فرسنگ یعنی حصہ
 سوم فرسنگ است و آن یک کردہ باشد پس یک فرسنگ سہ کردہ بود و یک کردہ یعنی تا چہار ہزار گز شش مقرر کردہ اند شاہ
 گفتہ بیست و ثلث فرسنگ است چار ہزار و ہزار از قدم ہای ہنر ہوار بہ و درین اقلیم سبت کردہ ریش و تنی ہر بزرگ و ہزار و سہ صد و چہل
 شہر است و از ان جملہ شروع از ولایت مین می نماید مین و ولایت مایت ترمہت و طراوت یعنی بہ مین مین اقلیمت بن عامر بن شایخ
 بن نقتد بن سام بن نوح علیہ السلام نسوب گردانیدہ اند و برخی گویند کہ چون بر مین مکتومظہ واقع شدہ ہر آئینہ بہ مین ہشتما
 پذیرفتہ بہر تقدیر قطرے و حفرے بہارک است و اکثر ولایتش بحد استوا قریب واقع شدہ چون نوح عوم رحلت فرمود سام بن نوح
 ان ولایت را بنظر ہتیا ط در آورده بہت خود اختیار نمود و بعد از سام اولادش عمر باوران ولایت موامی اقامت برافراختند را قم
 حروف اخبار سام و اولادش بہ اتبقریبہ در اقلیم سوم و زمین اصل سام و بیت المقدس اقلیم آرد با کجہ چون سلطنت مین بہ قحطان
 بن ہود کہ پسر سلاطین مین رسید اورا حق سبحانہ تعالیٰ اولاد بسیار کردہ است فرمود کہ یورب و حیم از ان جملہ بودند و کربوک
 مین قحطان بن ہود عوم از اصحاب سام اول بلوک مین است و عامہ قبائل مین از اولاد قحطان اند و ایشان را اعراب قحطانی
 کہ در زمانہ ان قحطان گفتندی کہ در سالہا سے قحطیا بسیار کردہ و اورا پسری بود یعرب نام او اول کسیست کہ یورب
 مین گفتے و اعراب مین تمام از نسل قحطان اند چنانچہ گذشت و کنیت یورب ابو لیمین است و یورب را پنج کسہ نامند و برویت مدلت

آخرین سیت کہ اور اتنی گفتند و اول سیت کہ کعبہ اجامہ پو شانید و او معاہرہ ہوم گور بود و در زمان سلطنت خود لشکر پیغمبر ممالک کشید و بدینہ طیبہ امحصرہ کرد آخر شنید کہ آن شہر سرای ہجرت پیغمبر خستہ الزمان خواہد بود ترک محاصرہ کرد و عازم ہجرت مکہ شد و در اتنای آن حال مریض گردید اطبا از معالجہ عاجز آمدند یکی از بزرگان گفتش کہ آن غریب در گذر تاشفا! اتیج توبہ کرد شفا یافت و بہت جامہ در کعبہ پو شانید بلباس دین موسوی گردید بروایت مولف تاریخ صباوق از مکہ بدینہ شتافت چہار ہزار تن از علما پادو پو دند شامول بیودی کہ از اکابر علما بود گفت ہماچہن رسید کہ این موضع دار ہجرت پیغمبر آخر الزمان ست ہمان بہتر کہ آنجا اتت تائیم تا باشد کہ یکی از اولاد ما شبہ و محبت آن حضرت مشرف گرد پس با چہار صدق از علما ہماچہن با تریج نیز خواست کہ اقامت کند لشکر بان موافقت نکردند ناچار از ان غریت در گذشت و نامہ برسول صلی اللہ علیہ وسلم بقیل آورد و شتلمہ شرح حال و اشتیاق بہت خدمت پس نامہ را بشامول سپرد و بہین فرست و آن مکتوب از شامول بفرزندش رسید تا آنکہ بہ ابویوب انصاری رضی اللہ عنہ رسید و یکم فرزند شامول است متقل گشت ابویوب از برسول صلعم رسانید آن حضرت فرمود ہما باللہ اصلاح با کجا چون تبع ہما باز گشت ملت موسوی آشکارا کرد اہالی ہین بت پست بود متی الفت آغاز نمودند بہ تیج گفتند در ہین حدود غاری ست ہر کہ در ان زود آتشی بلینہ بیند اگر بہت گونی بود اورا مفرقی رند و کذاب بسوزو بیائید کہ آنجا روم پس ہما ہما فرستند آتشی ظاہر شد و بہت پرستان رہنبوخت تیج را فروری رسید و صد سال ملک راند و بعد از او خواہر زادہ اش بن محمد و بروایت مولف بہت تسلیم ریحہ بنی بصیر لخمی در ہین بادشاہ شد و شبی خوابی دید کہ آن سبب ہدایت گردید و بہ نبوت رسول صلعم وقوع حشر شد ایمان آورد و بروایت تاریخ صباوق خوب فرید بن کلال و نید چنانچہ در ہوشش با بیہوشی کاہین دو سیق ہر دو در عصر ریحہ بودند و با تفاق سورقان در عنمای سطح استخوان بودہ مگر کلک و سہ دوست و صباغ و بقولی اورا روی در سینه بود و ہر گاہ در غضب رفتی پرباوشہ ہشتے و مطلق بر قیام قدرتند آتشی و اورا مانند جامہ پیچیدہ بیایش سے بر تند بیہوش شش صد سال ہشتے دو سیق سپہ خالہ سطح بودہ و با بیہوش در یک روز متولد شدہ و او بہ نبوت یک صفت آدمی بود و در کتابت تیر ہمارت مؤفورد ہست با کجا بعد از عمر فرید بن کلال بادشاہ شد و در ایام حکومت شبی خوابی ہائل دید فراموشش کرد چون بیدار شد حقیقت حال از کاہنان سوال کرد گفتند کہ خوابی کہ فراموشش کرد تو ہمیز نتوان گفت روزی چند گشت بشکار رفت و از لشکر جدا ماند و بدایمی کوہی رسیدند خانہ دید کہ عجوزی از خانہ بیرون آمد و اورا فرود آورد و در پیر از بیچ زہا بسود و چون بیدار شد دختر می خوب بدوی خفر نام ہر بالین خود شستہ دید دختر اورا اولداری کرد و طعام حاضر ساخت مرید و حسن جمال دختر نیک نسبت عاشق شدہ بہ دختر گفت ملک شما کیست گفت فرید بن کلال کہ کاہنان را جمع آورد تا خواب فراموشش شدہ تغیر کنند تو بہت گفت مگر ترا در پیغمبر خوب و تو بہت گفت آری گفت از ان خوب باری بگو گفت بخواب دیدی کہ کرد با دناستاقب یک دیگر پید شدہ بہ اتفاق رسید و در میان آن ہشتماظاہر می گشت و دو دیرون سے آید پس جو سی آب ظاہر شد و سیکہ ہر دم را بہت شامیدن آن دعوت می کرد فرید گفت خوب چنین و تغیر ان بہت گفت گرد با دنا عبارت از ملوک ہست و دو ہشت موافقت از مخالفت ایشان و جوئی آب شربت غنہ او متادوی پیغمبر ہست کہ مہوش شود و از اولاد مفر و ہر کہ متاعیتش کند از عقوبات اخر و سے بر لائی یا پس گفت آن ملک می خواہی کہ مرز بکاح در آوری دین مکن سیت چہ اگر چنان کنی کسیکہ طاقت مقاومت با او نہ داشتہ باشی پیغمبری تو بر غیر دہانا کہ یکی از چنان را با او محبت بود مرید پدید و از ان غریت در گذشت و بعد از کوشش و لیس پس

در بیان

او چون پسر ابراهیم بن صباح سلطنت نشست و نسبت بر برلقب بن صباح الاصفرا لپوری میرسد و بعد از او ابراهیم پسر او
 حسام بن عمر حکومت کردند و بعد از او فرخ و شمس پار و ایل شد شبانچ شمشیرت و شیر گوشوانه در گوش نشست با برلقب شد
 داد از اینای ملوک بود چون است و هفت سال ملک براند نخست که با و سو اس به امری فریج قیام نماید و سو اس اور از فرم کار و ملا
 ساخت ز و لو اس پوست نام و از آل حمیر و از مال ملک بود اور از ان ذو لو اس گفتندی که دو گسیو در روز نشست و آن پوسته توخت
 بودی و لو اس درخت اوختن پشه و یعنی نام اور از زعفرین شد فیصل گفته اند هر گونه او سر خیل صیاب است و است
 و اصحاب اب احمد و عیارت از تابان است قابل شد تعالی قتل صحاب الاخذ و الدار قصه آن در قران مجید مشروح است
 بر اید و قتر ایل ظلم پرده و در کشتن و سوختن عیسویان بغایت حرص و جود طبعی نمود و معاصر قبا و پدر نوشیروان بوده قهر و دم
 که متابعت ملت عیسوی می نمود به نجاشی بادشاه چینه نوشت که ذو لو اس به استاصل سازد و ذو لو اس بگریخت و در راه در گذشت
 و بعد از او و چون نامی روزی چند حکومت نشست و بعد از او اریط نامی از شبان نجاشی حکومت نشست و ابراهیم بن
 صباح امیر لپوس همیشه که او نیز از امرای نجاشی بوده بر و خروج کرد و اریط را قتل رسانید ابراهیم بن صباح حکومت نشست
 و غیبت مردم زیارت کنیه بسیار دیده و صنعا کنیه بنام او از افریس نام کرد و خلق را از زیارت آن دعوت نمود و از زیارت کعبه مانا
 آمده از جناب بکه رسید مردمی فیصل نام از بنی کنانه در غناب شد و صحافرت و محافظان کنیه را گفت پذیر کرده ام که شیخ
 ماروز از نجاشی است که نسیم مجاوران اورا بگد پشتمند نقیل شب دیوار خانه بر ابراهیم بداند و چون مسیح در یکشادند بیرون آمد
 و راه نجاشی گرفت ابراهیم از آن گاه شده و غضب رفت و سو گندیا کرد که کنیه افراس سازد و آن گاه بنوم خراب خانه کعبه
 باشکر بسیار و فیلان کوه پیکر روی کسرم حرم نهاد و بیت ابراهیم رسید و با جماعه خویش به زخم سنگ بطبر ابا بیل پلاک گشت
 بروایت مولف هیچ صادق درین سال ولادت با سعادت رسول صلی الله علیه و سلم اتفاق افتاد بعد از او پیش کسوم
 درین بیخنت نشست و یک سال ملک براند و مادر و زن ذی بزن بوده بعد از او بر او شمس معروف حکومت کرد و در دست
 برادر مادرش خود سیف بن ذی بزن گشته گشت و بعد از او سیف بن ذی بزن حکومت نشست او از دو بان ملوک خیم
 پدر او ذی بزن از و ارثان ملک بین بود و بزن چراگاه را گویند او در بعضی بلادین که در تصرف داشت امر کرده بود که مردم دو آب
 خود او چراگاه نگذارد تا پوسته نبر و خرم باشد لاجرم اورا ذی بزن خواندندی گویند که چون ابراهیم برین ستولی شد زن ذی بزن
 را که در حسن نظیر نشست از و بگرفت و نجو است پسرش کسوم و معروف از و بوجود آمدندی زن عظیم بقصر برد و نا امید شده بشویر و
 پوست و در گشته پسرش جدی کرت معروف سیف بن ذی بزن خدمت نوشیروان رفت و التماس اعانت نمود تا مملکت موروث
 را از حبشیان پس راه نماید نوشیروان امر فرمود که از سپاهش کسی که در زندان باشد همراه سازد سیف با آن جاء و گروست
 از بنی حمیر حبشیان نفر یافت و در بلادین حکومت نشست و بعد از هفت سال نهاد و کار گاه بر دست جمعی از حبشیان بقتل رسید و دولت
 آن میر سپهری گشت و قتل شده در سال هفتم از عام فیصل اتفاق افتاد و بعد از او توانان نوشیروان حکومت بلادین رسیدند از ان
 جمله است با از ابن بن ساسان نمی که بفرمان خسته و پر و بر حکومت نمی رسید او به نبوت محمد صلی الله علیه و سلم ایمان آورد و بعد از او
 چرا و در به خواهر او با و در آن حکومت نشست و در سن و چهارم چرسه و در گشته بعد از او حکومت بین خلفا و شد بن و پس از ان

طاغوت معاویہ و عمر عاص ہشند و زوہ شیبہ ہشان بقریطہ اقوال مختلف بہت را تم حروف بر یک رو بہت از تاریخ صبح صادق صاوتی تقاطع
می نماید محمد بن اسماعیل بن امام جعفر صادق عم افلا سے بود مبارک نام خط مفرط نیک نوشتی لاجرم اورا فرطیہ گفتندی عبد اللہ بن
یا مبارک دوست بود چون ہارون رشید خلیفہ عباسی اسماعیل را بگمان آنکہ خروج دارو جس نمود عبد اللہ مبارک گفت خود را چہ بود
من بود و ہمدار خود را می گفت مبارک از ان سوال کرد عبد اللہ سخن چند از زبان ائمہ مخلوطہ بکلام اہل طبائع و فلسفہ با او گفت و بگوفہ
شد و جمعی با او پیوستند و ہشان را مبارکی و قرطی خوانند و از ان طائفہ است ابو القولاس بن ہرام قرطی کہ در سن و صد
و ہفتاد ہشت ہجری خروج کرد و بر بعضی از ہجرین سنوی شد و در ملک فساد می کرد عبد از و پیش از ابو سعید حسن با شین شد
و شکر معتقد عباس انہریت دا ویر اندک و بار ہجرین قناعت کرد و نقل است کہ چون ابو سعید حسن زین شکر معتقد عباس را اسیر
کرد و اورا گفت بشرطے ترا نجات دہم کہ از طرف من خلیفہ را بگو سے کہ مردی ام در بیابان نشسته اگر سہ سپاہ خود را بر زم می فرستد
غفر نیابی چہ من بہت خود کردہم و شکر تو بہت پیش افست دار و در باغ و بوستان گذر احمد اگر شکر اندک فرستی از دست من جان
بزند اگر بسیار فرستی بیابا ہمار و ہمہ گام فرصت شجون آرم و حاضر گردانم عباس گوید چون این سخن معتقد گفتیم بغیر غضب
کرد پس از ان نام ابو سعید نبرد و انما زگر و یہ بن حمد و یہ قرطی است از دعوات قرطیہ بود و کوفہ می نشست جمع از بنی کلب را
کہ با بن کوفہ و دمشق اقامت داشتند بقرت و سپر خود ابو القاسم کہی را بر باست ان طائفہ فرستاد کہی اینیاست ان قوم کہ سہ
و دہوی نبوت کرد و سنگ پڑی غلام معتقد انہریت دا و و قتل سپاہ قرطیہ متوجہ شام شدند و سپاہ طغ کہ از قتل افتاد و طوک
طولیہ وانی مصر ایلت و شق و شت رزم کردند و غالب آمدند و دمشق را محاصرو کردہ سپاہ مصر را بنیہ و زنی صعب نمود و ابو القاسم
یہی بقتل رسید قرطیہ متوجہ مصر شد و جنین بن زکریہ المشهور صاحب شام را بر باست برہ داشتند و چون او حالی بزرگ بود داشت
اورا از ان صاحب شام می گفتند با کج صاحب شام مصر را محاصرو کرد قہر اکثر اہل خود و خود را امیر الموتین خواند مکتفی عباس
خلیفہ بغداد علی بن عیسی را بدفع او فرستاد صاحب شام بہ دمشق رفت و از انالی اتجا فرات گرفت و بجا و بعد باک شتافت
و قتل عام کرد و پسلیہ شد و بہ امان بگرفت و اتبہ ای قتل از ہا سیستان نمود و ساکنان اتجا را مع بہائم کشت و زنان را
بر صاحب خود مباح ساخت بسیار بودی کہ بجاہ مرد با یک زن جمع آمدندی علی بن عیسی خود را رسید ان او ندید مکتفی ابو الاعراب
بید و فرستاد ابو الاعراب سید و حلب رسید مطوق بفرمان صاحب شام روی با و تھا و وزنی صعب کرد و نظر یافت ابو الاعراب
بقیو حلب پناہ برد صاحب شام حلب را محاصرو نمود سپاہ از مصر در رسید و صاحب شام را بقتل رسانید بر او صاحب شام
در حد و فرات خروج کرد و او بی ہمن فرستاد تا بر بعضی مملکت بین سنوی شد زکریہ گوید کہین از ان خلیفہ خود ابو عالم را بفرستند نما
پیش بنی کلب فرستاد ہشان زکریہ را و الی شد گفتندی و بجدہ کردند می ابو عالم متوجہ دمشق رفت و بہ نام فنا و آغاز نہاد
و بر شکر خلیفہ بغداد تاخت قافلہ حاج را قارت کرد با لاخر زکریہ پر دست سپاہ مکتفی زخمی و او ہر شہید ہر دو مکتفین کہ ہندگ مملکت
ہجرین بقناعت می گذرانید و ذکر شن معتقد عباسی و خلافت نو شین شکر ہجرین فرستاد ابو سعید ہجرین بگاہ معتقد و از طرف مالک بہ
فنا و پروخت با آخر با قصد سوار روی بہ بغداد نهاد معتقد را بن ابلی ہشان خبر از سیرت ابو سعید فرستاد و الی مالک و شین از خود
و بہت و پیش از زم معتقد نوشت کہ ابو سعید را بندہ کرد و متذکرہ بد بگاہ می فرستد و با شت کہ ہر چند شکر ابو سعید را بدہت

۱۱

ماجرم از همتا و غافل مباحث ابی اشاع اتفقانی بآن نگرود رسولی نژاد ابو سعید فرستاد و به اطاعت خواند سعید گفت یا امیر یا نو سپه
 بزیر مرد است گفت سی هزار گفت و الله که سه مرتبه میزند پس یکی از لشکریان خود را گفت مر خود را ببرید و دیگری را بفرمود خود را
 در آب غرق کن و دیگری را گفت که خود را از بلندی بزیر فلک نشان بفرموده عمل کردند ابو سعید گفت مرا که چنین لشکر بود از
 بسیار می خصم نه اندیشید پس بر این اشاع بخون برود و غفر یافت و او را بگرفت و با مکان در یک زنجیر کشید مقتدر آگاه شد و از
 ترس او جبهه از در جلد بر گرفت تا مجبور نتواند کرد ابو سعید بجز بن شتافت و در تمام بجز ستونی شد و در سه صد و یک بجزی غم
 کرد و به بجز باز گشت بعد از آن سال از دست غلامی تقبل رسید پیش ابوطا هر سلیمان بجای نشست و آن بجز
 مکرر بسیار خلیفه عباس غفر یافت و در سه صد و یازده بجزی در شب تاریک بجزی و مسجد جامع را بسوخت و حج کثیر را بگشت
 و در سه صد و هفده بجزی در موسم حج بجز رفت بر کرایه یافت گشت یکبار سلاح بر خود دست کرد و ابوطا هر گفت مانع آمد جمع
 از اختلاف سپاه تیغ کشیدند ابوطا هر گفت من ایشان را مانع آن شهاب سلاح از خود دور کشید چنان کردند پس از هر دو جانب گشتند
 یا و کردند و به اطراف پرداختند ابوطا هر خود را تا گاه در مردم نهند و به قتل عام فرمان داد و در میان بسیاری از مجاوران و مسافران
 رکب گشتند و در خانه را بجز کردند و مجرا الاسود را قلع کردند و چاه زخم را از گشتگان انباشتند و گفتند خدا ای شما بر آسمان شود و خانه بر زمین
 گذارد لاجرا از افارت که تمیم پس بیا مدرا از خانه باز کردند پاره پاره آتش ببارت برودند و بسبب استنرا گفتند من دغله گان استا
 چون در خانه نهان شدند جز از تنهای ما امان یافتند و بنیامرسل انانرا گفتند که کس مردم در دنیا مردم استباه کردند شبانه
 و طیبی و شتر بانی یعنی موسی و عیسی و محمد صلی الله علیه و سلم پس ابوطا هر سیزده روز در که بماند بفرمود ما جبر الاسود را بگشت با
 کردند و بالا به خطا آوردند و گری بر آن زودند تا پاره پاره اذان شکست و بجز دتی در میان فریاد بماند و در سه صد و سبت پنج بجز
 ابوطا هر بر کوفه استیلا یافت و درین اوقات اکثر سپاه خلیفه را شکست تا آنکه در صدوی دو بجزی در ابد فوت کرد و بعد از
 ابوالقاسم هشاری و الی مصر را محاصره کرد چون خراسانی از فریاد بجزی در شبام بازگشت معر سپاه بفرغ او فرستاد
 و حسن غفر یافت و بر بعضی از بلاد شام ستونی شد و در سه صد و شصت و شش بجزی در گذشت و بعد از او از قرطبه یا ثعالبی بر نجات
 و در بعضی از تواریخ مسطور است که در چهار صد و سیزده بجزی جمعی از قرطبه بگشتند یکی از آن مسجد حرام رفت و جبر الاسود را بگشت کرد
 و سواران دیگر بر در مسجد بیتاوه محافظت با خود می کردند پس بیرون آمدند و سوار شدند و با هم امان رفت کس ندانست که ایشان
 از کجا آمده بودند و کجا رفتند از هم شد او درین مابین ضننا و حضرموت بوده آورده اند که شد او بن عابد برادر شدید بعد فوت
 او و در بار شام سلطنت نشست و بیو بنیامر علیه السلام را که ساهرا و بود گفت که اگر تو ایمان آرم بجای آن چه باشد بود فرمود نشست
 و او صاف آن خبر ده شد او گفت که من چنان بستی بز خویش بازم آنگاه رسول نژاد خواهر زاده خود ضحاک ماران با یران فرستاد
 و با سز بادشاهان جهان نامه نوشتند که در کسیم و جوا هر طلب شت و موضع شام اختیار کرد و باغی بنیاد نهاد و صد کس از
 مستدان خود جبهه آن امر تعیین شد بود و هر یک را هزار کس تابع ساخت و ایشان را در اموال خود تصرف داد که نزد جوا هر
 آنچه سامان پذیرد و بکار بند گویند ساجت آن قصر و از ده در و دوازده فرخ بود و درون آن سی صد قصر ساخته بودند که خاک و سنگ
 در مفران بود و در بیرون سه منظر با از سیم و طلا جهت لشکریان ساخته بودند ارتفاع دیوارش سیصد و بیست بود و بعد از پانصد سال

انظر اول

آن عمارت تمام کردند و در تواریخ مسطور است که شد اورا تماشای آن نصیب نشد و از ستان نجیبین کی عقیق است داند روی اخبار
 انگشتری عقیق جهت قضای حاجت امان از بلیات زمین و بیخه بسیار نیکیت و عقیق سرخ افضل است بلا و ابرج و نیت
 وسیع رنگ و رنگبارشش گویند شمالی آن مصار مملکت بمن و جنوش بسیار با آنها با سکون و قشر فیش و لایت بودند و غیر پیش مملکت
 حبشه است و مردم آن دیار بر کزنگین نباشند چنانچه شیخ ابوسعید ابو سعیدی فرماید طبعیت بی غم دل گیسست تا بر آن عالم دست
 بنم و رنگیان شورید و مست بود و کما سبب فقرت آن جامعه را از ظهور کوكب سهل یافته اند که آن شهر بر ایشان طلوع کند
 و تمامی رنگیان از ریخ بن کوشش بن کنعان بن علم بن نوح موم بود جو آمده اند آن جماعت را سببا الاایش خوانند چه هرگاه بر دشمن
 خود ظفر یا سینه گواشتش بخورند چنان اگر از باد شاه خود بر نهند اورا بکشند و بخورند چون طلا در آن دیار بسیار است و زیور و حلق خود را
 زنان آنجا از آهن سازند و گویند هر که آهن با خود دارد شیطان بروی دست نیاید و شیخ علقش هشرون شود و گاو آن دیار با آب
 تازی در کارزار بر بار می کشند و غذای اهل رنگ همیشه از گوشت فیل در راقه باشد و گویند در آن ولایت درختی است که اوراق آنرا
 هرگاه در آب اندازند و فیلان از این آب بیاشامند چنان است و بهوشش شوند که سهولیت آنها را حمید کنند و دیگر از احوال
 رنگیان آنچه از کتاب رنگیان در ضمن دنیا می نویسد این است بعد از بیان مهفت اقلیم رفزوه کلاک بیان خواهد گشت جزیره ای بود
 از جزایر دریای رنگبار مردم کمتر بدانجا رسند و ساکنان این جزیره را هر سال از کوكب آفتی عظیم رسد چه است و فاش و نجات
 ایشان از شدت حرارت آن کوكب می سوزد و آن جماعت مترقب آن می باشند که چون ظهر آن کوكب بجل رسد که ضرر دهد از آنجا
 رحلت کنند چون کوكب از آن سجا و زکند بمان خود باز آیند جزیره سکیه را نیز از جزایر رنگبار است و شهرتی تمام دارد و هر که
 از روندگان بدین جزایر رسند خلاصی او ممکن نیست پوشیده نماند که جزایر جمع جزیره است آنرا گویند که اطراف او آب باشد و بدون
 گذار بر آب رفتن بدانجا میسر نشود و نبرد آنکه بر ساحل دریا آبادی داشته باشد حبشه مولف مهفت انسلم حبشه میسرت است
 خروج گوید که جنس نیرنگ کلان وسیع می دارد و آن از کتب فرینگ و بخش سوم افریقه در ضمن دنیا می نویسد قوم است با کله
 مملکت حبشه غربی بلا در ریخ افتاده احوال بلوک حبشه را از تاریخ صیج صادق می نویسد که لقب سلاطین حبش می شده است و ایشان
 قبل از ظهور اسلام استقلال عظیم داشتند و برخی از امرای ایشان برین استیلا یافتند چنانچه گشت و از سلاطین حبش است بنحاشی که مگر
 محمد صلی الله علیه وسلم بوده با جناب ایمانی آورد و از جنان دوست که الملک بیتی علی الکفره و لایقی علی اعظم در زمان سلطنت او جمعی
 از صحابه رسول صلوات الله علیه جرتی کرده بود و کافران مکه عمر عاص ابا بدار ایا بدرگاه او فرستادند تا صحاب را بدیشان سپارد و نخواستی گفت
 که با خدا عهد کرده ام که شورت گشتانم بر ایای روسای مکه باز گردانید و صحاب محمد خوانند و صفت آنجناب بد از ایشان شنید و
 از دین عیسی فرم بدین محمد صلوات الله علیه میل نموده ایمان آورد بلا و یونیه بر کننا بر جزیریل واقع است طوش ابدت است شباز و ز قطع کنند
 و شهر نقل دار الملک بلاد یونیه است و بشرتی نبل واقع شد متوطنان آن شهر نصاری باشند و ایشان با بعضی جماع بکنند بقول طیبیان
 بر کس که با زن خاکس جماع کند مرض حرقة البول و قره شانه متبلا شود با کله خویش ایشان اکثر جو بود و کعب شتر بسیار بکار بر بند و زرافه
 در آن ملک بسیار بود مملکت یونیه مشتمل است بر بلاد سودان که از آنجا طلا از نیک روید و بهوشش در غایت گرمی باشد چنانچه ایالی
 آنجا در زیر زمین بسیار بر بند چون شب شود بیرون آمده زرافه است آورند شباع ایشان همان است و لباس ایشان پوست حیوانات است

بود بخت بسیار در آن دیار رسند و بعد از رسیدن در آن نواحی طبل زنند و متعه خود را در موضعی جدا جدا نهند و باز گردند مردم آنجا با و از
 طبل بر آمدن بخار و قوت یافته شب بسر آن متاع آیند و در برابر هر متاعی در وجه قیمت آن طلا گذارند و صیاح بازرگان در آنجا رفت
 اگر رضی نشوند بصناعت را از طلا دورتر گذارند و باز گردند و دیگر شب باز آن مردم بیایند و پاره طلا بر آن میفرمایند تا وقتی که تیار راضی
 شوند و نوید از جمله پسران عام بن نوع موم بوده این ولایت بنام او شهر است و بقولی عام در ملک اینها نظام داشته لایق از
 و هیچ کس بجز نبوت رسیده و جام را از لیسر بودند و برین موجب بند و سندی نو بگفتن کوش قیطر بر چشیدن هر یک بنام خوش شهر
 سنانها و حسن مملکت مشتمل بر آب های خوشگوار و آثار طلاوت آثار و از تعلیم اول تا سوم ولایت چنین است و بعضی با تعلیم چهارم
 نیز گفته اند و اکثری از مورخین چین را از مناسقات خطای می دانند و خطای در تعلیم ششم است و ولایت چین از نیمه چین بر پشت
 بن نوع موم است و اود بقت طبع وحدت ذهن موصوف بود صورتگره و نقاشی و بافتن جامه ملون و ابریشم از کرم پله بر آورد و شهر
 مصنوعات که تا اکنون در میان مردم چین متعارف است او اختراع نمود و چین را از زندگی بود تا چین نام با چین و زمان حیات
 پدر شهر همانها و ما چین نام گذشت و رسم پرزدن بر کلاه و دستار از زمانه و مشک از نافع او پدید آورده چین را نیکبایس
 و ما چین اینر می نامند و سکا نش بسببادت او شان اشتغال می دارند و بناخ و مجوسی در ایشان بسیار بودند و اکثر صنعتها را نیک
 می شمارند خصوص تصویر را که در میان ایشان نوعی از عبادت است و اهل چین مردم ریح مسکون را کوری دهند الام مردم روم را که
 می گویند که یک چشم دارند و نیز مشهور است که وقتی گردنی از چوب ساخته بودند که بکوت محک هر قدر که می خواستند حرکت می کرده و
 در وقت استیادن بکوت اشاره مانع بازمی استیاده و با و شاه چین بقول مولف هفت اقلیم از قوم ملوک منحل است را تم خسوف
 تحقیق این معنی در تعلیم ششم و ضمن احوال چین مرقوم ساخته و ساکنان چین اگر چه کسب صوت تعصاف دارند اما پیشتر گوناخت
 و بزرگ سر باشند و در اهلکاشن ابر خوینند و بلده بجز که در میان عمان و عدن است آن دیگر است و گذشت که تان چو با تمان همکات
 می فرمود که اکنون در اهلک چین یکی کین نام دارد و رودی عظیم میان شهر جریان دارد و میان آن ریاریکی ظروف دارانی است
 که ماده آن اینگت که در کوههای آن ملک بهم می رسد و آن سنگ را آتش کرده در حوض آبی سنگند و برینرند و بگذارند اما آنچه فضل دور
 باشد در تدریس نشند و صاف آنرا گرفته در حوض دیگر بریم زنند و همچنین مکرر این عمل کنند تا به صاف تر بماند آنرا و بر کار بادشا
 ضبط کنند و ظروف نفوری و ماهی تکیه حصول پیوند و بانی را بسیار مردمان گذارند و در عجایب اهل آن مسطور است که در یکی از قریه چین
 غیر است که در سالی یک مرتبه اهل آن قریه حج شده پس در آن عذیر اندازند و بر لطافت عذیر استیاده سپ را از بر آمدن مانع
 آیند و مردم که آب در آب باشد باران آید چون بقدر کفایت بارید شود سپ را بر آورده باشند و گوشش را بر قلعه کوهی که نزدیک
 عذیر است گذارند تا طبع طبع و در حوض در حد و چین چشمه است که چون درین آب از آن بیاشاید اگر حاشی رسیده باشد
 فی الحال ببرد و الا در فریبک شود و همچنین در یکی از مناسقات شایسته که سنگ سفلی آن شکر است و سنگ اعلاک آن
 ساکن و از بجزنگ آردنی سبوس و سبوس بی آید بیرون آید و بجز چین را بجز خمر تیر گویند و طول آن پانصد فرسخ و عرضش بیست
 و هفتاد فرسخ گرفته اند و در آن بجز خمر تیر باشند و در اکثر آن جزایر سعادت زرد و با قوت و دیگر جوهر باشند و از آن جمله خمر تیر الراج
 است که طوشش تیر خمر تیر است بادشا این جزیره مران نام دارد و از فراج آنجا هر سال شش هزار تن طلا حاصل می شود و درین

جزیره فارسه الملك و درخت کا فور باشد و آن جزیره عمارات دارد جزیره البحرانی در خانه روضه السعای نرسید که آن در قصبه
چین است و در آن هزار فرسخ است دوروی کوههای فریح با چشمهای آسبد و آن است و هوای خوش دارد مردم در آنجا ساکن باشند
و سوداگران حبت تحصیل یا قوت سرخ و زرد و کبودان جزیره روند و بدست آرند جزیره ولی واق متصل جزیره رانج
است در آنجا طلا بسیار حاصل شود چنانچه طوق و زنجیر سنگ و بوزیر طلا سازند و با شاه این جزیره زنی جمیله باشد و ملازمان
و ارکان و گوش جع زمان باشند و با جمل ختلاط ندارند و در جزیره آنوس بسیار بود و بجای بنیم بنون جزیره شناس نیز متصل جزیره رانج
است و ساکنان آنجا بقا است یک گز و نصف بدن ایشان در طوان که یک چشم و یک دست و یک پای دارند صفتی از ظهور بسیار
درین جزیره آید و آن ساکنان آنجا که شناس اند بنگال و منقاری را که کشند و ایشان را ایدای شدید رسانند جزیره واپس از
بروایت مولف روضه ایضا نیز در بحر چین باشد و در آن جزیره جانوری که آنرا گگ خوانند بسیار باشند جزیره مقطا ایل در بحر
هند است و صندل و کافور و سنبلی ازین جزیره آرند جزیره اسق نیز در بحر هند بود در آنجا قصریست بزرگ در آنجا راه و بیرون
شود و ساکنان آن جزیره قوی باشند که ابدان ایشان مانند آدم بود و روی ایشان مانند روی گگ باشد جزیره
الاسق نیز در بحر هند ساکنان این جزیره را روی بر سینه باشد و درین جزیره کوهیست رفیع که سدان که در آنجا باشد در تمام
شب بر آن کوه آتش عظیم از گوی که مشتعل شود و تا جیل و خود خشک درین جزیره باشد جزیره سرانندیب جزیره است از بحر هند
که دور آنجا شتا و سنگ گرفته اند و در مؤید لغتلا از عجائب ابله ان می نویسد که سرانندیب شهر است بزرگ و شتا و محل دارد
و در هر محل سنگی و یک مد سرانندیب دارد و بر لب آن آب قبر آدم علیه السلام است و حد دیگر باطلهات دارد و حدی بسوس
شرق تا سطح آفتاب و حدی تا سرهندوستان رشم حروف می گویند شاید در زمان پیشین بدین حد و حکم آنجا تصرف باشد اما
اکنون از بعضی مردم شنیده می شود که آنچه آنجا چندان مملکت ندارد و از سرانندیب چند جامه ندر و سیم و یا قوت و الماس دارد
از محمد صلی الله علیه و سلم نقل است که فرمود بهترین بقاء مکه است و در سرانندیب کوهی است موسوم بدیون و آن را کوتاه با سره گویند
و نیز قدم آدم و هم در آن کوه ظاهر است و آن کوه سرانندیب بی ابر و باد و باران همیشه روشنی برق طابری می شود و شبها مانند که چون
نزول آدم از بهشت بر کوه سرانندیب واقع شده بنا بر آن سطرک از چهار انبیاء آدم و نوح و ابراهیم و ایلادش و در ضمن سرانندیب مع بعضی
انبیای مرسلین و سلاطین عیسی که قبل از طوفان نوح مردم بودند آمده اند باحوال مختصر خود مردم سازد اخبار انبیاء بدانکه بنی
احم است از آنکه در حوض بوسطه جبرئیل مردم نازل شود یا بخورد الهام و پیام بدعوت قومی ما مورگردد و ایشان بر قوی نیست هزار و بر و ایت
یک صد و بیست و چهار هزار تن بودند و از ایشان سیصد و سی و نه تن رسول اند و رسول آن بود که در حوض الهی توسط جبرئیل برود نازل شود
بجای رسل بعد از محمد و سوره انعام مذکور اند و ایشان شیره تن اند ابراهیم و اسحق و اسمعیل و یعقوب و نوح و داود و سلیمان و یعقوب
و یوسف و موسی و هارون و زکریا و یحیی و عیسی و ایسح و یونس و لوط و ابراهیم و اسمعیل و اسمعیل و اسمعیل و اسمعیل و اسمعیل
بر قوی نیست تن آدم و داوود و نوح و ابراهیم و موسی و عیسی و محمد صلی الله علیه و سلم گفته اند که اولی انعم و همان شریعت اند
برین تقدیر ایشان شش تن اند ادریس اولی انعم نباشد زیرا که او واضح شریعت نیست و مولوی جامی در شواهد النبوة گوید که
بنی آنرا گویند که بروی خورشید فرو آمده باشد پس عند الله بطریق وحی که شش نفر پیش از او در شریعت وی مرخدا می را چون ما مودود

که ان شریعت بدیکر رساند و بار سوا گویند و اولی استیم تا آن باشند که بعد از تبلیغ رسالت ما موراند تعالی و جهاد بر کافران بخلاف
 نبی رسول کور آن شد با نیت و گفت اندک خاص شهید و تم تعلیم اسما که نامهای همه چیز اورا آموختند چنانچه در قرآن مجید است و مسلم
 آدم الاسما و کلسا و مخصوص کشت نوح سوم یعنی آب با و اختصاص نبت کعب هر دو بر ابراهیم موم و خاص شد موسی موم بتزیر یعنی فرود
 آوردن آن و عیسی موم بتاویل و محمد صلعم کعب هر دو یعنی بتزیر و تاویل و گفته اند که اولی لغزم ناسخان شریعت ماقبل اند در تقدیر
 پنج تن اند نوح و ابراهیم و عیسی و محمد صلعم و بقولی آدم موم نیز اولی لغزم باشد که شریعت اجتهاد انسون کرده و اصحاب کتاب
 چهار اند موسی صاحب تورات که درو احکام شریعت باشد و داود صاحب زیور و دوزبور احکام شریعت نباشد بجز محمد و تناسک
 حق تعالی و انفقار با و سبحان چیزی دیگر نباشد و عیسی صاحب انجیل که درو احکام شریعت است و محمد صاحب قرآن مشتمل است بر
 احکام شریعت و مشوع گفته شراخ ماقبل است بر آدم و شمش و دیگر انبیا صحابن نازل شده اند نه کتاب و خاتم از اولی لغزم
 اخص شد و آن کلی از نیت و آن محمد است و ذکر هر یک انبیا و بر سببین خصا بر جایهای خویش بیاید **اجبار آدم**
علیه السلام کثیت انجناب ابوالمشرد و ابو محمد و نقیش خلیفه شد است و اورا آدم از آن گویند که از آدم خاک مخلوق شده بود
 آورده اند که چون حق تعالی آدم را بیاورد و بیاخت او را تا نامهای مخلوقات همه از علویات و سفلیات رعبه لندان عرض کرده است
 آن سمیات را بر فرشتگان گفت خبر دهید مرا نامهای سمیات اینها ملائکه عاجز شدند و توانستند پس حق تعالی با دم گفت خبر
 ملائکه را نامهای سمیات آدم ملائکه را خبر داد ملائکه بقضی آدم اعتراف کردند انیرد تعالی ایشان را بسجود آدم امر فرمود پس ملائکه آدم را
 سجده کردند و گویس که از کبر سجده نکرد و لعنت ابدی گرفتار گشت حق تعالی آدم را بهشت جای داد و آن بقولی جنبت الما و
 بود و بر دایمی بوستانی بود بر کوه حسدیره یا قوت از نفاشس چند آنکه صورت بر آن ممکن نیست با بجه آدم و درشت بیادوت مائل شد
 حق تعالی خوب بر سلط نمود و در آن حالت از استخوان پیلوی چپ او را بر ایاف پدینا نجه انان خبر شد است و اورا از آن خوا
 خوانند که از چینی می مخلوق شده بود چون آدم بیدار شد او را بید و گفت گوئی گفت عضوی از عضای تو م آدم سجده کرد
 و با مرآئی میان ایشان مناکحت منع شد در خصوص حکم و شرح آن که از محب الله آله آباد نیست بنظر سجده که نکاح بمنی
 جماع است نیز و رض محمدی مرقوم است با بجه حق تعالی خطبه ایشان خواند و آدم را از خوردن گندرنهی کرد گفت ایس تمنیست و ترا جنبت
 ترا که خواهش پس باید فرمان بر بر پس و سوسه کرد بسوی آدم شیطان و او را بخوردن گندم ترغیب نمود و خوانیر با خوا شیطان
 و ران باب مبالغه نمود اول خود بخورد و آدم را نیز خورد هر گاه بخوردند گندم را پس عاصی شدند و با مرآئی از علوم تیر بهشت
 بر زمین مبوط کردند و سجده افتاد و آدم بر کوه مزید پ که متصل جزیره یا قوت است نزول کرد و هم حروف گوید آن وقت
 هزار و نهصد و پنجاه و سه سال از دور و دایر جگ که نبودان دور و دایر جگ گویند باقی بود که آدم مبوط کرد و آن هنگام بقول منو و
 بر روی زمین خصوص در ملک هند بنا بر آشوب فنا و حاکی و باوشاهی نبود چه گویند که بعد از آن که دو هزار سال از عمر دایر جگ
 مانده بود هزار سال کسی به باوشاهی نیشست و بعد از آن چتر برج حکومت شست پس برین تقدیر مبوط آدم موم در او اکل
 سالهای آشوب بعد قوت را جمان شده باشد و احوان هر چهار که او است جگ و ترتبا و دایر جگ نامند در ابتدا
 اقلیم سوم مع بندی ان مبوط آدم و کیفیت آفریش جان بن بجان در احوال ایس که مورخان اسلام نقل نموده اند دیگر از اقوال

بسوط و واقعات را جهان و آنا که پیش از ورود او بر جگ سلطنت کرده اند در تخت شاه جهان آباد یعنی اندر سبت و دسپله
 مرقوم است با جمله آدم عرم بقولی اولی لغزم اول است و صوفیه چون محی الدین العربی و غیره گویند که در او آسمان هر دوره فلک استوار است
 و نیز خود آینه و نیز ارسال عمر یانند بقصد چون آدم بر روی زمین تعلیم هر نسل در عرب تعمیر خانه کعبه کرد و مناسک حج بجا آورد و دیگر کوه و غنا
 و طلب حواسی گشت و هو اینرا ز جده بتکاش او آمده بود آنها تلافی اتفاق افتاد یک دیگر را شناختند او را در اوین خوشتر
 ساخت و بر این پد محبت نمود و سالها بعد آدم و حوا در جهان از ایشان نبود آدم تا صد سال بنا بر معصیت که از او بود آمده بود بگریست
 و حوا اول مرتبه یک محل یکسپردیک دختر تو مینماد و نام این قابیل نهاد و در محل دوم به بابل متوجه یک دختر بدستور استن شد و دیگر فرزندان
 چنین نیز متولد شدند آدم به موجب شریعت خویش تو م قابیل را به بابل و تو م بابل را بقابیل نامزد فرمود چون قابیل باغ شد
 بر جنت و مناکت خویش با پدر مخالفت کرد گفت تو م من بمن رسد و بابل گشت و آن قصد در قاسمیر و تواجیح مینماید و با
 تو م خویش به من عهدی نداشت و اقامت گزید و احوال او و اولادش بعد وفات آدم گفته اند ایل تواریخ متفق اند که بعد فوت بابل
 پس از صد و پنجاه سال که از عمر آدم منقضی شد شیت علیه سلام تنها از حوا متولد شد که بنام قاسمیر نامیده شد مورخان گفته اند که نور
 محمد صلی الله علیه و سلم از صلاب پدران پاک و ارحام اجناس پاک انتقال کرده با صلب عبد الله و از او بر تم آمده رسید و موید این
 قول سیر ملا سید است که معارج القبول نامند پس قابیل و دیگر فرزندان علیه سلام از ذکور و انانث غل ماورغون که دختر آدم بود
 و بنیاد فسق و فجور و فحش اولی در دنیا از او ظهور آمده در صد سال ایام معصیت متولد شدند و بعد از صد سال که قویله آدم بحضرت
 که با قبول استاد او و پاک از انجاس معصیت گردید پنج سال دیگر بر آن بگذشت و بدل حال ابدان معاصیه آدم و حوا بکلی سر شده
 شیت متولد شد و آدم شش صد و نود و پنج سال دیگر شیت چنانچه هزار سال تمام عمر آدم عرم باشد و بعد از طبع مردم که در او بود و او بر جگ
 پیدا شوند هزار سال گفته اند پس متحقق شد که آدم علیه سلام در خزوه و پر جگ بر زمین آمد و بعد از هزار سال زندگانی و چهل هزار نفر از اولاد و حوا
 خوشین دیده وفات کرد و چنانچه او بر علیه سلام در وقت وفات آدم صد ساله بود با جمله فرزندان صلی آدم شیت ذکور و نوزده انانث
 و بقولی است و یکسپرد است و دختر بود و بعد از یک سال آدم فوت کرد و از سخنان آدم است که بطریق وصیت و وصیت شیت
 عرم فرمود که بگفته زن کاشکنه و بی شورت و انگشیر باشد هیچ کار نشومی اگر زن و اکل انجام گنیم بنشینیم و با انگام خوردن آن از ملاک
 بصیلت رسیدی به افریج هر شیت مبتلا گشتی و دیگر در کار بیکدنت متروک باشد آنرا کنی که در خوردن گنیم دل من مضطرب بود و کر قابیل
 و اولادش قابیل سپر بزرگ آدم عرم و اول مولود است از زنی آدم که بر روی زمین اند و در سیر بلاد و دیگر مویست که قابیل بعد از شتن برادر
 خود بابل از بیم قصاص با جنت خویش از آدم بگریخت و بر زمین بین رفت و مقیم گشت و بر بنوئی طیس پشس پستی استمال نمود و
 اولادش تنجا بسیار شدند و آتش کرده بنا نهادند و تو مال بن قابیل شراب از انگور و تعلیم طیس بر بوساخت و آن بنیاد با جمله
 آدم عرم بعد از شیت عرم بدعت اولاد قابیل مامور گشتند و جزه مانودند قبول نه شتند و چنان گنند و ضلالت امر اگر کردند و بعد
 از آدم رسن کلج از میان برداشتن و فسق و فجور افتادند و در پس عرم بدعت ایشان مامور گشت و غرا کرد و اسیر برده گرفت و چون
 او در پس عرم حوا یا همان کردتی بران بگذشت و درین سلام مندرس گشت و همبر روی زمین از کفار برگردید و در ان زمان اولاد
 آدم و بطن بودند یک بطن در عمارت و کافهای رفیع استقامت می داشتند و آنها اولاد قابیل و غیره بودند و بطن دیگر در کوهها بسر

بگفته

می بردند ایشان از اولاد شیشم موم بودند چه آدم موم پیشیت و فرزندان او وصیت کرده بود که با اولاد قایل اختلاط و مناکحت نمی کند
 ننگند لکن شیشم موم سکن خویش داد و داد خود را در کوهستان اختیار کرده بود و این رسم تا عهد ادریس موم بماند و بعد از او اختلال در آن راه
 یافت تقصیرایش آنکه مردمان اولاد شیشم نهایت صاحب جمال و زنان ایشان بیکدیگر و اولاد قایل برعکس آن خلق می شد نه
 و روزی پلیس بر اولاد قایل آمد و ساختن و نوختن بر لب و بعضی فرامی آموخت ایشان نشناختند و بنویختند هجوم غلاتی جهت استعمال
 آن آوازی شده آن جمله در سالی یکس عید مقرر کردند و در آن عید مردم همسار از اولاد قایل از اطراف و جنوب مجمع می آمدند اتفاقاً قادر
 یک عید محمود مومی از ساکنان آن بود از اولاد شیشم موم بدان مجلس رسید و زنان خوب صورت و نازنین بدید که در کوه خویش مثل
 آن ندیده بود از آنجا بکوه مرآت نمود و غیر بقوم خویش گفت و عید دیگر جماعه کثیر از اولاد شیشم را زینبونی کرد و بدان مجمع آورد زنان
 قایل چون مردان صاحب جمال دیدند بعد دل و جان شیفته حسن آنها گشتند و کام دل از ایشان گرفتند و بسیار ریا ز رفتن مانع آمدند
 چه ایشان در دوام خود و خود را در دوام ایشان انداختند پس چنین در عید هر سال مردان اولاد شیشم آنجا می رفتند و برنا بخش قیام
 می نمودند و پیرام و دانه زلف و خال زنان آنجا گرفتار گشته بهمانجا آقامت کردند و خلق کثیر از ایشان بوجود آمدند شش پستی به تپه ای
 رسید تا آنکه نوح موم بدعت مامور شد نه پذیرفتند آنهمه و آنانکه از اولاد قایل و دیگر فرزندان آدم در آن وقت بودند مع گروه
 جنیان و دیوان و غیره که بر روی زمین بود بر طبق دعای نوح موم که بجزرت کبریا گشته که قال رب الا تدر علی الارض
 من الکافرین دیار اوطوفان باب اندر عرق شد اخبار شیشم علیه السلام ولی عهد آدم بود و قصد دو دوازده سال
 عمر داشته از جمله آن شش صد و نود و پنج سال با آدم موم شش برده و بعد از فوت آدم موم دو بیست و هفت سال زندگانی کرد و او را
 زن اجنه و بقولی حوری بود سینه لفظ شیشم کبریا بیست اشد است و حکماء او را بار اول گویند و او را پس باقی علم باشد اول
 سیکه بد کس پروخت او بود از شش باین نام خوانند و گفته اند که اعمان و نون عبارت از دست و از خندان است که بهترین نوع کبریا
 مندرستی است و بزرگترین شاه و پادشاه است و دوست نخلص از برادر یکدیگر است و میراث تو کند و فرمود که نسبت با شاه با
 رحمت چون نسبت نفس است با بدن چنانچه نفس یک دم از تعدد بدن غافل نیست همچنین با شاه را باید که یک کلمه از احوال
 رعایا غافل باشد و گفت عمل کسی را او بداند که کارم خلاق موصوف بود و در انواع مشداند و سخن صبور و کجین تدبیر مسمور باشد
 اخبار را در سیه السلام بقولی اولی العزم دوم است چه مامور به قتال و جهاد بود و در وقت وفات آدم موم بقولی
 صد سال عمر داشت و نام آن جناب غیر ضوح است اعراب خوانند از آنکه پیوسته درس گفتی و تاملت بالسنمه نیز گویند از آن که نبوت
 و حکمت و حکومت کجی داشته یونانیان او را اوریا ثالث و پیرس اله را من خوانند و پیرس عرب ارس است و ارس یونانی عطارد
 باشد بلوغ گفته که پیرس بسیار اند و فاضل ترین ایشان کس بودند اول کسی است که پیش از طوفان بود او را پیرس اله را سه
 خوانند و اعراب ادریس گویند او اول کسی است که از عالم بالا سخن گفته و از حرکات کواکب خبر داده و قوم خود را از طوفان نوح آگاه ساخته
 و در میان بنیاد نهاد و قبله اش رو بجنوب بخط نصف النهار بود و او در بدایت حال نر و اوریا و ثانی اعمان و نون مصری تلند
 کردی به عید ششستی و پیرس دوم بابلی است او بعد از طوفان تمیز با بل کرد و در طلب فلسفه و دانشین طلبا مع دو ما هر بود و
 پیرس سوم مصری است او اکثر پیرس را در گذرد و ایندن و در کیمیا تصانیف کرد و او پیرس اول که بعضی او را وضع علم طلب و نهم

از شاگردان اوست با کجمله قصه عروج اور پس عزم بر آسمان در قرآن مجید و تفاسیر مبرهن است و از کلمات نایاب اور پس عزم
 است که جو انردی هنگام تہیہ سستی و عفو در وقت قدرت است و علم هنگام غضب نیکو بود فرمود ہر کہ تقصیری کند باز آمدن از ان
 شفیق پس است فرمود کہ سبکہ مسکن و وطن سازد جایی کہ در اہجاس سلطان صاحب شوکت و قاضی عادل و طیب حادق و بازار
 معمور و آب روان نہایت تحقیق کہ ضائع کردہ است نفس خود را و اولاد خود و مال خود را حصول فقر تقوی بہتر از تو انگریزے با
 گناہ فرمود مردمان صنوف اند چونیدہ کہنے یا بند و یا بندہ کہ گفتانی کنند و گفت کہ تفصیر نگذشتہ کہ یک بدن سز شمس ع کنند
 آنجناب اپر سیزند کہ جو محبت گفت آنکہ بگفتی آنچه داری نفس خود را از سوال باز داری و فرمود اگر کسی علوم تہ خورشید
 باید کہ تو اضع بسیار نماید ہر کہ خواہد کہ دولت چہ شود ایشار کند و گفت مرد ہست کہ بکثرت بال تعدی بال خود راہ ندہ و گفت
 استانی بالوک ست از جان مستن است و یا در عیش بزجوستن و علماء را خوار داشتن دین خود را بزبان آوردن و بادوستان
 استحقاق و زبیدن نہال مروت را از رخ بر کردن است و گفت کہ عاقل نہت کہ اندوہ عیش بزجو شحالی نیز باغ آید و ہمیشہ
 طالب حکمت بشد و در صحبتہ کہ عام ہست خرج بنماید

اجتناب نوح علیہ السلام

نوح بن ملک بن منوح بن ادیس عرم بقولی ادلی اعزم
 اول و بقولی الو اعزم دوم است لقبش آدم ثانی و بنی اشد و شیخ الایمان شش ہیکرہ سال گذشت و سیکست و عہد اجناب زکریا
 و الاول ہولاح و قال بعض علماء لما خرج نوح عرم من نفاہ نیتہ اتاہ شیطان فقال یا نوح ان لک علی حق اریدان قصہ قال
 و ما ہو فقال انک دعوت علی تو ناک بہلاکم و اسلم و فوہ الی انہار لوکان ہذا لکننت من لجا ہا بن لہر تاضین و لاجل او اید
 ان لکننت شیئانا فافقال نکتک لابی آدم قال لا فادعی اللہ تعالی الی لوح ان اسبح لصلیہ فقال شیطان یا ک عہرض
 فانا نخرج اباک آدم من عبتہ و اباک من لکبر لک باہ جملنی لمعونا و عبتہ للعالمین و اباک انک و فانا جعل قباہیل پس کل الاشیاء و لہما من
 و ایاک و لہما فانا لکننت بال دعوت علی تو ناک و لو صیرت لعل تو ناک بنجوس النار بدعوتک ففاح نوح منکی کثیر فلدہ سعی
 لوحاً و کان بہ شکر و سنے این عربی چنین است و گفتند بعضی علماء وقتیکہ بر آمد نوح از گشتی آید شیطان نزد او گفت شیطان ای نوح
 بدستی کہ مرتبت بہر حق ارادہ می دارم انیکہ رو یعنی او ہانم اور گفت نوح چہ چیز است آن پس گفت شیطان بدستی کہ
 کردی دعا بہ تو خود بہلاکی اتاہ و فرستادی اتہا را بسوی دوزخ و اگر انیکہ کردی یعنی اگر نمی کردی ہر تائہ می شد
 تو از جہاد کنندگان در یافت کنندگان و برای ادای حق نصیحت کی کنم ترا چیزی را کہ نفع بخشہ از پس گفت نوح مثل نصیحت تو مر
 پدرم را کہ آدم ہست گفت شیطان پس فرستاد اللہ تعالی بسوی نوح انکہ شوہبت اور پس گفت شیطان و دود از خود را یعنی پیر
 کن از حرص بدستی کہ حرص برون کرد آدم را از پشت و پیر کن از بزرگ و پشتن خود پس بدستی کہ تکبر مرا ملعون گردانند کہ عبرت شد
 مرا عالمیان را و پیر کن از حسد پس بدستی کہ حسد گردانید قابل را سر جلد بہ جہان و زبان را از پیر کن از شتابی پس بدستی کہ نوشتمانی کردی
 بدعای بد کردن بر قوم خود و اگر صبر کردی شاید کہ قوم تو نجات می یافتند از دوزخ بسبب دعای تو پس بدستی کہ گریہ کردی بسیار
 پس نام او نوح شد و بود پیش انین نام او شکر آورده اند کہ بعد از نوح اور پس از نوح نوح و در چہار و ہشتاد سالگی بر اولاد
 قابیل و استان اخا و شیت و غیرہ میوب گردانید و در سیر ملا معین در صدوی نوبت کہ تولد نوح بعد از وفات آدم نصبت

سال بوده این روایت مخالفت قوی است که می آید یا بجز بروایت سیر ملاعبین در صد پنجاه سالگی مبعوث شد و نصد و پنجاه سال دولت کرد و بعد از طوفان شش صد سال زیست چنانچه عمرش نبراز و نصد سال بوده و نبراز و نصد سال گفتند آنرا اول نبوت است که شیب بدعای او بلاک شد گویند که نوع مسالهای دراز قوم را دعوت کرد و طبعی از ایشان ایمان آوردند و اکثر آن حضرت را بحر و جنون نسبت کردند چنان در ضلالت کفر پمانندند آخر الامر آنجناب بر ایشان دعای بد کرد و چنانچه اول قایل گشت انقضای چون نوع ۴ از ایمان قوم بایکس شد پس از مدت تعلیم چهل کشتی ساخت و پاشتا و نفر از متابعان کشت نام تمام کشتی پسر آنجناب به نام از دوان خویش در آن جامعه محبوب بودند و دیگر کشتی تالوت آدم و صنات جانوران از خویش طوبی و جنات و انواع جوهرات ماکول و بعضی از درختان میوه و ارشلی انگور که شایخ آنرا عرضش گفته است تمام در حب از کوفه بکشتی نشست و در خلال این احوال سبب سیاره و حرکت جهازعت کرده در یک درجه یک دقیقه بن سرطان که برج آبی است جمع آمدند پس از هفتاد و دو روز فرکان آمد نوع ۴ طبقه اول کشتی را جهت سکونت آدمیان و طبقه دوم آن را به طيور و سوم سباع و چهارم مقرر فرموده منکوته نوع و سپهر بزرگش کنعان که اورا نام تبه کردند از خون کشتی امتناع نمود نوع پاسبان گفت که ای سپهر بزرگشتی امروز روزی که کسی را بر روی زمین از غرق نجات نیست کنعان بسیار کافران پناه بگوه بر آب اندر گوه در گذشت کنعان و مورسب پادشاه کافران و تجموع نام آن پادشاه را از خویش بوده با تمامی کافران غرق گشتند آورده اند که شبانروز آب از غنون و انهار می بوشید و بارانها سے بزرگ قطره می بارید چنانچه همه روی زمین در پاشد و آب سر بلند برین کوهها چهل گز در گذشت با انهمه از آبهای مجموع در گذشت و از گره کافران غیر از مجموع کسی از غرق کشتی پناه نیافت این بنا بران بود که حق تعالی برین کسی عمل نکند چنانچه با وجود کفر و ساقط کشتی سعادت نوع ۴ شده بود لاجرم از طوفان نجات یافت گویند که چون در حالت گرسنگی مابسی از دریا بگریخته و بجزارت آفتاب بریان کردی و بخوردی با بچه کشتی از کوفه در حرکت آمد و بیکه که در آب غرق بود رسید بهنت بار گز در دم بگردید پس از آن با قطار آفاق شتافت و نقلت که اصحاب کشتی نوع ۴ رفتند که چگونه مصلین تو این شست که تیر ماه است نوع دعا کرد تا ایند و تعالی تپ بر وسط کرد و بیان شنول گشتند و آن اول تپی بود که نازل شد و از آن است که شیر همیشه محرم است و حکایت پیدا شدن گریه از شیر و خوگ از فیل بدعا نوع و بوجود آمدن موش از خوگ بخیل طیس بود دیگر حالات در تواریخ مبرهن است و بسیاری حکایات ازین نوع در نسخه سجزات الانبیا که تالیف رتتم است مرقوم است با بچه کشتی در سیر بود تا آنکه در ماه محرم بر کوه قرار گرفت و باران تسکین فیت و زمین آنها را رسد و بدون گرفت و نوع ۴ کشتی بیرون آمد و در پناه بگوه جویدی قریه بنامند و چون بهر انبیا نشن پاشتا دتن بودند آن بشوق التماس اشتها ریافت و بعد از آنکه در طایف با میان ایشان پیدا آمد بجز نوع و فرزندش سلم و عام ویافت او از وای این کس با نند اسلامیان گویند که زمان اقامت نوع و کشتی شش ماه بود چنانچه گفته است و کپتان جو ماتمان حکا کات بار اقم سے گفتند که در تقریب نوشده است که در طوفان نوع چهل شبانروز آب از آسمان سے بارید و از زمین مثل فراره بوشید و بعد از چهل روز بطایف صاف شد و اسیران نیز زمین تا سصد و پنجاه و هفت روز پمانند با کله نوع ۴ در یک مسکون بود و در میان فرزندان خود قسمت کرد و جام می نوشید و در یار بفرج و در پیوند وستان و سصد و دهان می رسید منتول است که چون نوع بکشتی شست فرمان کمالی رسید که کشتی با منکوته خویش با است کند جام بیان اقدم نمود و بگر روز نمانش تنفر و تیر گشت و سپهرش هم سبب اقامت

بوجود آمدند روایتی دیگر در آن آب نیز گفته اند با جمله جام بفرمان پسر سیلاب مغرب که با جواله بود وقت واقامت گزید ابرو و تعالی او را
 پسر کریمت نمود و هندی کسند و پنج و برونه و کسنان و کوس و قند بر بر و پیش هر یکی شهری بنا نهاد و آن بنام او نسبت است و در میان
 ایشان نوره نعمت پدید آمد و احوال هر یک بجای خویش مخصوص و قلمروم و سوم اندر مملکت روزه کاک بیان کرد و سنایم
 بن نوح بجای نوحش مخصوص در ایام سوم اندر بلا و شامم که یافت نوح و قلمروم در مملکت کتبتان مرقوم خواهد بود بحول الله تعالی
 و کرد و معرفت سامی عمر آدم و اولادش تا سام بن نوح و تولد شدن کسیران در عمر پیران و ششم عمر آدم ۲ و در تولد
 شیت و در کوران و لغت و ایام دعوت و نزول صحافت و شئون آن شریعت و اختراع و استخراج قوم
 مگر و در قتل هر که را که در وقت رسیدن طوفان شرم سام بن نوح به نود و هشت سال رسیده بود و بعد از طوفان که صد سال
 نجا سال دیگر بیست برین تقدیر سام چهار صد و چهل و هشت سال بود بقول تولد تاریخ صحافتی ششصد سال شده
 در گذشت و بقول او پس علیه السلام هنگام وفات آدم صد ساله بود گویند که هشتاد و سه سال از او است از فوت آدم بوده
 و نوح پس از فوت آدم بعد از صد و هشتاد سال متولد شده و در آنکه در آنکه کتب و تاریخ معتبره چنان مرقوم است که او پس از
 وفات آدم دو صد و بیست ساله بود و نوح بعد از دو صد و بیست و شش سال از فوت آدم و پس از سال از فوت شیت متولد شده
 و بقول بعضی نوح ۳۰۰ ساله در هشتاد و شش سال فوت کرد و موسی اهل خلاقه بل طوفان سینه در آنم حروف گوید که هندیان
 مسکه طوفان اند و در کتب ایشان خبر طوفان نیست بعضی گویند که طوفان در زمین شام بود این در این نیست است پوشیده نماند که در
 حروف او در هنگام تالیف این نسخه کتابی استان بیت آمد چون دو چهار ورق از اول آن رفته بود نام آن کتاب معلوم نشد اما در
 روز مره شمس فارسی قدیم و در شاهنامه بزرگ پس بدین معنی محمد ابن اجمیر بر او روی شا هر و از نامه برام گور و از نامه ساسانیان و
 بر وی اله روی و ما شمس و قاسم صفهانی و با و شایان فارس و ارگرد آورده فرحان مویده موبدان و در دست بن بنیه اتمان فیروز و
 می کنند و اکثر از محمد بن جبر بر طبری نقل می کنند و در و اعتراض می گذارند هم حروف حالی که از آن کتاب می نویسد به الفاظ آنکه در
 تاریخ دیده مرقوم می سازد و در قسم را از کتاب انصاری کتبان چون طوفان اسکا ط ترجمه کرده و در سال دو هزار و صد و چهل
 و هشت پیش از پیدایش عیسی طوفان نوح مشد با جمله و در تاریخ دیده که جنیان و دیوان و پریان و زمان شین ظاهر آشکارا
 بودند و چون آدم بنی آدم ظهور کردند با ایشان آملاد و هشتاد و جنگ و شستی میان خودی می کردند و نیز سوای آن کتاب در بعضی نسخ
 دیده که بنی آدم بنیه از نوح می گرفتند و نوالد و تانج سال می شد و قوی برین دلیل بر این منتهی است که نا در مقیاس نمی بود
 با جمله آن آملاد با نوح نوح پیش از طوفان بوده است و بعد از طوفان از نظر مردم غائب و پوشیده شدند و طلب بنی آدم بعد از جنان
 نما هرست چنانچه در تاریخ و دیگر کتب معلوم است که بر آدم یا او پس صحافت منزه که شکر خیرین و غیره چنانچه سابقا مذکور گشت
 و متفق بر آنند که شیت بر ما نفعین در آنس سلا گشت و اینها کیومرث و نیزه او و کشتیگ بر ساک و ظهورت و بوندرین پوشش
 و شیت از سلاطین پیش و ادا و پیرانیا میندیش قتل رسانیدند و یا منون و شاهانند که در دنیا بجای می شد بداند شک تر است
 و نیزه طلاع و مهارت و غیره کار بر و غیره می دانند تا آنکه سینه و اندر و بگر نیند و با آنکه همه در طوفان فرقی شدند از نفس گو
 از ایشان مانده از دست بر طوفان که از بنی آدم شایان و نوره و شیتی و در دل ساد بافتند و ناسک و خدیجه و چنانچه شده

انیسب عند الله سبحانه بطریق تسم رسید چه کارهای جنیان لوط بقوت جسم طاہر است و افعال نبی آدم که صاحب دل ماند و بقوت هر دو
 طاہری و باطنی است از قوه یفعل می آید دیگر آنکه گروه اولی کار با نسبت بنمود گروه فخر و مباحث کنند و من اخباره ایست
 حق تعالی گفت با موسی بر آنکه کاخ از ابلیس مغری جوی باز بود و چون ابلیس موسی بر او چو گشت از ابلیس موسی بر او چو
 گفت از من زیادوار این یک سخن ۱۰۰ سن گویا تو نگردی همچون من و از نبی آدم از فرزندانی دهند و خود را در میان تبیین
 جنیان نگردد حضور دل و اندام صاحب دل نداند و از احوال مطلق بخیر اندک گفته فریب چون کالبد خاکی آدم تسویه یافت روزی
 شیطان با گروه خویش بدینش آمد و از راه دین بکالبد آدم درآمد و تمام جسم سپید کرد و بیرون آمد گفت این بیخ نیست و از دست پان
 خویش است ذوق بلا می شکم مبتلا شود اما بطریق سیچیب آن چیزی آویخته و آن درمی ندارد که اندران توان رفت هر چند می کردم رفتن در آن
 نیست پس حقیقت آن معلوم گشت با کمال ناگشتن درون و سپید کردن و کارهای سخت باشد فرمودن آن از نبی آدم برگرد و جنیان
 و دیگران جاری بود در میان مردم می بزنند چون دست بر طوفان که بفرزندانی از قوح علیه السلام وقوع یافته مشاهده کردید و علاوه
 بنین جاکم و سه طلقه نمود که ابلیس بود عاقر و متغیر که اور پناه از طوفان بجز کشتی نوح نبوده بکس از سر یافت از قایت و همین
 خون نمان شدند و نقل است که ابلیس در آسمان زمین پناهی از طوفان بجز کشتی نوح ندید پای خربگرفت و سپرد و دست خویش در کشتی
 که نشت کشتی کرد که کشتی رود میشد ناگاه نوح چو خطاب و عتاب کرد که ای سر در پناه کشتی یا اگر باشد همراه تو شیطان
 ابلیس پای خربگشت تا خربگشتی درآمد و بگوشه نشست نوح با ابلیس گفت که ای عدو الله از کجا آمدی ابلیس در جواب گفت که نه تو گفتی هست
 بیا اگر باشد همراه تو شیطان و دیگر سوال جواب نوح ۳ در تواریخ نمبر پنجم است و این مختصر محل آن نباشد و آنکه گوید شیاطین از نوح
 آسمان در عهد محمد صلی الله علیه و سلم نمانند پس سخن نیست که وقت طوفان شیاطین از عروج و صعود بر آسمان نگرند که از فرق یا
 خون می نمانند تا بد آن وقت حق تعالی قوت عروج و صعود از ایشان زائل کرده باشد چه طلب فرق آنها بود یا آنکه میرزا شیاطین
 فرق نمانند و ابرار صلی بر انقوم عروج بر آسمان کرده از طوفان نجات یافته باشند سخن بر سخن آید و آن بیوافق فرج سپید است
 با کمال و قنبله ابلیس پناه کشتی باشد و دیگری از آن فرقه بگونه از طوفان جان سلامت برده باقی مانده باشد مگر آنکه ابلیس را در فصل نبی آدم
 بعد طوفان اولاد و احاطه پیدا شده باشند ایشان موجب وصیت و نصیحت پدر خویش از چشم نبی آدم نمان گشتند منقول است که چون
 ابلیس مرد و طوفان گشت با مراد تعالی مردان است او ذکر و در آن چو او فرج پیدا آمده او با خود می است می کند و از آن شیاطین
 بیخودی آید و از نماند او بیدگاش و لبان صاحب طهارت و صلوات آمد چه آنرا که بظهارت و صلوات میل کند و فرقتند و دیگر اتفاق
 در صاحب صحت است که مردم را در صحرایا و بیابانها سرسره کرده راه بر ایشان غلط نماید و مرده و مرده ایشان صاحب تانار با اند و نترود
 بیایب صاحب است که مردم را بگریبان در بدن لباس با تم پوشاندن دلالت کند و بعضی که پوشش اجنبا و اولیا است با محور که
 بیایب ریاست و دانیم که چون هر چه بماند در آمد بر نام خدای تعالی بر ویاد و باشد و او را خوا کند و مخلوش که دروغ پذیرد آوزد
 در حق مسلم است و این بیخ نوح از جنسی زین و لابزند و قسی بصورت مار و مقرب باشند و برخی بصورت آدمیان در ایشان بر آن
 در قریب بسیار و اینها اندن قوم نزد آسمان آمدند و ایمان آوردند و از ایشان بود امام بن املیس بن املیس نزد رسول صلی
 الله علیه و آله و سلم در این ایام که قایل و بائیل گشتند و سال بودم و هنگام نوح بر دست او سلمان شدم و

درستی با او سبب برود و هر دو را او ایمان آورد و هر یک را او دیدم چون برادرانش آمدند گفتند با او بودم و پیش از او با شمس
رسیدیم و با یوسف بودم چون بچاه افتاد پیش از او بقیع راه رسیدیم و موسی علیه السلام را او عیسی را ملازمت کردم مرگش بود سلام
من بگوئی رسالت تو رسانیدم و شیوا ایمان آوردم رسول گفت علیه و علیک سلام چه حاجت داری گفت موسی و عیسی مرا آوردند
و با عمیل بیاموزند خواهی که مرا قرآن بیاموزی رسول صلعم او را قرآن پانوحیت صوفیه گویند که در زبان عنقرضا ر قوت مشیحا نسبت و
انفس اماره شارت بدست او تابع عقل نگردد و با بجهادگر شخصی صاحب قدرت و عمل مانند سلیمان علیه السلام پیدا شود که گروه
بعیان و دیوان بفرمانش که نبندند انحصار فرینش ملائکه بعینان بن اجمان و امثال آن در ابتدای تسلیم سوم مرقوم است فلیح
و کربلوک میشد او و کیومرث که اندام ماطوقان نوح بر سلطنت قیام داشتند و آنرا که در طوقان غرق شدند و بقیع میشد او آنکه عدل
و در او و جهان ایشان پدید آورده بود و اول آن طائفه کیومرث است و نزد جمهور مورخان او سپهر سام بن نوح است که بعد از
طوقان بجهاد شست و پیش از آنکه سلطنت رسید خود و غلام در عالم شایع بود عقلای زمان گفتند عالم صغیر بدین جهان است و حیات
و فساد آن بیست و هفت هزار میسر است انتظام عالم گیرا که عبارت از دنیا است نیز باید که کسی باز نگذارد تا در حسن استقامت او جهان با صلح
آید و غلام و جوهر سطورش گرد بپس فرج حیا او به کیومرث افتاد و صفت کیومرث شد و در آن نوح ای پانوحیتن بکوه اندرون و شست
جای بود و تاریخ گوید که در احوال او در آیات بسیار است از قول موسس گوید که کیومرث عبارت از آدم است و نیز در آن
تاریخ است که پس از آدم سیث بود خلیفه پدر پس ابوس بن شیبث پس قلنان بن ابوس کیومرث نام قلیان بود و نخستین پادشاه
اندر جهان او بود و نیز از سه منبع گوید که چون فسان یعنی کیومرث بیادش نیشست سپاه گرد بود و خوب چنان شد و ممالک بن جهان
تمام ساک بود و بهشتنگ بسیار یک بونه و با از تاریخ علماء اسلام می نویسند که کیومرث یکی بود از فرزندان آدم و در عالم نام
او مروی نیکو روی و نیکو خوی بود کیومرث را کیومرث نیز خوانند و چون سیث برادر او را برادر زادگان نامسازگاری افتاد
با فرزندان خویش بکوه و یادند رفت و اینجا اولادش بسیار شدند و دیوان در آن حدود ماد او شستند همه را از آنجا بیرون کرد و
شهر ساخت و سلاح از چون فی و فلاخی بوده و نام خدا بر آن نوشته با از قول دانایان مجسم گوید که کیومرث از فرزندان همایکل
قلنان بوده او در شایخ خوانند و در سیث او اندر کوه بود و بعضی می گویند که در عهد قلیان که خلیفه ابوس بن شیبث بنیاد کیومرث او را
گفت که تو خلیفه بدستی برین کرده خلیفه باش و ما را با پادشاهی شتاس حاصل کلام آنکه از روی آن تاریخ معلوم می شود که کیومرث
پنجاهم بن نوح است و پیش طوقان نوح ۱۲ اول پادشاه بر روی زمین بود و هفت صد سال زیست و بیست سال سلطنت کرد
و موسی پیشین ششم پادشاهان او پدید آورد و از ادبش جا به و در وقت آن موخته و شهرت از دنیا است پوشیده و نام که طائفه از
موسس که ایشان را کیومرث خوانند گویند آدم عبارت از کیومرث است و ایشان دو اصل ثابت می کند و نور خلقت و اذان نیز در آن
تجربیه نمایند و نیز در آن با قدیم و اهرمن را مخلوق شتاسند و گویند که نیردان با خود گفت که اگر مرا ستا بخت بودی چگونه بودی
ازین فکر تاریکی عاست آنرا اهرمن خوانند آن بر نور یعنی بر در آن خسران کرد و عاصی گشت و شتگان در میان صلاحت و نیردان گفت
نیر در حال عالم سفلی اهرمن را کشد اهرمن طالع را که در عالم سفلی بود و هلاک کرد پس از آن کیومرث پدید آمد و شکر ای اهرمن را که
ند عالم سفلی نیز نور شد و قیامت عبارت از آنست و منی که پرورش پذیرد بیانی زنده گوید یا پانوحیت و بعد از کیومرث بر طوقان

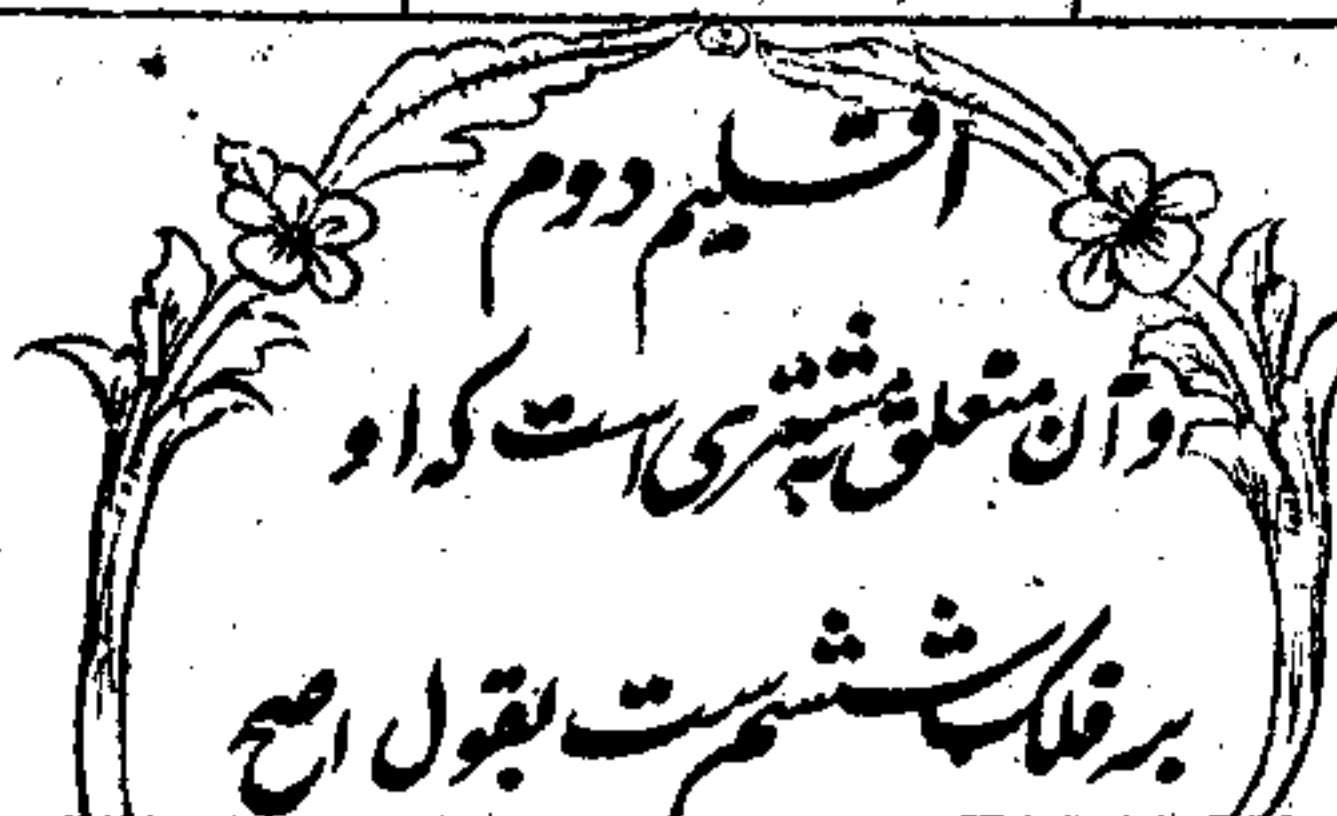
بن ساسان که در وقت پادشاه شد چو شتاب در راهی است یعنی صاحب پوشش را تانی او را
 پیش از آنکه گویند او برین ادب و کس بود و بسیار چیزها از برین آرد و چون تخته از پاره بر پاره و خانه را در وازه کردن و در و سیم از
 کان برآوردن و در شش گزین و پرستین پوشیدن و در سبب شستن و درین پاره پاره و در سبب شستن تا که ستر آمد و خط نو شست
 و چون در غیبه جانوران نمکای برگریدن و غلبه نمکها را آنها را کردن و شکان را به می گفتند بر سر باز و شستن و بر نخت شستن و خدمت
 یقیام از فرمودن او پدید آورد و کار نیز او را اند و حضور جلد کرد و در آبادی جهان که شمشیر و شمشیر کس و حوران بنا نهاد و در میان و
 سافر تا بنزد او پیش کرد و نهد و نشان را از آبادانی دور نمود و در میانها و کوهها فرستاد و شش از سنگ او پدید آورد و آن را
 از غایت از روی دست و قبلی خویش ساخت و پانصد سال زبست و بقولی چهل سال پادشاهی کرد و بعد از آن زمان است
 که من عمرت خدیویم بر چکان و قدس کنندم هم پندردان و گفتستی بر پادشاه حرام است چه او نگاہبان ملکست و در وقت
 باشد نگاہبان را نگاہبانی باید و گفت تو نگری در نمانت است و آذادی در ترک شهوت دوستی در قطع طع و گفت و شو ازین
 چه سینه با چله پذیر است بیوائی در بگیری و بیاری در غربت و در غرض دولت و تنائی در حلت گفته پادشاه را با به که سینه
 عادت کند و رنگی در عقوبات و شتاب در خراپت و صبر در عادات و چه از در طمور شتاب بن پادشاه باشد
 لقب او پدید است او اول کس است که تاج ساخت و بقولی تخت نیز ساخته و کرباس یافتن او پدید آورد و در کار دین شرف
 کسی شدی در عهد او هر کسی بر روی که خواستی و دشمنی زود بر دین ادب بود و بسیار از رویان گرفت و کشت لاجرم پدید
 است تا ریافت و اول در و ازین سبب و دیگر شهر را آباد کرد و در سی سال پادشاهی کرد و مثل است که در عهد او و تحط سالی افتاد و یکی از
 صلی می در شش تا جان خود را اهل کرد که بقوت شام قوت کنند و قندای چاشت به محاباق دین نام او در قوریت مسطور است
 چون ظهورش از آن آگاهی نیست جهانیان را به آن شاه فرمودست صورت پدید آورد اسپاست کسی را بود و در وقت
 که در ماندگان ما و بدنان چاشت بود و گزید چه حاجت که زحمت بر می برد ز خود و بستانی و هم خود خوری به از سخنان است قناعت
 با تک چیز که دفع از آن پالی به است و آن چیز تیکه که فرود برتر و گفت پادشاه را با یکدیگر به نام غضب آن کند که وقت زمانه را
 آن قیام توان نمود بعد از و پیشش شمشیر بقولی بر او بر داد و او بود به شاه است او هم نام داشت و شمشیر لقب او شده
 شمشیر آفتاب بود و در قناعت حسن بان است تا ریافت و بقولی اول کسی است که تاج بر سر نهاد و در اول حال بر دین ادب بود
 و سالی از تین شمشیر و کار و ساخت و کز مایه ساخت و سپهرهای دیو با می پوشش چون خورد و شیر و غالبه و شک او پدید
 آورد و گرم کرد و این شمشیر و طمب و بقول اصح شراب اند و نگردد بر روزگار او پیش از جهانیان را چهار نگردد و اول دیر و
 و اتایان و بوم شکر بیان حاکم شاه از چهارم اهل صدقه همیشه در جهان آباد کرد و شهر را چون عهدان و طمب بقولی او شست
 که در نور و که حیوات از شش است او پدید آورد و از جهانیان است که نزول جودش را حسب حسب مانع سلا حیک پیش از
 عرفان آید و حال که است و تاج و تانی خداوند است او را که از دنیا است پوشیده مانا بود که بود است آن تاریخ سلا حیک پیش از
 عرفان خود که بود و چون که پدید آورده بود و در جهان فرق گشت و بعد از آنکه جان بر سبب آن خبر را در سببهای نشانی در سبب
 آن که در جهان پدید آمد و در از تعلیم نوح و پسرش علیه السلام که قبل از طوفان پدید آمد و شمشیر بود و در پدید آمد و بعد از آنکه پدید

بوقت افتادیم

لوح و انما غیب و شناخت عقل پنج پیشینان کرده باشند با کجلی چون جمیع نخست همه سال بادشاهی کرده و با خواجی اولین و حوض
 معانی نمود و عاصی گشت ناگاه از کناره بادشاهی او را شد شرق مروی بغض است نام او پیور سپید بود و پور زبان پیلوس
 ده هزار بود و در طریقه او ده هزار سپید جو خوردندی با کجلی پور سپید سپاه کرد و در جمیع بلاد از ملکیت برداشته و سلطنت گشت و بعد
 از چند سال بشید را از بستان و پا از جان بدست آورده بد آنه و در غیم که پیور سپید از قوم لوم ۳۲ بوده که با او دیده در طوفان
 فرق گشت و برویت ترغیب رفته است با او شاه که در عهد نوح م بود و سفر دوس نام داشته که در طوفان فرق شد با کجلی بعد از
 مدتی پس از هزار سال از نسل جام بن لوح منحا که با آن با و شاه از همه جهان گرفت داد بر دست زبردین از انقاد سام بن
 نوح و قبل رسید چنانچه در اوق محبوب و کز آن بیاید اما هم پور مورخان کیم مرث را سپید سام بن لوح ۲۴ می نویسند و دیگر منحا که اسپد اسپ
 می گویند و در همان تاریخ با این عبارت می نویسد که منحن گویند که منحا که پور سپید بود و این سخن خلد است چه پور سپید و عهد نوح
 قبل از طوفان بوده منحا که با این بعد از طوفان پس از هزار سال پدید آمده **حاصل** شهرت در نهایت شرق این عباس که
 که اهل جابل از اولاد شود و سکنتان جابل از اولاد عداد انا بود ان بر آنند که چون نبی است اهل از نبی نهر که نهند می جابل که
 ایشان ابدال شهرت است و کجلی است آنها اقامت کردند پشید ه تا چون بنده از احوالی احوال و سبب از قلم اول مدعی
 و فریب آن و برخی از بنبار انبیا و سلاطین هر دو با تو علم آورده اکنون بکر نیستی از مردم و شاه پیر این اقلیم من پود از و سلیمان خلیفه
 خوابه او پس قرفی آفتاب پنهان و نفس رحمان بوده و قرن قره نسبت از تو اربع بن که وطن او پس بوده و پنهان از خلق خست
 عبادت می نمود که قاروق حید رسول صلی الله علیه وسلم را بعد از طاعت بوجوب وصیت اجتناب با او پس باید پس از ان
 او پس ادر بیان اهل قرن چرمی عظیم پدید آمد لاجرم از ایشان بگریخت و بگریخت و سیاحت می گذرند تا آنکه بنده مست
 علیه سلام شناخت و بر فاش و جنگ سفین بشکر معا و بیزم کرد و دشبادت یافت و از سخنان او است در خوردی گناه
 بگردید بزرگی خداوند مگر که در وی عاصی نشوی و گفت هر که خدای را شناخت بیج برو پشیده تا که شیخ شاد ولی بزرگی بر
 چشم بود و قور خوردن از اختراعات او است برش در بندگی و آتش است اشغیب بن قیس کندی در جابلیت از کوه خارا قوم
 خود بود تا رسول صلی الله علیه وسلم آمد و سلمان شد و بعد از طاعت اجتناب بین باز گشت و مر پشید و بازار امان آورد و پشید که
 آمد خوار و خوار است و در ان مروی غذا مان خود را بفرمود تا شتران مردم او را در خوار مدینه یافتند و بیج که در کوه امان پشید مردم که آن
 پشیدند و گفتند ما تا که شب باز مر پشید است گفت در بلاد شما که خدای شوم و گل و در من انبی نیست تا درین بوی شوم که شتران
 شملد اگر بفرم تا مردم اکفایت کند پس ضاعت آنچه از ایشان گرفتند و از زمین طلب بوشیت و بعد از آنش سانیه ایوا کسین که
 نزد آنی بین و بزرگان تا بعد است از سخنان او است که چون در کودکی و در وقت پشید که آن میا و طوفی است در پشید از تو
 و است و گفت که کس که بدی تو کند چه بگوید تو نیست از و این بر کسین که تویم تو کند پشید که آن در تو نباشد و تو با کسی
 چه صفت شدم و از تو چه بگوئی که مردم او بگوید گفت گفت من ترا از زمین طلب بوشیت و بعد از آنش سانیه ایوا کسین که
 بر با کسی بر تو است این مروی از مروی عرب است شیخ ابو علی سنبله شمارا که گفتند در حال از یب الیک گفته بود و ان
 و یب الیک گفتندی با کس من میدانم و در سینه میاسی مانندی تویم نبود که چنانکه او را بگوید که پس عوزی به در کجلی پس

در فضیلت امام
 که در کوه امان پشید مردم که آن
 پشیدند و گفتند ما تا که شب باز مر پشید است
 شملد اگر بفرم تا مردم اکفایت کند پس ضاعت آنچه از ایشان گرفتند و از زمین طلب بوشیت و بعد از آنش سانیه ایوا کسین که
 نزد آنی بین و بزرگان تا بعد است از سخنان او است که چون در کودکی و در وقت پشید که آن میا و طوفی است در پشید از تو
 و است و گفت که کس که بدی تو کند چه بگوید تو نیست از و این بر کسین که تویم تو کند پشید که آن در تو نباشد و تو با کسی
 چه صفت شدم و از تو چه بگوئی که مردم او بگوید گفت گفت من ترا از زمین طلب بوشیت و بعد از آنش سانیه ایوا کسین که
 بر با کسی بر تو است این مروی از مروی عرب است شیخ ابو علی سنبله شمارا که گفتند در حال از یب الیک گفته بود و ان
 و یب الیک گفتندی با کس من میدانم و در سینه میاسی مانندی تویم نبود که چنانکه او را بگوید که پس عوزی به در کجلی پس

آه ز کوشش واد و این بدست بخوره و در یافت برخواست که بجا نرود و زیر گفت بجا می روی گفت آنجا که فرستاد و گفت سلام فن بر پدر من برسان گفت مرا هم بدو زن نخواهد افتاد

فصل اول ذکر قصه نمود و صلح پنجاه ساله اسلام نمودیم از فرزندان سام بن نوح سوم است و نسب او چنان بود که نمود خاثر بن آدم بن سام بن نوح و آن گروه از فرزندان او بودند و ایشان زمین مجرب بودند و زمین مجرب میان میان جد اول شام و حبه شام فرموده و ملقب کذب اصحاب ابراهیم سلیم و زمین مجرب را هر روز پیدا است و پنجاه ساله صلح نمود چون نبرد توکلی شد از آنجا که گذشت و پاران را گفت که این جایی شود است و ایشان با او بودند و نزدیک کوچه های شام و آن کوچه پیشتر سنگ بود و قوم ایشان فرزندان بودند و زور و نفوذ همچون قوم عاد و در آن کوچه است سنگ خانه خانها کردند چنانکه خدای تعالی فرمود و خنجرین بن ابراهیم بن جوی تا قارین و ایشان را چشمه آبی بزرگ این همه گروه از آن چشمه آب خوردند و همه اسب بودی و همه بت پرست بودند پس خدای فرمود صلح را پس می ایشان فرستاد چنانکه فرمود و الی شود و اصحاب صامی و اصحاب بن عبید بن نعیم بن نوح بود پس ایشان را گفتند یا قوم صلح ما کلمه من را که نمیدانید که من الانم و دستم که میبازد مستتره هم نوبوا الیه ان الی تریب میباید ایشان گفتند یا صلح قد گفت فیما مر و اقبل بآهنگ ان فیما باید آهنگ و آهنگی شک ما تر و تا الیه عرب فصل دوم در بیان بت پرستند برون صلح علیه السلام و نقل میکنند که صلح در میان ایشان بت پرستند می ایشان گفتند که چون بزرگ شود پرستند چون بزرگ شد ایشان را آنچه ای خواند ایشان گفتند که ما گفتیم که تو بزرگ شوی این بیان را پرستی اکنون ما را نیز از پرستش آنچه در آن آنرا پرستیده اند بازدار و با ازین چه دعوی میکنی و میگویی بر شکم و صلح پنجاه ساله روزگار در میان ایشان باشد و کس برود و گوید گفتند صلح ما را بر مانی ماسه تا با اینیم که تو پیغمبری صلح گفت چه خواهیم گفتند فرمودیم این سنگ شکره بیرون آوری یا آنچه سخن خودی که ما را نشنود و تا بنورم صلح گفت این بر خدای آسانست پس جبرئیل بسوی صلح آمد و گفت یا صلح خدایتعالی پیش از آنکه تر با یازده هزار سال تقدیر کرده است و ما کن که وقت اظهار قدرتت چنانچه او دعا کرد و از و طای لو کو تو را بدین گرفت و بهکافت و از میان سنگ شکره بدان گوید که ایشان خواستند بآنچه قدرت حق تعالی بر دین آمد ایشان چون آن را بدیدند گفتند که با او دعوی کرد و گویی که این گویند نقاید بودند شتر از سنگ چگونگی بیرون آید و ایشان این طاوت شناسند و خلافت طاوت میتنما از سردای پنجاه ساله خلافت طاوت با یازده هزاره بود و کعبه خایره نبود و قیمت در ارباب بسیار است اگر شرح آن گوئیم گفتند شنیده ایم کتاب از آن بیان بیرون شود و خلافت صلح را با یازده هزاره عدو است ایشان را بر باد و طوکوس و ارا و پس چون آن شتر از میان سنگ

بقدرت خدا تعالی بیرون آمد با بچه دور زمان باگی بگرد و بعلف خوردن با استیاد و ایشان گفتند این جادو نیست پس شتر بچه بچتر آمد
آب ایشان همه خورد و ایشان روزی آب یافتند بسوی صالح آمدند و گفتند که اگر آب می باید صالح گفت بگرد و شمار او دیگر از شتران را و آن همه
سبانه عذاب و بلاک ایشان بود پس برین با استیاد چنانکه خدا تعالی فرماید قال هذه ناقة لها شرب و لکم شرب یوم معلوم صالح گفت ایشان
که زنیار این شتر را میازارید و کشید چون چینی بونیست بخوابد بود اولی سخی در پیش آمد و مردم را حوس بر خلاف سخی بسیار شود چنانکه اول بلیس
گفت آدم را سجود کن مخالفت کرد و آدم را مخالفت کرد که ازین گندم خور مخالفت پیش آورد و قایل را گفت که نایل را بسیار مخالفت
پیش آورد و ماروت و باوت را گفت راستی کنید و معصیت نکنید مخالفت پیش گرفتند یوسف را گفت که از گردش نگاهدارید خلاف
کردند گفتند که گردش بخور و پیغامبر علیه الصلوة والسلام گفت این آدم حریص علی مانع پس چون ایشان را گفت که یکشنبه این شتر را ایشان
مخمس گشتن کردند آن شتر سی سال در میان ایشان ماند پس صالح ایشان را گفت شما این شتر را نخواهید گشتن و هنوز از مادر نزاده است
ایشان دوزخ را برزنا نیک باز داشتند بگماشتند که هر که بویین نشانه پیرے زاید مارا آگه کنید تا گشتم آن زمان نگاه میدار شتر چون بران
نشان پیر دیدند که قوم را آگاد کردند که آن پیر را بگشتند که در یکس سخی نیار استند که گفتن و لیکن بر صالح دشمن شدند و نیت
کردند که صالح را بگشتند پس برین که پیران ایشان را گشته بودند و مادر و پدر ایشان با صالح در میان دشمنی میکردند و میگفتند که ما او را بگشتم
و ازین قوم بگفتند ای خدای عزوجل فرمود و کان فی الدنیا تسویر بطایفسدون فی الارض و لا تعلمون و فنادوا ایشان بزعمین آن نیت جادو
پس مردی از شتران ایشان بدین صفت فرزند می خواستند که او را بگشتند بعضی گفتند که سخن صالح را اصلی نیست او میگوید که باین بیان همه
فرزندان ما گشته شوند و از دور بر ما موبس میکند و کس آن شتر را نخواهد گشت پس دست از آن فرزند بالا داشتند و او آن بود که صالح
گفته بود پس آن پسر بزرگ شد و آن شتر برداشت و قوم شود از آن جهت بلاک شدند و بر زمین شوم تر از حی فرزندی مادر نزاد قوم خویش
تا امروز در عرب و قحط مثل زنند و گویند ما قرآن ساقه و آن پسر را نام قید او بود و عرب پیش گویند اشام من القید او آن پسر است سال شد
و بجای عربی رسید و آن کس که پیران ایشان گشته بودند هر گاه که در آن پسر بزرگ میاید بگرد گفتند که اگر صالح پیران ما را بگشتن بگرد
و امروز چنین بود پس آن کس جمع شدند و عهد بستند و سوگند خوردند از پنهان که تا صالح را بگشتم عوض فرزند آن خود پس تدریس کرد و حکم گایا
ببانه سفر بیرون می شویم و در پس کوی بشیر چون شب در آید باز بشیر در آیم و روز استوار باشیم تا مردم بندارند که ما بشیریم پس
بیرون شویم و صالح را بگشتم بعد از روزی چند ظاهر شویم و گوئیم که اکنون آدمیم تا کس ما را تمیت نکند چنانکه خدا تعالی و تبارک و تعالی فرمود
ما لو اتقا سموا یا لبسنا و اولادکم اتقوا من لایله ما شدم تا حاکم اهل و انما الصادقون پس خدای عزوجل فرمود و ذکر و اگر او بگرد بگرد
گفت ایشان هر صالح را بگرد و من پاداشش که ایات بر آدم پس آن تدریس کرد و روز از شهر بیرون شدند و روزی بزرگی پنهان
بران اتفاق خدا تعالی آن سنگ را بر ایشان بگردانید و همه و در زیر سنگ بگرد چنانکه خدا تعالی فرمود و فانظر کیف کان عاقبتکم انما
مهرتیم و تو هم چنین پس بگرد چند بر آمد روی از آن قوم بران راه بگشت ایشان را بعد از آن سنگ اندر و مردود و پیران
و قوم را آگاد کرد بیرون نمودند و ایشان را بیدار کرد و بیرون نماند و بشیر آمد و صالح را گفتند پس نبود که با انفسوس فرار کرد
تا فرزند آن مردم را بگشتم اکنون پیران ایشان را بگشتمی ما را این شتر بگشت تا او را بگشتم جمع کردند و کسی را می گشتند که گفت
را بگشتم پس هر که گفتند که کس اجابت نکرد و آن غلام همتر زاده اجابت کرد و برین خاصه آن بود که بگشتم و بگرد و بگرد

بیتا و یاران خود شمشیر کشید و بر پای ختر زد و بیفکندش و اسبک بچه او کرد و بچه شتر بگنجت و بران کوه شهر که با مادرش از اسما
 بیرون آمد پس صالح را خیر کرد و در کشتن صالح بیرون آمد و گفت ای قوم عذاب را بیارید که عذاب آمد ایشان پشیمان شدند
 از عذاب ترسیدند صالح را گفتند که ما فرمودیم و ندیدیدیم این غلام کشت اکنون چاره چیست گفت بگریه بگریه او را در پایید که او
 بر میان شما باشد عذاب نیاید پس بران کوه شدند که بچه را در پایید بچه چون صالح را دید با آن قوم با ستاد و روی سوی آسمان کرد
 تک کرد و دران کوه که بیرون آمد بود و برفت صالح گفت بدانید که این شتر بچه سه بانگ کرد شمار سه روز زیان است اول روز و سه
 ثانیه و شود دوم روز سرخ سوم روز سیاه کرد و چهارم روز عذاب آید چنانکه خدا تعالی فرمود و محتوانی دارم تلمثه ایام پس بر سر
 عیان شد که گفته دانستند که عذاب آید و ندانستند که از کدام سو آید پس بانگی از آسمان پیاد که از سم آن همه را جان از تن جدا شد
 انحد الذین ظلموا بعباده فاصحوا فی دیارهم جاتین و کس از ایشان زنده ماند مگر صالح و آنکس که با صالح ایمان آورده بود و چنانکه فرمود اللها
 من انجینا صالحا و الذین امنوا معه بر حبه متا و از ایشان یک کس بک بود کینت للورمال چون آن خبر شنید با نجا بر و پس خدا تعالی
 را بود و کان لم یغنیوا فما آتیان شدند گویا که هرگز درین جهان نبود و الا ان نمود و کفر و ابریم الا بعد الثمود و صالح با آن مومنان همی بود
 بگردند و بعد از صالح تا وقت ابراهیم پیغمبری نبود و بدانکه - اقلیم دوم میداد آن موضع است که عرض آن نسبت بهیم درجه باشد
 غایت درازی سیزده ساعت و ربع و طرف جنوبی اوسه هزار و هشتصد و چهل و نسبت فرسخ و صدی بر سمت و طرف شمالی شمالی
 ن سه هزار و هشتصد و چهل و نسبت فرسخ و صدس فرسخ است و طرف شمالی آن سه هزار و پانصد و پانصد و چهل و هشت فرسخ
 نصف عشر فرسخ است و از طرف شرقی و غربی او یکصد و پنجاه فرسخ است و مساحت سطح این اقلیم پانصد و هشتاد و دو هزار و
 شش فرسخ و صدس فرسخ است و اول از بلاد افریقیه است و افریقیه دو از دهم شهر عظیم دارد و اول روهله دران قابض انواران
 روهله در معرفت بقدم مهارت تمام دارد و بمرتبه که میان افریقا و مغرب شومون و مزدوران و دزد و بنده گرفته فرق کنند
 دورین اقلیم شهر است و مساحت او مساحت شهر است یعنی حدود شهر است یعنی حدود شهر است یعنی حدود شهر است یعنی حدود شهر است
 غربی آن شهر است که بران سه هزار طایفه است و در داخل شهر شش صد و شصت چتر است دور بر شهر است بوی آب است
 در شرق و غرب مثل آن شهر است و در بحر منبسط مردم آنجا سوی در سینه دارند نزدیک آن جزیره که
 به شب آتش عظیم مانند در روز هر دو و سیاه چتری بنظر نیاید و هم کس نزدیک تواند شد جزیره خط آن جزیره در بحر مغرب است
 مبردم الاونین از آنها آورند و همی از آنها برون دران جزیره ساکن اند و در اصل ایشان مردم آنکه با غیر خود موصلت نکنند

حد این قلیم از جایی است که روز در آنش سیزده ساعت و برمی بود و وسط آنجا که روز در آنش چهارده ساعت و انتهای این قلیم آنجا است که ارتفاع قطب سی درجه و ثلثان درجه باشد و این قلیم بر سطح تعلق می دارد و ابتدای این قلیم از حد شرقی عن بلاد چین بود و بر جنوبی بلاد یاجوج ماجوج و شمالی بلاد ترکستان و وسط بلاد هند و کابل گذرد پس با مصارع هند بار و وسط بلاد کرمان است و میان و بلاد فارس و عراق و جنوب و با سبب شمال بلاد مغرب و وسط ولایت شام گذرد پس بر بلاد مصر و اسکندریه و وسط فارس و وسط بلاد فردان و بلاد طبرستان گذشته بحر عظیم منتهی شود و منتهی نماید که چون خاتمه قلیم دوم بر شهر مابند واقع شده اند و در قلیم سوم ابتدا از احوال مصارع هند و برخی از حکایات عجیب آن و بار و جزایر غیر آن که پس از طوفان نوح بوده اند موصوفه می گردیدند سلاطین نامدار تا سلسله مصارع هند که در قلیم دوم گذشته منقطع نشود و بعد از آن احوال دیگر بلاد مخصوصه این قلیم را توأم خواهد آورد و بداند که هند و کابل و ولایت وسیع ملو از معدنیات متنوعه و نباتات مفیده و حیوانات عجیبه آن شکل و همه جای آباد از عمارت و کاش و باغات فروع افزا و فروعات سرسبز و هنار خوشگوار و جو بهار روان و گل و میوه فردان و حد و دشت برین گونه که جانب شرقی بنگال و سمت جنوب و کن و طرف مغرب هند و یاد ریای شویبوی شمال که بهیست کلان که اینها نیز نبیست و نیز بیان هند و اورا و هولاکر نامند چه سنگ آن کوه به سفید است و اتم حروف وقتی از سبنا که متصل در آن کوه مدیه است بیشتر گفته بود از آنجا کوه و هولاکر مشاهده کرده بود بان عظمت کلانی کوه ندیده و از آنجا چنان صاف نظری آید که کوهی مسافت بیست و شش کرده داشته باشد اما مردم آن نواح روایات مختلفه می گفتند که چهل کرده از آنجا مسافت می دارد و دیگری می گفت که چهل و زده است و زیاده تر اینکه بسیار دور است و کسی است از گفته و کوه قاف بهارت ازین باشد با بکل در هند موسم بهنگال که آغازش از تحویل آفتاب بهربن جزا و آفتابش تا آخر تحویل آفتاب بهربن سنبه است و این چهار ماه است و که بهندی بسیار در آن کنوازان نامند و در هند و ترکستان اکثرند از رحمت بر باران است و از شهرهای هند و قلیم اول جریده نزدیک است و در قلیم دوم و سوم بیشتر از مصارع هند و ترکستان شونست چنانچه در قلیم دوم از شهرهای هند و قلمرو کلانک بیان شده و در قلیم چهارم کابل و کشمیر از شهرهای هند و ترکستان است و این برای آنست که از چندگاه مخصوص از محمد بن بابا شاه و پیشش هاپون بادشاه و محمد اکبر بن هاپون بادشاه و غیره شهرین مذکورین و ضمیمه تفسیر سلاطین هند تا بدین ابران در هند و ستمن می نویسند اما در حقیقت از شهرهای ترکستان است و قسم حروف بعد که از شهرهای از عقاید احوال ستمن هند و ان مصارع هند و ترکستان را آنچه در قلیم سوم می شمارند بیان خواهد کرد و باید دانست که هند و ان بر قدیم عالم قابل اند

و اعتقاد دارند که عالم قدس است و همچنین بر تاسع متفق اند صاحب مرات الاسرار در طبقه هفتم در اخوان شیخ سعد الدین جموی از کتاب بنودی نویسد که به اعتقاد حکمای هندیش از خلقت افلاک و عناصر اول مخلوقی که بوجود آید برهماست و نیز بر اتم حروف رسیده که محمد و ارشکوه بر چهار اور بر ساله مجمع البحرین تعین کرده با بچکر چون حق تعالی گفته زمین را بر کوه آب آشکارا گردانید زمین میان آب مثل گل نیلوفرد پیدا آمد پس بقیض افلاک و عناصر وجودیها از گل مذکور که زمین باشد پدید آمد و کج و ثنای قادی سلطان مشغول شده و عمر طبعی برهما صد سال آنجا نیست و سبب اینها و جمیع مخلوقات است و دو عمر او چندین هزار هزار بار زمین در آب فرو میزند و عالم معدوم می گردد و در فرمان الهی باز از سر نو پیدای شود و جمیع حکما به هند متفق اند چنانچه که روز و هفته و ماه و سال دایره اند و نیمی یک دیگری آیند و میر و نیکوچیان هر چهار زمانه که عبارت از هر چهار جاگ مانند چرخدایر اند و مطلق هرگز نمی باشند و مدت هر چهار جاگ موافق سالهای آنجهان دو هزار سال است و موافق سالهای دنیا چهل و سه لکه و بیست هزار سال میشود و حساب را ششم حروف یک روز و نیم گهری یا و گهری و یازده سال آنجهان یک سال بود و روز سه پاس و دو گهری و پا و گهری و نیم پا و گهری و دو پا این جهان می شود و بیست و چهار سال و بیست و چهار سال است و یک گهری است و تقصیر چهل و سه لکه و بیست هزار سال آنجهان که عبارت از دنیا است از آن جمله زمانه اول که شب جاگ است افتد آن هفتده لکه و بیست و شصت هزار سال دنیا است و درین دور جهانیان جمله بیست گوئی و برهنر کار و دور از فسق و فجور باشند و آنانکه درین دور باشند عمر طبعی آنها یک لکه سال باشد و زمانه دو دور دوم که ترتیب جاگ نامند مدت آن دو هزاره لکه و نود و شش هزار سال دنیا است و درین زمانه نیز بر سه زیاد باشد و آنانکه درین دور باشند عمر طبعی آنها دو هزار سال باشد و آنانکه سوم که دو و ایر جاگ گویند است و آن بیست و یک لکه و شصت و چهار هزار سال دنیا است و درین دور نیز بر سه برابر بود یعنی یکصد و یکصد شد و عمر طبعی مردم این جاگ هزار سال باشد و دور چهارم که آنرا کل جاگ گویند مدت آن چهار لکه و سی و دو هزار سال دنیا است و درین زمانه کار جهانیان اکثر دروغ و باهستی باشد و عمر طبعی مردم این دور صد سال است و این هر چهار جاگ را یک جوگری نامند و چهار زمانه و چهار دوره نیز گویند مدت یک روز بر چهار هزار جوگری جاگ مذکور است و همان قدر شب برهماست چون یک روز برهما که هزار جوگری جاگ است باخرمی که شام میشود تمام زمین در آب فرو افتد و آنرا پر لومی گویند برهما در عالم مثال رفته در خواب می رود پس آن قدرت در روز برهما بود همان قدرت و شب خواب می کشد و باز صبح می شود و آب خشک می گردد و برهما از خواب بیدار شده شروع در آفرینش مخلوقات می کند چنانچه هر صد شصت شبانه روز که می گذزند یک سال از عمر برهما تمام می شود و درین چندین صد سال عمر برهماست و چون برهما صد سال بشود می رود آن زمان اثر از عالم و عالمیان نماند آنرا مایه گویند و باز حق تعالی از کمال و قدرت و حکمت خویش برهما سه دیگر پیدای کند جمیع مخلوقات بدستور سابق موجودی گردد و تا حال هزار برهما بیشتر گذشته اند و این برهما هزار و یکم است که پنجاه سال و نیم روز از عمر او گذشته است و درین مقدمه حکمای هند مختصای بسیار گفته اند و کتبها نوشته اند لیکن آنچه معتقد است این بود که هر یک یافت و بعضی حکمای بے نصیب آنقوم از پدید یعنی کتاب آسمانی خود چنین روایت کرده اند که چون سه هزار سال از زمانه دور ایر باقی نماند قادی مطلق از کوه خاک به ترکیب عنصر قیض نور با هتاب و سما نام یعنی آدم صفتی باشد و پدید آید اگر و اندر وی جد شمس و جابج معلوم صاحب جمال و خوش قامت و عاقل و غیر باشد و زلفش مانند ان چوب آویز آید و از وی اولاد خوب و بی شمار پیدا شود

در رفته رفته در زمانه کجای خلقت قدیم هر روز بیدارم و کم گردد و تمام بیج مسکون از آنها بر شود و در هر وقت از اولاد آدم به تفریب
 الهی ممتاز باشند و دیگران را به ایت نمایند و قوم جنیات را از قوت اسمای الهی مطلع خود گردانند و بعضی بترسند و بعضی تسلط در پست
 رسند اما بهترین اولاد او همانست باشد یعنی محمد که در زمانه کجای پدید اشود و مقرب و محبوب خدا اگر در هر مرتبه کمالی پدید و تدریج تمام
 ملائق متابعت او نمایند بجز که بعضی ملائک و اکثر قوم بی فرمانبرداری او گشتند و در زمانه کجای متابعتان او چنان غالب نشوند که
 مسجد باو نیز تناسی اهل بند را نمودم و مردم گردانند و آب در بیای گنگ هم غائب شود و بعد از آن از مشرق تا مغرب یک استند و
 بجز آن آید پس این زمین کمال پدید و بعد از آن تدریج در خست در زمانه کجای امکان است مطلق نماید و مردم بزرگ حیوانات زندگانی
 نمایند از زمان باران از آسمان بیار و نباتات تمام خشک گردد و در زمین سیاه مثل نکشت گردد و چشمه ها و جویهای آب نمائند تا چار
 بیج جانداران هلاک شوند چند مدت عالم تاریک و بیرونق بماند تا آنکه دور کجای تمام شود آن زمان ابری سیاه با مهتاب و در وقت
 طایر شود و بر تمام بیج مسکون یا در آن بصورت آب منی بیار و یک بار تمام عالم سرسبز و خرم گردد و جمیع جاندار گشته با حیات و شادمانی
 آشکار شوند و قافله مطلق هر که هم موافق کردار آنها بید از عتاب و خطاب بعضی را در خشیت و بعضی را در اعتراف و بعضی را در دوزخ
 باسی در عالم مثال تعیین گردانند بعد از آن دوزخ بماند است جایگ و ماند و برهما بدستور سابق مانده حق تعالی باز بدستور شروع در پدید آید خلوق
 بماند پس درین صورت پروردگار عبارت از قیامت است که هر یک بر تو کبیر است که برهما بدستور و دوزخ بدستور است که یک روز برهما تمام
 شود و سوم پروردگار است که بعد از تمامی هر چهار جایگ مذکور روی بماند چنانچه گذشت حکمای هند در آن مقدمه سخن بسیار گفته اند و نوشته
 اند که عقل از ادراک آن حیران است با آنکه از صفای ریاضت بقبض سو ایت الهی از نور مقدسش گذشته و دیده بصیرت عارف از نور
 مقدسش نور گردد و این امر موافق و مطابق واقع کشف نگردد و سخن شنیده کی بود مانند دیده بدینم چشم از کتاب انگلیست
 که در عقاید هندوئیست و محمد در اشکوه آنرا از زبان هندی بفارسی ترجمه نمود هر یک از این سخن خلوقات می نویسد برهما که پدید آید اگر در خلوق
 از او متعلق است وزن او شکرستی نام دارد چون زرق مذکور از شوهر خویش که برهماست حاصل شد اول مولود ایشان بر آن زمان
 زرق موصوف از بیاضت غفل و از درشتین شامل شده از شوهر بفرگشت و از دیگر خجیت و در لباس صورت آب خود در پنهان بسیار
 یعنی صورت آب گرفت شوهرش بیگام غلبه شهوت او را نکش کرد و از بزرگ آن آب او بد یافت برهما نیز بصورت آب شده با او بیاضت
 نموده و از آن آب متولد شد و زرق نیز با بصورت خمر رفت شوهرش باز بدستور برهما بدین طبعش شد و با او جماع کرد و فرزند آید
 همچنین هر بار زرقش از بختی ملت و ترسش در مدتی از آمد آن جوانی چو بری و چو بگری و چون در پند از زرق در بزرگ آنچه در عالم مثال
 بود بیا بید شوهرش برهما بدین طبعش شده با او بیاضت میکرد و یک تولدی پدید می شد و خجیت خجیت با دنیا محمود و محمود گشت و دیگر در
 کتاب مرآت الکسار در احوال شیخ سعدی الدین جویند کوری نویسد که در شوع دیوان میرزا ابومین علی مرقوم است چون منطقه میرزا
 بر همین احوال متعلق بود که آب از احاطه کتره زمین عینیانی کند یعنی زمین در آب فرو رود آن زمان کشفی بزرگی زمین نماید بعد از آن
 خطاب حق تعالی یا ارض ارضی ما برک و یا سما و ارضی پس یعنی زمین فرو بر آب را و ای آسمان باز گردان که فرو گشته و منطقه ارض از
 سعدن اکنار جدا شود و زمین شکست گردد و حق سبحان تعالی بحسب تاثیر و جناح فلکی که بیشتر معنای خلق آدم و اولاد او بری گردد و
 و بار دیگر انسان افراد انسان و غیره کند و قبول حکمای یونان این مقدمه بعد از نسبت چهار هزار سالی روی می دهد اما شخص شریف

تدریجاً

تدریجاً

باید که مراد از سالهای مذکور سال الهی که عبارت از سالهای آسمانی است و یا سالهای زمانی که عبارت از سالهای دنیاست بر کیفیت
 این صورت اگر در پیشانی در دو شکر بکرات واقع شود قدرت قادر مطلق در صورت جامع فضایل مولانا می آید و حقیقت علییه در تاریخ حکما یکسوم
 له چاهفته از حکما بلکه کل ایشان ابتدا و انتهای آفرینش منکر اند که عالم ذات و هب الوجود است هرگز نبوده و هرگز نباشد که نباشد
 و شسته اگر چه ذات و هب الوجود اوی ابتدا و انتهای گویند اما ابتدا ای عالم آفرینش را یقین کرده و حکمای پسند و عین و ختن و خفا بیان
 و فرنگیان ابتدا ای خلقت از هزار سال در گذرانیده اند و مقدار با ایشان نیست که چندین آدم بوده اند هر یک طبعیه سو صوبت
 چنانچه آدم صغی الله مثل آن و چون نسل یکے منقطع می گردد و دیگری وجود می گیرد و نمود این اعتقاد است آنچه شیخ
 محی الدین عربی در باب سصد و شصت و یکم در فتوحات مکی از رسول الله صلی الله علیه و آله است نقل می کند که آن سوره خوان ایسوی
 خلق ماته و الف آدم یعنی تحقیق خدا تعالی پیدا کرده است یکصد و هزار آدم هم در آن باب حکایت نقل می کند که آن
 سه و در هر مورد که مراد بعضی مشاهدات عالم مثال که بعضی از اولیای الله در طواف بیت الحرام
 روی نمودند مشاهده می کردند و در بیان طواف می گفتند که ما نیز قبل ازین چند سال
 طواف نمائیم که در این زمانه الان تمام کنی شیخ گفت که من چون این که شنیدم در خاطر من گذشت که ابدان عالم مثال اند و مقارن این
 طوری که از ایشان جا می بیند نگاه کرد و گفت که من از جمله اولیاد آدم پیغمبر که چند سال است که او را نقل کرده اند فرمود که از قوت من چنانچه
 سال گذشته من از روی نمیکشتم که از ابتدا ای خلقت آدم تا این وقت هفت هزار سال بگذشته فرمود که از کدام نگوئی اما این آدم
 که در دوره اول این هفت هزار سال خلق گشته شیخ می فرماید که در این وقت این حدیث رسول که سابق قلمی شد مضمون آنکه حق سبحانه تعالی
 هزار آدم مانند ابو البشر خلق کرده بخاطر رسید بعد از آن شیخ می فرماید می تواند بود بنا علی هذا که بعد از انقضای هر دوره از دور است که
 ستیاری نسل یکے منقطع می شود و دیگری خلعت وجودی پوشد و از وی سیزدهمانند اول نسل حاصل می آید و مذ استافات بعد و ث عالم و
 قنای آن با آنست که در هر چه اراده فاعل مختار هر گاه که این وضع مسی بهالم تعلق گیرد و قنای آن مانند ریاضت بدت او ممکن پس
 تواند بود یا لاخره همچنانکه انبیا و رسل خبر داده اند بدین موضع سر بقیام بقیامت نمی گردد و در آن روز حق تعالی جمیع افراد مسی تا
 دوم اولاد ایشان بر وجهی که تفصیل بر وجهی کتب الهی مسطور است یکبار خبر نماند و این نسبت بفاعل مختار هیچ شکال ندارد و اعلم اعلم و
 بعضی از محققین حکما در بیان طول اعمار مردم سابق و قسرا اعمار مردم این زمان گفته اند این سخن نیست که چون حکیم علی الاطلاق که سید ا
 در مورد جمیع کائنات است انقضای آن نمود که هر چه معلوم شود در چهارم و هفتمی و از جمله جرم معلوم است چهارم آنکه تاثیر ایشان
 در فعلیات متحقق است لهذا جرم معلوم را بر مطلق حکما آبا و اجداد را بر اعمات می گویند و آنچه از آثار معلویات و فعلیات و نیز
 فعلیات پایک و بگر حاصل شود آنرا سوا این ثلاثه که عبارت از معدن و نبات و حیوان است می نامند و می گویند که در دست سلطنت و ظهور
 آثار هر یک از این سه ستیاره هزار سال دنیاست و چون حضرت ابو بکر در روزی با فرزندش سوسم که در روز او بر باشد خلعت وجودی
 در روزی فرزندش را که در آن دوره متولد شده بسیار می بود چنانچه هر آدم هزار سال رسید و همچنان عمر فرزندان او در از بود و چون زمان
 ظهور دولت حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم در روزی چهارم یعنی بدو در کعبه بود و است اکثر گفته اند که ایشان هفتاد و شصت سال
 در شصت ناصد سال می رسد چنانچه حضرت فرمودند که اکثر اعمار امی در بین ستمین و سیمین و لند متحقق علیما نیست که چون این را

مشخص بر روز

فصل پنجم در بیان

نسخ کلیت خود

چنانچه در

باین

بیشتر بر سوسه شلی کرد و به لسان حال فرمودانی انار یک و نرسید سینی و نرسید قفسه کمر می نویسد که نزد محققان تحقیق است محمد بود که بصورت آدم در سید اظا هر شد و هم او باشد که در آخر بصورت خاتم بر آمد این را بر وزات کمال گویند نه تناخ و بعضی هم بر آنند که در وقت عیسه در قندی بروز کند که نزول عبارت ازین بر وز است مطابق این حدیث صلعم لاحدی علی عیسه بن مریم و الله اعلم بعضی از باب تحقیق می کنند که بقایای این عالم صوری نامت چهار دوره است چنانچه مفصل در احوال شیخ سعد الدین جویری نوشته شده است پس بهر دوره ملایک ارضی و حیات درین عالم متصرف بودند و کل تناخ در ان قوم معمول بود و در دوره چهارم حق تعالی عمل تناخ مطلق نسخ ساخته چون جمیع اولیا و نبیا در دوره چهارم وجود گرفته اند از ان جهت روتناخ نمودن بر ایشان واجب شد و بروز در وقت بوده است و آن حال نیز پیش اهل بصیرت هوید است و هم آنجائی آرد که عیان نامه سفر اسامی الهی که فیض اقدس بیوسلر بدو میسر و فیض مقدس آنرا گویند که از عیان نامه بر وجود ناشی می شود عالم شمال منظر عیان نامه است و این عالم منظر عالم شمال است پس همان یک حقیقت است و احد است که بصغات متعلقه بصورت اهل ک که عیان نامه ظهور نمود با کسوت لطیف در عالم شمال بصورت جمیع شیا هوید گشت و باز تدریج درین عالم شهود که حادث دنیا نیز گویند با انواع صورت مختلف کسوت کثیف ظاهر است و ثبوت و یا آنکه این دوره چهارم تمام گردد و قیامت شود و هر جمیع موجودات رنج می کشند و در وقت حقیقت عالم کبری در عالم خواتم آکی مسطور است و بعضی مسالک تا آنجا بود بشیر و نرسید در دنیا هویت مطلق است و قال لیتی اللهم ما خرا ننتی پوشیده مانند که سوطمان هندوستان اکثریت پرست اند و هر نوع هر کسی که خواهد بماند منعی و تکلیفی نمی باشد از معبد انشدین اسلام منقول است که شادوی را در غیر آنند و بجز آنند در هندوستان و بجز آنند باقی جهان داده اند و مصداق این تن آنکه ساکنان ممالک دور است چون روس و فرنگی و زنگی و ایرانی و تورانی همه در بندی آمیند رفته رفته هندو کسانانی می شوند و مغاسان و بینوایان بدولت می رسند شخصی خوش گفته بصیرت غیب ابرای رحمت تن شهید اند و در بندی توان در سهر روزی نفس کشیده و فیه تاملی نیز در کلام مجید فریاد و خلتنا دلیل ایسا آه و از جلالت مردم نه عبارت از بندگی نیست که چون بر زبان آن مخلوب مخالفت و دشمن شوند عورت اطفال با باشند و کالاسی خانه بیوزند و دست بشیر برند و جنگ کنند این امر را ناکشته شدن بر زبان ایشان جوهر گویند که کنند و این امر اکنون نبوسے دیگر است چه در مخلوبیت زن و چه باشند و بهلیت اجناسی محله بر مخالفت آرند و دست بردی کرده جان سلامت بیرون برزند و این پنج در میان زمینداران و بیات شایع است و زنان بنود را با شوهر خویش محبت آن قدر باشد که اکثر زنی را شوهر میرد او خود را بلباس و زیور مثل عروس از هند شادوی کسان در نقش بیوزند این چنین سوختن را بزبان ایشان سستی می گویند و زنانی که در خود جرات سوختن نیابند و دلند است نفس خود چون کل کوشب و شایش از بر هرگز تکلیفی نکنند و بی بدترین اوقات مفرود اسیر بر بند شوهر و دیگر کردن میان ایشان رسم نیست و درند اهل ایشان دست نباشد و بهر چه است از ان جهت است که همه ذکر و اثاث هر روز که از خواب برخیزند اول غسل کنند بعد از ان چنان پارچه سترون که از این اسلام نگی گویند بر زبان دهوتی نامند بنفشینند و بتان را در پیش نهند و پوجا و سمرن در میان پوجا و سمرن یعنی عبادت و نام خدا و بندگان وین خود بر زبان رند و کلام دیگر کنند و در میان برخی راه نمایان وین خویشی که مادی و پاریتی در هم و یکپن غنچه به باشند کنند را تم حروف از هندوان شینند و غنچه در راه بت پرستی حکایتی بر سید گفتند که ما خدا را شکر بکنیم و انیم و نه پرستیم و این بت با صورت راه نمایان وین با ست

اقوال بعضی
زبان بعضی
حیاتی
باید قبول
سند المین

فصل بعد

در بیان
بسیار
در بیان
بسیار
در بیان
بسیار
در بیان
بسیار
در بیان
بسیار

باید در وقت خواب
باید در وقت بیداری
باید در وقت غذا خوردن
باید در وقت نماز

باید در وقت خواب
باید در وقت بیداری
باید در وقت غذا خوردن
باید در وقت نماز

و وقت چشمتش پیش خود داشته تصور بیک ایشان کرده خدا را پرستش می گویم چنانچه شما وقت عبادت بر رخ سپردمشد خود می کنید لیکن
 مردم جهان مایل است پرستش می گویند با چنگل چون از پرستش پیش خود داشته بیرو دارند اکثر مغلس و بیخا نشان و یا آنکه بخت دست
 کسی نخورد چنان برهنه شده طعام بیزند بدین طریق که اول قدری زربین اجار و بیا کرده سبب گین گادی که در صحرایا در چاه خیره
 بنورده باشد بهمانه بقیده ایشان پور تفتیح مای سبجه و و او کسور و تانی فوقانی مفتوحه و راهی متصله پاک و صاف باشد و در آن
 جایی سبب گین مالیده را چون که تفتیح مای سبجه و و او کسور و تانی فوقانی متصله گویند و اگر سبب گین باشد اندک آب بر آن بپاشند و چون
 طعام نخورد چنانچه سبب گین کسور و تانی فوقانی متصله گویند و اگر سبب گین باشد اندک آب بر آن بپاشند و چون
 دشانی لباس پوشیده و یا بر دوشش فلگنده خوردن جانور و اندوگر آنکه اگر کسی اندرون چون که با چیزی از بیرون بچو که اندرون آن
 طعام چپوت یعنی جسمی متصله و او تانی فوقانی متصله یعنی نجس و ناپاک شود و از آن نخورد و بکار ایشان نیاید با چنگل چون از
 خوردن قانع شوند لباس پوشند و بکار حرفه و کسب مای خوشی بر دوزند و اینها از زن حایض بر نیز گیرند و تا زمان حیض کار پاک
 خانه از نو نگیند و ظروف و طعام و غیره آنرا جدا دارند تا که از حیض پاک شود و عمل کنند بهمه کارها با بار دهند و معروف است که پارسیان
 شب و روز است او چهار قسمت کرده اند و هر یک هم را یک ساعت گویند هر ساعت شصت قسمت کرده اند هر یک هم را یک قسمت
 و اعتبار کرده اند که شب و روز یک صد و چهل دقیقه باشد و مقدار دقیقه نیست که کسی فاتحه بسم الله بخواند اهل هند
 روز را چهار شب را چهار قسمت کرده اند هر یک هم را یک ساعت گویند هر ساعت شصت قسمت کرده اند هر یک هم را یک قسمت
 کرده اند و هر یک هم را یک ساعت گویند هر ساعت شصت قسمت کرده اند هر یک هم را یک ساعت گویند هر ساعت شصت قسمت
 ایل بود باشد و مقدار ایل را چهار قسمت کرده اند و هر یک هم را یک ساعت گویند هر ساعت شصت قسمت کرده اند هر یک هم را یک ساعت
 و تانی عبادت از چوب سنج است و آنرا بهندی کنجی گویند و سبب گین که در آن چهار باشد را یک ثانیه که سی و دو رسته و
 و دوازده باشد را یک تولد است که تو سبب گینش گویند که نو دوشش رتی باشد و پنجاه تولد را یک آثار اعتبار کرده اند و ازین آثار اعتبار
 است که از سبت و پنج تنگ خام در وزن و این کشته و شهرهای کهنه را پنج است و چهل آثار را یک سن و دو دوازده سن را یکالی و صد
 نالی را سبب گیند نمانند پوشیده نماند که وزن آثار رطله در هر یک و اعمار اختلاف بسیار می دارد چنانچه اکنون در دیار اقم حروف
 یک آثار شصت و چهار تولد باشد اقیاناً صد هزار را یک لنگه خوانند و ده لنگه را آیوت و ده آیوت را که صد لنگه باشد یک کرد
 نامند و صد کرد را یک ارب و صد ارب را یک کرب و ده کرب را یک پکرب و ده پکرب را چهار بروج و پدم نامند و صد پدم را
 سنگه خوانند و ده سنگه را سندر و کوره نیز نامند اقیاناً در بید یعنی کتاب هندو بسیار می از علوم و فنون مندرج است و از جهان
 کتاب گویند اول در عالم غیر از تاب چیزی بود حق تعالی از آن آب گل نیلوفر پیدا آورد و از میان آن گل برهما که در حقیقتش برسم
 ایشان است آن در صورت ایشان ظاهر شده چنانچه او را چهار دمان بوده با تقاضا از هر دمان او پیدا بر آمده و آن چهار پیدا باشد
 چرخ پیدا و کشا پیدا و آئین پیدا و گنبد پیدا نامند و هنوز بر چهار پیدا عمل است و گویند که در یکی پیدا از حیدر از حیدر پیدا است و اینها
 هنوز از پیدا می تدکور علوم و فنون بسیار بر آورده اند و آن بر علم ایشان سبب گیند بهر آنکه غلط است و در بنامی بر چهار از آن کتاب پیدا
 علوم استخراج کرده اند اول بیان توحید و اول مطلق و معرفت چنانچه بر حق نوشته اند و آن علمی است آلهی که کتب است سینه

کتابخانه مجلس شورای اسلامی
تاسیس ۱۳۰۲
کتاب: حدیقه الاقلام
جلد: ...
شماره: ...

تیز نامند و دیگر تن پریمانی علم جوهر شناسی و دیگر سنک بدیایینی علم تعمیر خانه و مکان و هر گونه خاصیت آن از نیک و بد
 و استن و دیگر گشتا شترینی و استن عبوب و امراض قیل و علل آن و دیگر سائر بدیایینی شناختن عبوب و بیماری است
 و علل آن و دیگر گان و هر پ بدیایینی و استن علم موسیقی و نغمه و سرود و معرفت و اصول و فروع آن و رقص که آثر از زمان
 هند می سنکیت نامند و هم سنکیت نوعی از تمام رقص است و دیگر ت بدیایینی بازیگری و رفتن برین بهر او امثال آن و دیگر
 یک پیرا و آن علم است که نسبت شود بدان احوال مردان و تمام زنان که آثر آنما کابید گویند ایضا معرفت زنان از
 پسته و چینی و سگنی و سنکستی و نیکامه عشق و محبت میان زن و مرد و تقصیر و حکایات آنچنین و دیگر کام شرفان علم کوک
 است که عبارت از انواع اشکال مجامعت و همچنین شهوت زن بجال و گویند بهشتاد و چهار گونه طریق جماع است و سواد و زیان
 طریق هر یک و اشکال مخلوب ساختن زن در بهشت با نزال و فرود آوردن مننه زن و فریفته گردانیدن مغول از ابر خود از جماع
 همچنین دیگر علمهای نریبان کرده اند بطبعی منطق و بحث و مناظره ضرب و شتم و اکثر و تکثیر و امثال آن و این قدر در علم حروف
 که مرقوم نمود آید که همه علوم حکمای هند از کتب آسمانی نوشید می دانند و دیگر در هند چهار شهر است یعنی کیه برین کیه
 که خدا نشود و تحصیل علوم صورت و مننه پر داند و دوم که است شهر منی که خدا شود و بکار شعله دنیا پر داند و سوم بان پرست
 یعنی در حالت که لبت چون پیرا پیشتر شود ترک دنیا کنند و باز وجه خویش مصیبت یافته بعبادت پر داند و بنیاز نیات و سوره پاک
 و بنا بخورد و چهارم سنیاس که بطل از دنیا است کشیده بریاضت شاقه پر داند و دیگر در هند چهار برن یعنی چهار فرقه است اول
 یعنی که خود از اولاد پیرا میمانند و طریق ایشان بید خواندن و علم حقیقی آموختن و دوم پتری که بفرمانروا می سپارند بر بند
 سوم پس که تجارت پر داند چهارم شد که اهل حرفه و مردم بازاری باشند و دیگر در هند در شمال پادشاهان سناسی و چون
 و سیرا گئی و ناناک شاهی و امثال آن و اکنون که عبارت از وقت تسوید این اوراق است بموجب روایت کوفت تاریخ
 صبح صادق و سعادت که از کتب هندوی نویسد یک هزار و یک صد و نود و دو هجری است مطابق سنه یک هزار و هشت صد
 و سی و پنج هجری است که شالسا هجری و دیگر با حیت موافق سنه یک هزار و هشت صد و هفتاد و هشت است که از قول طبعی گذشته
 اند و در کلک چهار هزار و هشت صد و هشتاد و هشت سال و شانزده روز و چند گهری و پل گذشته و گویند که چون کلک تمام
 شود و دیگر با است جاگ دور آید تا که قیامت شود آنرا چهار پر لو گویند همچنین سلسل او و ارب باشد و هیچ یک دور از وجود
 راجه با فرمانروایان می و او تا زینتی پیران عالی نباشد تا اکنون قصه هما بهارت را قریب پنج هزار سال گذشته و از دور کلک
 چهار هزار سال و هشت صد و هشتاد و هشت قریب سال گذشته پس از رومی حساب یک صد و بیست و یک سال از
 دور و ابر باقی بود که هما بهارت شده و آخرش یک هزار و یک صد و نود و دو هجری هبوط آدم علیه السلام شش هزار و هشت
 صد و چهل و یک سال می شود موافق روایتی که در کلک پنج صبح صادق از تاریخ هندوی نویسد و آن است که هبوط آدم تا وفات
 نوح و هزار و چهار صد و بیست سال بود که از وفات نوح تا ابراهیم و موسی پانصد سال و از موسی تا سلیمان چهار صد سال
 و از سلیمان تا اسکندر پانصد و بیست و چهار سال و از اسکندر تا هجرت محمد بنده و یازده سال بود پس از هبوط آدم تا هجرت
 پنج هزار و شش صد و چهل و نه سال بهشتا اکنون که یک هزار و یک صد و نود و دو هجری است از هبوط آدم تا هجرت

و

شده و بدلی موسوم گشت و سلطان علاءالدین خلجی در عهد خویش شهر کوشک سیدی عمارت نمود و تحت گاه ساخت و تعلق شاه در وقت هند
 و هشت پندسجبری شهر تعلق آباد و بنیاد نهاد و پیش از آنکه فتح الدین جوئی مخاطب با افغان در سه روز حد و آن شهر ایوانی هزار ستون
 تعمیر نمود و سلطان فیروز شاه کوشکی دیگر سعی فیروز آباد که عهد محمد شاه و پیش از آنکه شاه از سلاطین گورکانیجی بگویند فیروز شاه مشهور
 بوده عمارت نمود و اقامت نمود و چون در تمام شهر بدلی آب شور است و اگر آنجا تلخ است که بطریق چاه تا سنگ
 زمین خفر کردند تا آب برآمد و در آن بعضی سنگها اندک از آن محراب شهر بدان چاه رود و آب چاه محفوظ گردید و آن را در ذی القعدة شیرین گردانند
 استعمال میکنند آب بنجایت نفیس بود و میفرمودند انواع بیماریها را آن تلخ کند و دیگر آب نهر است که با بجا جاریست و استعمال آن در اخراجات
 دیگر است و کسانیکه بر ساحل دریای حین باشند آب حین استعمال کنند و آن نیز نیاز قارورات و خس و خاشاک شهر لطافت شهر لطافت
 خود نیست اما نام از آب منبع شهر بهتر است و گویند فیروز شاه چاهی بود که آب آن چاشیرین خوشگوار و بنجایت سبک بوده از چهار گریز
 مانده تا وقت عثمان مرشد شاه جهان آباد از آن چاه آب کشیده میبردند برای بیماریان و مرضیان بنجایت مفید بود و در ستانز صحت و
 اقتدال مزاج بحال میداشتند و از کثرت برداشتن آب هر روز وقت عشاء آب چاه کم میگشت و هر روز این قضایا وقوع یافتی با جمله
 سلطان مبارک شاه مبارک آباد بنیاد نهاد و همایون بادشاه گورکانی قلعه اندرین را تعمیر کرد و در مدت فرموده دین پناه نام نهاد و نگاه
 خویش ساخت و شیر شاه افغان در عهد خویش قلعه علاءالدین خلجی را که کوشک سیدی مشهور بود و بران گور شهری دیگر طرح انداخت
 پیش از سلیم شاه قلعه غایت مسانت و حصانت تعمیر کرد و آنرا سلیم گه نام نهاد که حال در میان حین قلعه بسیار کجاست و شاه جهان آباد حکم
 است و در سنه یک هزار و چهل و هشت هجری مطابق سال و دوازدهم از جلوس خویش شهاب الدین محمد شاه چنان از سلاطین گورکانی نزدیک
 و علی شهری آباد کرد و بنیاد جهان آباد موسوم گردانید اکنون شهرهای سلاطین سابق از نام افتادند و شهر شاه جهان آباد مشهور گردید
 و شاه جهان نام می نویسد شاه جهان بادشاه کرد ظاهر در الملک و علی متصل نور گنده مشرق بدریای حین که قطع و سلب بدیع بود و بنیاد
 آبادی شهر و قلعه تجویز فرموده و شب جمعه بیست و پنجم شهری الحجه در سنه هزار و چهل و هشت هجری مطابق سال و دوازدهم از جلوس بنای شهر
 و نهر که سلطان فیروز شاه در ایام سلطنت خویش از خضر آباد تا صفت میدان شکار گاه او بوده آورده و آن پس از حلت
 او بمرور ایام از جریان آب باز مانده بود و حسب الحکم از منبع تا مرقد قدیم در آنجا نهری جدید حفر نموده بنا عمارات رسانیدند
 و اساس عمارات قلعه شاه جهان آباد در مدت هشت سال بخرج مبلغ پنجاه لکله روپیه تمام پذیرفت با جمله آن شهر
 از زهت باغ و صحرا از جمیع شهرهای هند ممتاز است و هوایش ستر از هوا است اکبر آباد است مولف هفت و تسلیم از
 تواریخ هند می نویسد که شهر بدلی در عهدی و عصری نهایت آبادی داشته و بعد از آن نومی خراب گشته که مسکن و خوش
 و طیور شده و اتم مردود و در عهد سلطنت محمد شاه شهر شاه جهان آباد در کمال آبادی و رونق مشاهده کرده که آن در پیش را بنحویست
 و چنان شتابان کرده اند که با جمله شهر پناه شاه جهان آباد از سنگ خام و رغایت استحکام داشته شاه جهان بادشاه است که بصره چهار
 لکله روپیه صورت تمام پذیرفت و گویند که طبرستان در آن شهر نهری از رود حین از جای آب تراندر کرده بریده آورده و آن در کوه و باران
 آن شهر جریان میدارد و آن فلط است و اصح آنست که گذرست و در وسط آن شهر مسجد جامع پادشاهی نیز از انبیه شاه جهان بادشاه
 سهمی مسجد جهان نام است که سنگ مرمر تعمیر یافته در سن هزار و پنجاه و شش هجری با تمام سعد الدین خان فاضل خان با تمام رسیدند

تمام آن هر روز پنجاه نفر از بنا و سنگتراش و بنجار و غیره جمع آید کار میکردند تا نیمی تا کید و تمام سعدالدخان در مدت شش سال هر یک از این
 صورت تمام پذیرفت و اندرون آن بجهت تخته های سنگ مرمر کشته و از آنجا که گنج اتصال داده مجربوی از سنگ موسی که سیاه میشود تغییر
 در آن تقاضا چند انگلیس موزن گبوش افلاکیان رسد و وسعت آنقدر که عالی در آن بگذرد و حوضی مقطع با فواره پر از آب میان
 روسطان مسجد ساخته اند و دیگر عمارات و بناغات و مساجد و حمام و مدارس و خورنوق و دکا کین شهر بیرون از حصر و در نهایت خوبی و لطافت
 پاکیزگی بیرون از حد میان است و مقبره بهایون شاه در کیلوگدی کتیبا واقع است و تمارتی بدان خوبی تا اکنون کسی نشان نداده
 مقابر علماء و فضلا و سلاطین و امرا و وزرای اولی و حمید الدین ناگوری و امیر خسرو دهلوی و دیگران زیارتگاه خاص و عام است راقم
 در وقت همراه مبارز الملک سر بلند خان در عهد سلطه محمد شاه در سن دو هزار و سیصد و شصت و هفت سالگی بشاهجهان آباد رفت آنوقت ششم موصوف و کمال
 رونق و آبادی بود و خوبی و لطافت عمارات آن شهر و کثرت آن در حاکم خلیق را چه بیان نماید که هنگام شام در چوک سعدالدخان و
 باندنی چوک از هجوم مردم گزاره سوار هرگز نبوده مگر پیاده و آن بر مسافت ده بیست قدم را در آن جمع کشمش میرفت و بر زن و باز او هم
 لذت در باغ و بهار بوده و آنرا از اجناس و استعنه متنوعه هر امصار در آن و یار آن مقدار که اگر کسی خواهد آتالات داد و اوقات جشن سلطان
 اسباب امارت و وزارت از صامت و ناطق و استعنه و آتشه و غیره اشیای مطلوب بود یکروز از جمع تا شام چند آنکه خواهد خریدند این
 جور و کرایه دیگر و میسر بوده این مبالغه نیست چه از جمله معمولات آن شهر بوده و دیگر از اسل و شرب و هر ایشای که در نیش پاسبان
 بشان روی هر وقت که بخواهد بقیمت حاصل نماید و دیگر همه چیز با باج بیشتری بوده مگر بول انسان و حیوان که آب و زمین باشد رایگان زمین
 می افکندند و دیگر آنکه عمارات و شکوه و قوانین بادشاهی تا کجا نویسانان جمله نشت که وزی مبارز الملک سر بلند خان دو هزار و شصت
 و هفت از روسای عساکر خویش جهت دایندن منصب نوکر بادشاهی گردانیدن بدار السلطنه همراه بر در اقم حروف نیز در
 آن مجامع بود چنانچه منصب دو هزار سی و پانصدی ذات و هزار سوار بمراتب و خطاب خانی و انعام خلعت پنج پارچه سرفراز کرد
 ضابطه و قوانین بادشاهی چنان دید که امیری از امرا هر کس را که از رفقای خویش این مرتبه عنطاشا سبب تجویز کرده همراه خود بخلع
 کردار السلطنه است بر و اندرون در دیوان خاص خلعت از سرکار بادشاهی پوشانند چنانچه مردم خلعت پوشیده بهم
 تا آنجا که بر آمد بادشاهی از زبان که سمت جنوبی بوده شد ما مردم بجا ستیم و اندرون دیوان خاص صحبت و دیدیم در نهایت وسعت
 و فراخی و مصفا که آنجا اگر کسی برای ظلال جویند نیابند و بطرف مشرق آن عمارت دیوان خاص غریب رویه در نهایت زیب
 وزینت بازنغاع و در قد آدم تا مکانهای متعلقه در کمال پاکیزگی با پرده های باتاتی زرد و زنی ثاث باقی که بر هر یک در بسته
 برداشته چند آنکه مقدار نیم در مکتوف گذاشته و در های عمارت دیوان خاص یک طرف مغرب مقابل دروازه باغ موصوف
 بوده و پائین دروازه باغ دیوان خاص بود دیگری بر طرف مشرق بدریای من که آنرا جبر و کنامند و طرف جنوب دیوان خاص
 دروازه محل سرای محاذی دروازه باغ موصوف بوده و پائین دروازه باغ و مجلسی مسافت صحن دیوان خاص فریب میدهد چنانکه
 صد قدم انسان بوده باشد اندرون صحن چنانچه در دیوان بطول و عرض و مثل آن سیرکنان و هر سو جان و دروازه چنانچه
 کسان بر آن مقرر که چنان طبع را نجا افتاده نماند با جمله نامردم دروازه دیوان خاص در چند قدم پس گذاشته صحنی زده زوشتن
 طرف دیوان خاص ایستادیم بعد نیم گری بر آمد بادشاهی از در باغ و پنجمت طلای شده یعنی سنا به سوار بر آمد و متوجه سراسر

اینجا در وقت زلزله در آن وقت که در آنجا بود و در آن وقت که در آنجا بود و در آن وقت که در آنجا بود

شد و این اثنای شخصی یکی را از مردم نام برده آنکس بر صفت برآمد و بجا که سواری باوشاهی سلام کرده دست بسته ایستاد و شخص نقاش کوچک
از نقره بر دوش وی نهاده و دیگر کسی بر دوش او نشسته بود و همه پسته با او بلند با همان خوش گفت که فلانی بمنصب اینقدر
خطاب خانی و عنایت مراتب نوبت سدا فرزند گشت چو بی بر وقت سار ز دو آنکس تسلیمات نمود و بصف آمد و بایستاد و سومی آنجا
بر اقام بود و کذا صفت بر آمد و پیش رفت و در بر و دست تحت بایستاد و شخصی سراب فوغ که عبارت از علم است بدستم داد و گفت که فلانی
بمنصب دو هزار و پانصد تنی ذات و هزار سوار و خطاب خان و مراتب فوغ سدا فرزند گشت آن گاه تسلیمات کرده بصف قرار گرفت
و همچنان دیگران بمراتب رسیدند از ربابغ تا در مجلسه سافتی که بود و چندان نمود و بیستویان تحت که عبارت از کهاران
و شمالان تحت است بان تکلیف و آراستگی قطع مسافت کردند که ما همه مردم بمراتب و مناصب رسیدیم و هنوز تحت محاذی سر اول
صف رسیده بود و گویا عت پیش تحت اهتمام میکردند و بعضی از آن کوکب یعنی لوثه نقره را بر سپر خودی زدند و دوبار آواز ملایم
در نهایت فصاحت میگفتند که باب و ملاحظه باشد و دیگر الفاظ نیز میگفتند و اعتماد آوردند و قمر الدین خان وزیر ابن محمد ابن خان
و مصمام الدوله خاندوران خان امیر الامرا بخشی الملک و مبارز الملک سید بنده خان و برهان الملک سعادت خان و خوشنویس
طیره باز خان و دیگران از دست راست و چپ پیاده و چلبو بودند همه را نظر بسوی باوشاه بود که کدام وقت چه فرماند
کونی که همچو تصویر چشم یار بودند چون تا در و از مجلسه سی و چهل قدم مسافت سخن باقیاننده همه امر اخذ شد ای سواهی و پنج نفر
خواجده سدا ناظر مثل برون خان و خاندان و غیره که همراه تحت بودند مع مردم قریب و در حد کس یک صف رو بجنوب
طرف در و از مجلسه عقب تحت باوشاه دست بدست بایستادیم چون تحت باوشاه بر در مجلسه رسید باوشاه
اندک رو بفضا کرده گوشه های چشم بگردید همه با تسلیمات کردند و آن آواب رخصت بوده خیر آمدن ایلمچی شاه ایران
و دیگر در همان ایام ایلمچی باوشاه ایران رسیده شاه پس از مدتها دیوان عام کرده و اعیان مملکت ملازمت ایلمچی بر در دیوان عام مقرر
کردند و به تباری آن پر و خندند باوشاه بعد تباری و آراستگی دیوان عام فرمودند از روز ایلمچی با یکصد نفر سعادت خان ملازمت
نمود و وجه رخصت گرانمایه عطا شده آرزو طرفه طر ارق و شکوه باوشاهی مشاهده رفتند از آنجه آنکه از لال کشته دیوان عام تا در و از
نوبت خانه که سمت مغرب مقابل دیوان عام است و در و از مدالت که سمت جنوب دیوان عام است و در و از بر دیوان عام
که پهلوی دیوان عام طرف شرق است این همه عمارات دیوان عام و کوشکهای اطراف از مجموع مناصب داران باوشاهی و نوکران و امرا
مملو بود چنانچه گذاره از آن بر شواری نظری آمد و از صدای چوپ چاوشان و اهتمام چویداران گوشتهای سامان گرفته و از طرف
صدای نوبت خانه که بصوق رسیده و آنهمه ایستاده می نمودند در میدان کوه پیکر از رنگهای متنوعه پیشانی و خسر علوم سرخ زرد کوه
و علماء باغات و محل و کار چو بی در زلفتی بر پشت افکنده و گردن از رنگ و رنگوله بالسته و آراسته و بر سائیان از بانات
سج زر و وزی باجهال و کسنبیل و کلاتون گذاشته و افراشته در پیش سلطان به تونک و مراتب خویش آمده از خسر علوم
سلام کنان و از طرف اسپان خوش منظر از عربی و عراقی و ترکی و نلس مختلف اللون رنگهای گوناگون از حن و زنگار و رنگ
منقوش مانند غنچه گل و کسنبیل گلکاری کرده بازمین و ساز طلا و نقره و مرصع کاری بجوهر نفیسه تباری کرده و لحافهای
زربفت بران افکنده و ایستاده و کشته نقره که از بیرون بعد از کشته سرخ چو بی اطراف دیوان عام بوده و از آنجا

بجای

هر یک از امرای عظام در عمارت و انعام بجز قریب خویش جا بجا مانند نقش دیوار دست بخدمت بسته ایستاده و دیگر درون لال کمره
که از طرف آنته عمارت دیوان عام بوده امیران و مقصدیان بادشاهی قیام میداشتند و بدون آب تا حالیکه عبارت از ایشان
ریشمی کنده و پرکار مقدار بازوی ایشان کمتر از آن که آنرا با ستونهای خوب بسته و مانند جان بینده بودند و سته و یکی ریاست حسب
و پیش روی آن گذاشته بودند و دیگران جا داشتند و از آن در با آمد و رفت میکردند مگر منصب اران از دو بخششی و پنجاهی و شششی بودند
و دو صدی و سه صدی و شش آن و نوکران و امر مخلوط به دیگران بیرون جالی تا گللال پاژده که عبارت از بانسهای که بطین سرخ
زنگین کرده یکی بردگیری محرف گذاشته میخای آهنی نقره هر دو سو آرا از ستونهای چوبین سوراخ کرده گذار تیده مثل شی و دیواوه
مشک ساخته در زمین فرو برده افراشته بودند و بدستور جالی سه در و در آن سر گذاشته بودند و در آنجا قیام میداشتند و در آنجا
چوبد اسان ایستاده بیرون و اندرون گللال پانزین نوکران امر چنان که گذشت جمع بودند و دیگران حشری آبنوره از طلائی هر
بیرون گللال پاژ بوده و اینهمه از جالی گللال پانزین است بست و سه قدم زیر سائبان پاس سرخ که اندرون و بیرون گمار
بودند بغایت وسیع و رفیع بر افراشته بودند از گللال پاژ تا در و از آنجا که مسافتی بعید داشته و در آنجا
نشست گاه بادشاهی که شش نشین نامند و آن مقامی رفیع و مختصر و چاق و وسعت عمارت دیوان عام تلقین
بدیوار آن ساخته بودند تحت بادشاه آنجا گذاشته بر آن بادشاه نشسته پارچ سرخ پوشان که لباس ایشان
از بانات سرخ بود تفنگ و دیگر اسلحه گرفته و دوش بدوش و قدم بقدم و در یک فاصله میان ایشان سته چهار
گزین ایستاده مانند نظر بادشاه صاف و بی حجاب بسلا مگاه رسد و در آن بپوش کسی را آمد و رفت نبوده هر گاه که بادشاه
کسی را از امرای عظام چیزی انعام میفرمود بسلا مگاه تا بدر نوبت خانه میرفت و تسلیمات نمود و بازمی آمد و بجای خویش
نمی ایستاد و آن روز از قوانین بادشاهی بسیار دیده که شرح آن اجمال کند با جمله بادشاه تا سه گتری نشست و برخاست
بدیچ که عقب شش نشین بود مراجعت فرمود آن مجلس تمام گشت کسانی که زیر عمارت دیوان عام بودند برای تماشا
تصد رفتن بالا کردند و آنرا که بالای عمارت دیوان عام بودند غنم فرود آمدن کردند و بجنب سنگامی و شمش از
فرد و مردم بر زینه بار و داده را رقم حروف در آن اثر دایم از مردم خویش جدا گشتند و تلاشش افتاد و بعد از
دیوان عام رسید و لال کثرت و کثرت جالی نقری را تماشا کرد و فرشت آنجا همه قالین های گلگون کشمیری و کالی و تنقا
صفا و پاکیزگی بوده سیرکنان بجای رسید که اعتماد والد و له فرالدین خان وزیر با گروه خویش آنجا شسته بودند
با دوش با بر آن باد میزدند و از گلاب تا شمای طلائی مرصع گلاب پیش میگردند بدستور طرفی امیر الامر اصمصام
چاندورایخان بهادر بخشی الملک با جماعه منصب داران عمل شسته از انقدر محنت ایستادن می آساید جای
روشن الدوله طره بازخان با گروه منصب داران و از رفقای خویش قیاب شسته خا و مالش گلاب بر روی آوردند رقم حروف گوید
که باین نازک منزلی و آسایش عاقبت شمر شاه جهان آباد ویران سلطنت هندوستان خراب گشت با جمله سیرکنان
بجای رسیدم که گروه دلچیان طلقه بده شسته بودند و هر یکی خلع فاخر و خیمه و سرچ مرصع از انعام با و سجا بر سر آنگه کسین
سوا خلعت جوایز بالایی فرود یک یک متعلق کند و جوایز باشد و دیگران آویزان گشتند و شمت با و سجا دید و خود تبسم گلاب

می گفتند که با و شاه هندوستان خدای می کند از آنجا که هر کس را زوالی مقرر است پس از چند سال بعد قتل عام
 شاه جهان آباد که نادر شاه و امیری ایران کرده بود و در عهد بهایون محمد شاه پس بخت سالکی ان شهر را دیدم در آبادی و رونق مانند
 سابق نبوده و آن هنگام با و شاه را میل خاطر تصرف اکثر ایشان بود در ایشان تصویب با مجلس جمع می ساخته ضیافت ایشان
 میکرد و در میان ایشان می نشست و مسایل تصوف می پرسید از آنجا که است که وقتی سوال کرد مرغ از بیضا است یا
 بیضه از مرغ پس درین هر دو تقدم و تاخر کنی است بهر طور که فرساید و آن قریب فرساید از بی سمع بی بصیرت از ما نیست
 ای آخره جواب شنید میکرد و سلطنته عزیز الدین محمد عالمگیر ثانی ابن مغزالدین جهاندار شاه بن بهادر شاه پس از تاج شهر
 کهنه و بی که جواهر سنگ جات هنگام یعنی وزیر الحاکم ابوالنصور خان در عهد احمد شاه ابن محمد شاه و بار خراب کردن شهر
 کهنه و نور احمد شاه ابدالی و درانی کابل و قندهار و عصر عالمگیر ثانی بر هر دو شهر مدینه عظیم رسانیده چه بطبع و فیند عمارت
 آن شهر را از بیخ کنده و مباح پیشاگر گرفته مراجعت به بیار خویش نموده را اتم حروف همراه علیقلیان شش انگشته اینجا رفته بود
 آن شهر را بغایت میران یافته چنانچه شهر آب نداشته و خشک افتاد و بر در قلعه بادشاهی بجای گل و ریحان گلخن بوده و بجای
 هجوم مردم چیزی چند از گافران در نواح سبز چرامیکه و نذر و ن قلعه در عمارت دیوان عام کوکران نجیب خان روید
 که منظر توجه عیان الدین خان وزیر عالمگیر ثانی نبیره نظام الملک آصف جاو نجیب الدوله شده بود و اسپان بسته بودند و آخر
 و سگین جا بجا تو ده گشته بود هر گاه اتم حروف و علیقلیان لیسواری میرفت در چوک سعد الدخان و چاندنی چوک بخدا که تنی چند
 بنظر می آمدند قدری باز از خاتم و کھاری باولی آبادی و رونق باشد دیگر جا با آبادی متعدد و وانگ بوده و اکثر جا با مثل
 حور عام و کیل پوره مطلق و میران و خراب بوده که کسی نام آنجا با با پایا نداشته از دست حرا میران تا مزایر انوار قطب الدین
 بختیار کالی رفتن ممکن نبوده و ده نسبت کس تنفق شده بنیاست شیخ نظام الدین اولیا خوف ناک سپر قنداقه و یا اعلی اولیا
 آن وقت با و شاه عالمگیر ثانی در قدسیه بانع استقامت میداشت و بر در باغ در حینه بزرگ و وسیع و فرج بخش نشسته
 بودند و زری را اتم حروف با چو بد اسان شاهی در ساخت و نقدی با آنها داده اندرون غیمه رفت و مجلس جشن را تا خفا
 کرد که در کمال بی رونق بود و تمام غیمه فرش قالین مستعمل بوده و در وسط حینه شاه بسیار مغل سرخ کار چوبی هم مثل قرالیتا و ده
 نقره و یا طناب کیشم افزاشته بودند و زیر آن شاه بسیار تخت مربع از چوب بعرض و طول شش هفت گز بنا شده و قالین آن
 گسترده و بر آن تخت بزرگ تختی از چوب رنگ آمیزی کار کشیده شده و مختصر گذاشته و با و شاه محصب و منصب بلباس سفید
 و سیاه از دستار و جامه بر سر و در کرده بر آن تخت مختصر کشا و در نشست و بر تخت بزرگ که سه طرف از اطراف و جوانب
 تخت خور و مثل غلام گردش خالی بود و طرف دست راست با و شاه سه نفر و طرف دست چپ نیز چهار نفر از شاهزادگان و
 پسران و بنده گان عالمگیر ثانی با و شاه مجموع هفت کس نشسته بودند و شاهزادگان عالمگیر که اکنون بر تخت سلطنت نشسته
 است بمثل آن هفت تن بود دست و دیگر بر تخت اول پیش روی با و شاه و بایل بطرف راست سپهر خاندان و در آنجا که بجای
 پذیرختی الملک بوده الیتا و و غان الدین خان ابن جهاندار الدین خان ابن آصف جاو جلایه کھی که در وقت پیشین تا
 عهد محمد شاه کس با جامه کسی بدر بار میرفت و چند لیلین رنگ در نزد دستار شانت آن بر سر و بجای که بنده و وزیر و غیره نشسته

و کرد و آن پنج کل بسته که سر و بن آنرا از کلابتون گرفته بودند کوی باله مردواریدست بگردن جمایل کرده در آنقدر که از کمر گذشته بماند
 شیرین رسیده و عصای انصیب که صدف مانند در دست گرفته بر همان تخت بزرگ بر طرف دست چپ محاذ می پسرخان و در آنجا
 پیشش باوشاه ایتماده و هر چه باوشاه می پرسیدند بمسرمکنان جواب آن بعرض میسرسانید آن هنگام آداب محمد شاهی دوم
 آمد پوچته باوشاه عجله از عطر کش بدتش داد و بسلام گاه رفت و آداب تسلیمات بجا آورده و باز آمد و بجای خویش بایستاد
 و دیگر بار بنظر توجه بر سپهر خاندوران خان انداخت و سپهر جمع بر سرش از دست مبارک بست و طره زهر و بر گوشه دستار
 آورد آن نیز بدستور بسلام گاه رفت و آداب تسلیمات بجا آورده بجای خود قرار گرفت همگی جل نچاه کس مرایان مثل شایسته
 و شاه بخان آن زمان علیقلیخان کشتی نگشته دور و در زیر تخت بزرگ ایستاده بودند مجموع مردم مع خدمه مدو پنجاه کس شمار کرد
 و شخصی سپهر و شمشیر و نعلات بانات مرغ و ماهیینه کار چوبی باغلاف کلابتون و دیگر خیر شاهی باجهال مردوارید دست گرفت
 مقابل باوشاه زندک بایل به بست راست باوشاه پس پشت امر از خدمت ایستاده بودند و دیگر یاریت راست باوشاه
 عقب شاهزاده های آموخته تا عهده ان دهنرال و بکیسه مردم اهل طرب و بدستور جانب چپ پس پشت شاهزاده های
 دیگر طره و طویانان در نوایان عقب صورت یوسیت بهیت اجتماعی در رقص و سرود بودند که غیر از اصوات ناملایم
 بسبع نمیرسد هنگام جشن راگرم میداشتند بیام آمد که در عهد محمد شاه پیش از بادشاهی روزی روشن الدوله طره با آنجا
 امیرالامرا خاندوران خان و سر بلند خان و سید سعادت خان را بضیافت خواندند از جشن طویانان آن مجلس چه نوسه
 کوی خیال پری بودن و یا خواران برای ریختن هوش مردم از آسمان فرود آمدند بودند خوبی نغمه و رقص بیرون از تخیل
 بوده شاید اینوقت گینزگان ایشان بامی ایشان گرفتند یا انزال بایشان هم رسید با لجه چون آفتاب بانق بنوت
 رسیده باوشاه هر یک امرای یک سره بان انعام فرموده برخاست و بر تخت سواری که لغایت مختصر بوده نشست بهو بیان
 آنرا برداشته اندرون باغ بروند شاهزادگان موزیر و بخش و علیقلیخان و نجیب الدوله بر کاب رفتند و از آنجا خدمت
 شده بر آندند با لجه جانب شرق شاهجهان آباد و صوبه اکبرآباد و جنوب صوبه لاهور و مغرب صوبه اجمیر و شمال کوه
 گاؤن ست و طولش از تلول که جانب مغرب اکبرآباد است با بودمانه که بر ساحل دریای ستلج واقع است یکصد شصت
 کرده و عرضش از سر کار زیواری تا کوه گاؤن یکصد و چهل کرده باشد از سر کار بامی شاهجهان آباد سرسند و حصار فیروز
 و سمار پور و سنبل دگمان و بدآون و ریوادی و نازنولی اینجکه هفت سر کار شکل بر دو صد بست و نه پر گنده چهار کرده
 و شصت و سی کنگه و سی و پنجزار دام و نقل انیسویه است و درین صوبه بر سرک برتن دو دریاست یکی جمن که پیشتر
 آن ظاهر است اما بقول سیلخان صاحب خلاصه التواریخ منویسکه بعد از بر آمدن اینچین قطع گمار نموده در ولایت بشهر
 میرسد گویند از آنجا طلا بسیار میشو و ساکنان آنولایت از سنگ نرزه های آنجا بجز را حاصل میکنند در غازی پور با
 راقم حروف شاه فدائی و در لیش سیاح که تازه از شمال آمده بود میگفت که از غازی پور سمت شمال بایل مغرب
 شهری کلان قطع مسافت دو ماه در راه بهر بامی عظیم و بامی پر از درختی برت باشد که مسافر بشد سلطان تو کند و آن شهر
 را اناسی تا سنده بشد و لا شتر نیگویند اکثر آنجا مردم چین و خطا آمد و رفت میدارند و بسیاری از مردم کشمیر در آن شهر آباد

تغیبات

و اشیای نفیسه از ظروف چینی و آئینه و پارچه چین و شالی و کشمیر و عطران از زان بود و بانگ و نماز بسبب مروج کشمیری که اکثر مسلمانان آن و آنجا سکونت دارند شود و آنچه که در دست تعرض بانگ و نماز گذشته و غسل و گوشت آنجا فراوان باشد و ساکنان آنجا همه متمول و مسافر دوست اند با امام علی برادر او را تمسک سپاهی پیشه که از کماستاده بود و در این غله و غیره آفته میگردید و از گوند تا کماستراک بمنزل نویسانند و در چون آن کاغذ بر وقت تالیف این تاریخ حاضر نبود و مفصل مرقوم منازل نکشت با بجمله دریای چین از آن شهر گذشته در ولایت سر بر سر راه آنجا بنوا قین نهاد از راه دریای کشتیهای برون پربار کرده بطریق دریای سیبری رسید و ام آن راجه راجه برلی گویند و نزدیک شهر بر سر دریای مذکور از کوه برآید بر زمین سطح و هموار جاری شده در آن مکان شاهجهان بادشاه بر ساحل دریا عمارتی عالی تعمیر نموده و وزیرا و امر او را آنجا عمارت ساخته مخلص پور و ثانی بغیض آباد و سمرقند از همین جا شاه نمر که در حقیقت نصف دریای چین است بریده بشاهجهان آباد آورده اند با بجمله دریای مذکور بعد بر آمدن از سرور به اکثر محال گذشته بانان شاهجهان آباد میرسد از آنجا بسافت پانزده کرده تا بان شهر سمرقند و گوگل و بندر این رسیده بعد از آن با کبر آباد از آنجا تا مان قلعه آماوه و شهر کالپی و از آنجا بشهر کبر پور پناه و راجه سر بر آید که شاهی می آید در کبر پور بساحل آنجا عمارت راجه سر بر واقع است و دریای چین نزدیک کبر پور و ریاست ووه و دیگر دریاها از جانب کوند و از تفاوت یکدیگر در چین و جبل میون از آنجا بجل ملکه شده گذشته بسبت جنوب شهر آماوه و متصل قلعه آن شهر گذشته قریب دروازه قریبی که یکی از دریای توران قلعه مذکور است یکیک اتصال جنبانند و می دریای گنگ از سر شین آن سر کشی و نفت نیست با اعتقاد و منو و از پشت نازل شده بعد از گذر از پشت بر کوه کیلاس از آنجا بولایت چین رسد بولایت توفت خلاصه تاریخ که از شاه نامه فردوسی طوسی اعتقاد کرده می نویسد که عمارت شاهزاده سپاوش بن کیکاوس بن کیکاوین در چین بر ساحل گنگ بوده و این دولت ضعیف است با بجمله بعد از آن از چین در کوهستان بدری ناته می آید مکان جهان حال یعنی مغولان و چین کوه است و درین کوه سواحل دریا افتد بر بلند است که آب به شوری در نظر می آید و عبور کشتی مستعد است مگر در اماکن همه مقرر و عظامی سطح و سخت که شجای طرفین ساحل استوار است نظر بر سره که زبان آند بار چسبک نامند بران دریا آمد و شد میکنند و در بار بار می نماند میرسد و دریا از کوه باری ناته تا میان شهر سری نگر میرسد و بانان رگیتی کیش مروج نموده در مکان هر دو از کوه بیرون می آید و در آنجا چهره گا و از سنگ تراشیده اند که آب از دهن این جرمان میبارد و آن چهره را هندو گویند که می نامند هر دو را را آئینه متبرکه نبود است هر سال در روز شویل آفتاب برج حمل که آنرا سندیان ماه مینا که نامند از و با هم مردم در آنجا بسیار میفرودند و صا و رسالی که مشتری به بیخ و دورسد آن بعد و از ده سال باشد آن هنگام خلاص از جایهای دور و دراز بر آنجا میرسد و سبب و موسی سروریش تراشی و خیرات بر و از آنجا در غنن استخوان مردگان در میان گنگ خصوص آنجا سنگاری مژده از عذاب میداند آب آنجا را بطریق تبرک و هدیه بجایهای دور بر بند اگر سالها در طرف ماند تغییر نشود آب گنگ آبی است خوشگوار طبع و مزجه و طبایع سازگار با فوائد بسیار و بیماریان را موجب صحت و صحیح مزاجان را باعث تندرستی و معوی شتومین باشد بسیار از الملک بر بلند خان آب گنگ استعمال میشود در نظامت کابل و احمد آباد و تجارت سلع خطیر در اجوره کماران و شتران آب کش صحت میشد با بجمله این دریا بعد از بر آمدن هر دو از مقام باره سادات رسیده بانان بسیار از آنجا نزدیک گده کینس و انوب شهر و سورون و بدادون گذشته بطرف شمال قنوج و جنوب بگرام که وطن راجم حروف است مفاصل و ونیم کرده گذشته شمالی کوزه جهان آباد تفاوت چند کرده بین شمال متصل کانپور که اکنون کونسی و جهانی انگریز در آنجا است گذشته و شمال شیوراج پور و کجوه و شمال کتره و جنوب مانکپور و شمال شاهزاد پور

و دیگر محالات گذشته بطرف شهر نواله آباد در کند و از طرف مشرق بابل کلی شده قسمت جنوب مابین جنوبی و شمالی که آید در وان گرو و چنانچه
 جوسی از آن آباد بطرف مشرق باشد پس بآن قلعه آید متصل مینی دروازه قلعه و جنوب بدریای همین با چند رود هاسی و دیگر میریزد هر دو یک
 دریا شده شمال قلعه چنانکه متصل آن بر جنوب شهر نپارس گذر و تا رسیدن شمال عظیم آباد و منتهی تا هفتاد و دو دریا می خور و در بزرگ که از جانب کوه
 جنوب شمال می آیند تفاوت یکدیگر اتصال بعد از آن بحر می عظیم شود و آن همه دریاها به گنگ موسوم باشد و لذا آنجا در بیات و قریات مرور کرده شمال
 سونگه و اکبر پور که در حال گویند و مرشد آباد گذشته تا آن شهر چنانکه یکدیگر و پاکه میرسد بعد فرسنگ ها برویت مؤلف خواهد بود و شیب و شیب شود
 یکی سوی مشرق رفته پرماتی نام دارد و نزدیک خاکا بود دریا می عمان برز و بخش دیگر و جنوب آورده سوی تخت شود یکی سرستی و دومی جمناد
 و سومی گنگا نام باشد و اینک گنگا نام باید قریب تر از شعبه کشته بدریای عمان داخل شود و جمناد نیز آنجا اتصال یافته بعمان برز و سرستی بدستور
 پوشیده مانند چون سطره چند از احوال شاه جهان آباد دلی کیفیت دیوان عام جشن سلاطین و خوانین آن آنچه که دیده بقلم آمده اکنون
 اخبار سلاطین آنجا از ابتدای آفرینش تا سلطان محمد جویش در سه فصل بیان نموده احوال سرکارهای توابع شاه جهان آباد را مرقوم خواهد داشت

فصل اول در بیان احوال سلاطین ادرت

پوشیده مانند که در آخر دور و ابرجگ راجه بهرت کتیری در هندوستان بادشاه بود و در سنه پور که اکنون بهنگا نو مشهور است ششمین و هشتم
 و بعد از وفات تن از اولادش حکومت کردند پس از آن چنانچه در سلطنت رسید او در سنه دشت و هجرت است که نایبنا بود و دیگر پند نام
 دشت گوروان اولاد برتر است و پندوان اولاد پند اند چنانچه پاید راقم حروف آنچه در کتب منور دیده و از بقای جماعه منور شیب و لفظ
 می آرد چون از عمر و ابرجگ بخت هزار باقی ماند آنوقت راجه شکر سلطنت رسید هزار سال بادشاهی کرد و بعد از او راجه و لیب و پند و پند
 راجه مان یکی بعد دیگری یک یک هزار سال کم و بیش بادشاهی کردند بعد راجه مان هزار سال غنچه و آشوب ماند و حاکمی در میان نماند
 راقم حروف از سیاق کلام گوید که در خلال این احوال هنگام نزول آدم علیه السلام از بهشت نبوی زمین است چنانچه که در اقلیم اول در
 ضمن احوال سرزید گذشته با لیل بعد از هزار سال آشوب راجه چتر نرج مذکور در راجه جگونی و پس از چتر نرج مذکور قبولی راجه جگونی و پس
 از او راجه چتر نرج بیادشاهی نشست و بعدل پروخت و در گذشت و او را پسری نبود که بجایش نشیند ایمان سلطنت رجوع به بیاس آورد
 بند بجه آن از اولاد راجه چتر نرج پسران بهم رسانیده مولف تاریخ بنودی نویسد که چون زن اولین راجه چتر نرج و خیمت بهاس عارف رفت بان
 مشاهد عارف نیاورده چشم خود را بسته بخواست او شد بعد نه ماه پسری آورد نایبنا و نام دهر بر داشت نهادند و آن دومی راجه مذکور از شاه طلعت
 عارف ترسناک گشت چنانکه رویش زر و گوید از و پسری اصفه اللون بوجود آمده و نامش پندر نماند و پندر زبان مندی زرد باشد چون پند
 کلان دهر بر داشت نایبنا بود سلطنت به پند رسید او روزی بفرم شکار بصحرای رفت و آهومی را که با جفت خود فراهم آمده بود از زیر پر و تن
 آهوی عارف متراض بود که در پیکر آهوی آمده بازن خویش در لذت بها شرت و جماع محو بود در حالت نزع گفت چنانچه تو ما را در فصل
 جانان چنان کردی گویند وقت صحبت زن خویش میان شوی پند از آن روز ترک بها شرت کرد و بازن خویش بهاوت پرداخت
 اما از بی اولادی بلول بودی زن زده باز راجه کلان خویش که گشتی نام داشت گفت هر که اولاد ندارد در روزی جای اوست و
 دین ناجایز است هر که بنا بر شیب بازن خود نزدیکی نکند آن او حبت حصول اولاد اگر از بر زمین نزدیکی کند گناهی نباشد چنانچه

حدیث اول سال

بیش از این در زمان خورشید گرفت که با مردم بیگانه صحبت ندارم اگر ترا پیوس فرزند است من از عابدی افسون خوانده ام
 که با بر آن افسون از عالم ملکوت و آسمان هرگز انجا نبند طلبیده فرزند حاصل کنند راجه بنا بر پاس داری بزور خانه شصت وزن
 عمل کرد و افسون خواند و حامله گشت و بعد از نه ماه سپری ز ایندنا مش جبهتر نهادند زخم حروف گوید این حکایت فی الجمله مشایخی
 دارد و بصفه الفوا که جانان خول از اولاد او چند چنانچه در اقلیم ششم در ضمن ترکستان مرقوم است و همچنین مانده است بکرم کعبی علی السلام
 حامله شد با جمله دیگر بار زن راجه بدستور سپری آورد و نامش بهیم نهادند و مرتبه سوم همچنین او را از این نام گذشتند و از زن دوم راجه
 بهیم نبط که گوشت و دوسه یک شکم توانان بوجود آمدند و نام ایشان لولکل و شهید یونانند این پنج برادر را پند و پندوان نامند چون
 از راجه و هر پرشت نابینا کند با بی نام که دختر راجه قند بار بود حامله گشت بعد از دو سال مصغه گوشت صلب چون مشک از شکم او بر آمده
 با شماره بیاس عارف کامل آب بر او پاشیدند و آن مصغه گوشت احد پاره کردند هر یک پاره راجه جدا در کوزه با کردند و روغن زرد
 بر آن پاشیدند و مهر کرده نگاه داشتند و بعد از دو سال سرهای کوزه بکشادند از هر یک کوزه سپری بر آمد و از همه آنها کلا تر جودین بود
 که از کشتا کوزه اول بر آمده و یکی خورش نام که از زوجه دیگر منولد شده بود و اینجند و یک سپر پرشت را کور و کور و آن خوانند چون
 راجه پند بود و عای عابد آهوی یک بسبب مباشرت با زن خویش که نود و از چنان شهوت نگاه داشتن نمونست وقت مباشرت
 فی اغور و گذشت وزن کمتر او همراه بخش اوستی شد یعنی خود را بسبب عابدان محتر استین پنج فرزندان پند را با باد ایشان
 کنتی نام در سنا پورا آورد و در جودین و دیگر سپران و هر پرشت نسبت ایشان طعن کرده اند آخر الامور در یک طینی ایشان از غیب
 مدای مشبند و منفعل شدند بیکم عم پند بر تربیت طفلان کوشید چون بسن نیز پیدند و رتوت و شجاعت مانند خود داشتند گویند که
 ارجن در غن سیرا ازی بی مثل بوده و او از تیرهای اختراعی خویش طوفان آتش و باد و آب و خانه بر روی کار آوردی و از یک یک
 تیر جاعتی که تیر از دشمنان هلاک ساختی هزاران تیر مخالفان را در هوا بکشد و یک تیر دفع کردی و بیدره بر زمین افتادی این نوع تیرها
 و اختراع تیرها از ملکوتیان عالم علوی تعلیم گرفته بود و جبهتر که از همه برادران بزرگ بود در صفات حسه دور عدل و نبل در است
 گوئی نظیرند است چون پند و در بزم وزم سر آمد و بکار خویش گشتند عم ایشان و هر پرشت جبهتر را بعد گره اند جودین سپر کلان
 و هر پرشت بر جبهتر جسد بر و با پدر گفت که اطاعت جبهتر تو انم کرد و هر پرشت نصف ولایت را بر جودین و نصف دیگری را
 جبهتر حواله کرد و دام فرمود که جبهتر با مادر و برادران خود همقام زاده بر در استخا با سوسر سلطنت قیام نماید پیش از آنکه جبهتر بدین
 شهر رسد کسان جودین با شاره او در زاده رفتند و عمارتی از فی و چوب بسیر و نقی اداد ساختند و اراوه داشتند که چون پندون
 آنجا فرود آیند هنگام شب در آن عمارت آتش زنند تا پندوان بسوزند جبهتر از مکر جودین آگاه شد و شبر زاده اند و از اتفاق
 همان روز تبیل زنی با پنج سپر خود در آنجا منزل کرده و هنگام شب جبهتر با مادر و برادران خویش از آن عمارت بر آمدی کسان
 جودین آنرا آتش دادند آن عمارت مع تبیل زن پنج سپر او که آنجا فرود آمده بودند بسبب جودین جودین پندوان دست
 خیر جودین دادند و جبهتر و غیره بیاس گدایان سیر جودان کنان هر جا که بود و عقب و شتر و گوزن بشدند میگشتند ناگاه
 بکیلاس رسیدند راجه در و پدر حاکم آنجا و ختری جمیده داشت جهت از دواج با بنین خویش راجه با سی رودی زمین را طلبد استند مجلسی
 عالی ترتیب دادند تا هر کس را که دختر پسند کند بقد او را آید و گویند راجه در و پدر بدستی مرتفع و رشیدان وسیع بر افراشت و بر سر آن

بسی